

รายงานประจำปี ๒๕๕๗

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

ครึ่งทางแผนฯ ๙ จุดเปลี่ยนผ่านการพัฒนาประเทศ

วิทยาลัยทัศนฯ

หน่วยงานหลักในการวางแผนและจัดทำยุทธศาสตร์
การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน
ที่ยึดประโยชน์ส่วนรวม ก็นต่อการเปลี่ยนแปลง และมีประสิทธิภาพสูง

ภาพตราสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ลงประกาศอยู่ในราชกิจจานุเบกษา ตอนที่ ๔๖ เล่ม ๖๗ วันที่ ๒๙ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๔๓ ระบุว่า เครื่องหมายราชการสภาเศรษฐกิจแห่งชาติ (ปัจจุบันคือ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ) เป็นรูปพระนารายณ์ พระอิศวร และพระพรหม ประทับบนพระแท่นภายในวงกลม

ลักษณะ : **พระนารายณ์** (องค์ซ้าย) มี ๔ กร ทรงถือคทา จักร สังข์ และดอกบัว **พระอิศวร** (องค์กลาง) มี ๒ กร (บางครั้งมี ๔ กร หรือ ๘ กร) ทรงถือตรีศูลบ่วงบาศ สังข์ และคทาหยอดหัวกระโหลก เกศามุ่นเป็นมวยอย่างฤาษี มีประจำหัวกะโหลกคล้องคอ และมีงูเป็นสร้อยสังวาล **พระพรหม** (องค์ขวา) มี ๔ กร ทรงถือคัมภีร์พระเวทลูกประคำคนโทน้ำ และข้อน (บางครั้งเป็นธนูหรือธำมรงค์)

เครื่องหมาย : **พระพรหม** : เป็นสัญลักษณ์แทนการสร้างสรรค์ อันสอดคล้องกับภารกิจในการฟื้นฟูสร้างสรรค์ ริเริ่มงานเศรษฐกิจและสังคมสาขาต่างๆ ของชาติ ให้เจริญก้าวหน้า

พระนารายณ์ : เป็นสัญลักษณ์แทนการดำรงรักษาไว้ ซึ่งความผาสุกและอุดมสมบูรณ์แห่งประชาชนของชาติ โดยการส่งเสริมพัฒนาชาติในทุกด้าน

พระอิศวร : เป็นสัญลักษณ์แทนการแก้ไข และกำจัดปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อความเจริญก้าวหน้าของชาติให้สูญสิ้นไป

* ขอขอบคุณ กองวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร ที่ได้ดำเนินการค้นคว้าความเป็นมาและความหมายของตราสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ส่วนที่ ๑ สศช. ก้าวสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้

๑. การปรับองค์กรของ สศช. สู่บทบาทและภารกิจใหม่	๒๑
• ความจำเป็นที่ต้องเปลี่ยนแปลง	๒๑
• แนวคิดและหลักการปรับเปลี่ยน	๒๒
• บทบาทใหม่ของ สศช.	๒๒
• การบริหารจัดการองค์กรของ สศช. แบบมุ่งผลสัมฤทธิ์	๒๓
• บุคลากร : หัวใจของการพัฒนา สศช. สู่ยุคคิดใหม่ทำใหม่	๒๕
๒. การพัฒนาฐานความรู้ให้น่าเชื่อถือทางวิชาการ	๒๗
• บัญชีประชาชาติ : ระบบฐานข้อมูลด้านเศรษฐกิจ	๒๗
• ระบบฐานข้อมูลด้านสังคมและคุณภาพชีวิต	๓๐
• รายงานภาวะสังคม : สัญญาณเตือนภัยเพื่อเฝ้าระวังภาวะสังคมไทย	๓๑
• ระบบฐานข้อมูลด้านความยากจน	๓๒
• ดัชนีชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย	๓๕
๓. เทคโนโลยีสารสนเทศ : เครื่องมือเสริมสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้	๓๙
๔. การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจสู่สาธารณชน	๔๒
• การประชุมประจำปี ๒๕๔๗ ของ สศช.	๔๒
• การใช้สื่อเพื่อการพัฒนาประเทศ	๔๔

ส่วนที่ ๒ ครึ่งทางแผนฯ ๙ กับการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศของ สศช.

๑. สถานการณ์การพัฒนาประเทศในระยะครึ่งแผนฯ ๙	๔๙
• สถานการณ์ด้านเศรษฐกิจ	๔๙
• สถานการณ์ด้านสังคม	๕๗
• สถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๖๓
๒. ผลสัมฤทธิ์การพัฒนาประเทศในระยะครึ่งแผนฯ ๙	๖๖
๓. ยุทธศาสตร์การพัฒนาตามวาระแห่งชาติ	๗๑
• การแก้ไขปัญหาความยากจนและการกระจายรายได้	๗๑
• การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ	๗๖
• การพัฒนาทุนทางสังคม	๘๑
• การพัฒนาที่ยั่งยืน	๘๔
๔. ยุทธศาสตร์การพัฒนาเชิงพื้นที่	๘๗
• ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคเหนือ	๘๗
• ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	๘๙
• ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคกลาง	๙๒
• ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจภาคใต้	๙๓
๕. ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศ	๙๖
• การพัฒนาตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (MDGs)	๙๖
• การพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคสุมาตรา-อินโดจีน ๖ ประเทศ (GMS)	๙๘
• ยุทธศาสตร์การพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจอ่าวไทย - เจ้าพระยา - แม่น้ำ (ACMECS)	๑๐๐
• การพัฒนาความร่วมมือเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย - มาเลเซีย - ไทย (IMT-GT)	๑๐๒
• การดำเนินงานแผนงานภายใต้กรอบคณะกรรมการว่าด้วยยุทธศาสตร์ร่วมสำหรับการพัฒนาพื้นที่ชายแดน-มาเลเซีย	๑๐๓
๖. ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	๑๐๕
• ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน	๑๐๕
• พัฒนาสนามบินสุวรรณภูมิ	๑๐๗
• บทบาทของ สศช. กับการพัฒนาสนามบินสุวรรณภูมิ	๑๐๘

ส่วนที่ ๓ การกึ่งพิเศษของ สศช.

๑. การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๑๑๑
๒. ธนาคารสมอง ร่วมพัฒนาประเทศในระยะครึ่งแผนฯ ๙	๑๑๔
๓. ร่วมสร้างสรรค์พลังแผ่นดิน กับมูลนิธิพัฒนาไท	๑๑๗

ส่วนที่ ๔ ครึ่งทางแผนฯ ๙ กับการดำเนินงานของคณะกรรมการ สศช.

สารประธานกรรมการ

พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

นายทอง พิทยะ

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (คณะกรรมการ สศช.) เป็นกลไกหลักที่มีบทบาทคู่ขนานไปกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) โดยจะทำหน้าที่กลั่นกรองงานสำคัญๆ ที่ สศช. เสนอมาก่อนจะเสนอความเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ พร้อมทั้งส่งสัญญาณต่อไปยังคณะรัฐมนตรี เพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบาย และมาตรการ ที่จะช่วยให้การพัฒนาประเทศเป็นไปในทิศทางเหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปได้ทันทั่วถึง

ตลอดช่วงปี ๒๕๔๗ ที่ผ่านมา คณะกรรมการ สศช. ได้ให้ความเห็นที่มีส่วนสำคัญต่อการผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในระดับองค์กร สศช. และในระดับประเทศ โดยทางด้านเศรษฐกิจนั้น ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการใช้จ่ายงบประมาณเป็นอย่างมาก จึงได้ส่งสัญญาณให้รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตระหนักถึงภาระของงบประมาณที่เกิดขึ้นในอนาคต ขณะที่ ด้านคนและสังคม ได้สนับสนุนแผนงาน/โครงการที่จะส่งผลกระทบทางบวกต่อคนและสังคมในภาพรวมมากยิ่งขึ้น โดยปรับวิธีประมาณการณกรอบงบประมาณในช่วงแผนฯ ๙ เพื่อพัฒนาคนและสังคมให้สอดคล้องกับระบบงบประมาณแนวใหม่ที่เน้นเรื่องผลผลิตและผลลัพธ์ รวมทั้งการเสริมสร้างองค์ความรู้ให้คนยากจนเพื่อสามารถแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง ตลอดจนให้มีการใช้ตัวชี้วัดที่วัดต่อการส่งสัญญาณเตือนภัยทางสังคม และเตรียมการศึกษาเพื่อคาดการณ์สถานการณ์ที่จะมีผลกระทบต่อคนและสังคมไว้ล่วงหน้า

นอกจากนี้ได้ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะเรื่องน้ำซึ่งมีปัญหามากจนเข้าสู่ภาวะวิกฤตแล้วนั้น ขณะนี้ สศช. ได้จัดทำยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในลุ่มน้ำแบบบูรณาการเรียบร้อยแล้ว ฉะนั้น การผลักดันยุทธศาสตร์ดังกล่าวภายใต้กลไกคณะกรรมการจัดการน้ำ จึงเป็นภารกิจสำคัญที่ สศช. จะต้องประสานให้เกิดการดำเนินงานอย่างมีเอกภาพ และเกิดผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมได้ต่อไป เช่นเดียวกันกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานซึ่งถือว่าเป็นเส้นเลือดใหญ่ที่จะช่วยหล่อเลี้ยงชีวิตของประชาชนทุกภาคส่วนนั้น ที่ผ่านมามีปัญหาความขัดแย้งอันเกิดจากความไม่เท่าเทียมในการใช้ประโยชน์อยู่เสมอ สศช. จึงริเริ่มจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขึ้น ซึ่งจำเป็นต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มโครงการ จึงจะช่วยให้การวางแผน และผลักดันโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ลดกระแสการต่อต้านที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

จากผลการดำเนินงานที่ผ่านมาในรอบปี ๒๕๔๗ สามารถกล่าวได้ว่าประสบความสำเร็จอย่างยิ่ง ผมในนามของคณะกรรมการ สศช. ทุกท่านขอขอบคุณเลขาธิการฯ สศช. คณะผู้บริหาร รวมทั้งข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของ สศช. ทุกท่านที่ช่วยพัฒนาปรับปรุงองค์กรของ สศช. ให้มีผลงานที่มีคุณภาพดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ขอให้ตั้งใจและทุ่มเทในการปฏิบัติงานด้วยความสมัครสมานสามัคคีเช่นที่ได้เคยทำมาโดยตลอด เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของ สศช. ให้เข้มแข็ง สามารถปฏิบัติภารกิจอันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติ และเป็นกำลังสำคัญของรัฐบาลในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

(นายทอง พิทยะ)

ประธานกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สารเลขาธิการ

คณะกรรมการฯ สศช.

นายอำพน กิตติอำพน

ท่ามกลางภาวะเศรษฐกิจและสังคมโลกที่ได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยมีเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นตัวนำในรอบปี ๒๕๔๗ ที่ผ่านมาสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) จึงจำเป็นต้องปรับบทบาทและกระบวนการทำงานใหม่ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อก้าวทันการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม ด้วยการพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้เป็นเครื่องมือปรับปรุงประสิทธิภาพการปฏิบัติงานครั้งใหญ่ของ สศช.

ส่งผลให้ สศช. สามารถให้บริการฐานข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคมสู่ผู้ใช้บริการด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย บริการถ่ายทอดสดการประชุมและการแถลงข่าวผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ตลอดจนการให้บริการห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์เพื่อเพิ่มความสะดวกแก่ผู้ใช้ห้องสมุดมากขึ้น นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาฐานข้อมูลและเครื่องชี้วัด โดยพัฒนาระบบข้อมูลบัญชีประชาชาติให้มีความรวดเร็วฉบับไตรมาสมาตรฐานสากล และริเริ่มจัดทำผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเพื่อสนับสนุนการบริหารราชการจังหวัดแบบบูรณาการ รวมทั้งพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านสังคมและคุณภาพชีวิต เพื่อใช้เป็นสัญญาณเตือนภัยทางสังคมได้ทันทั่วทั้งที่ ตลอดจนพัฒนาดัชนีชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืนเพื่อเป็นเครื่องชี้วัดสถานการณ์ภาพของประเทศในทิศทางที่มุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนอีกด้วย

นอกจากนั้น สศช. ได้ดำเนินภารกิจที่สำคัญในการวางแผนและจัดทำยุทธศาสตร์ รวมทั้งประสานหน่วยงานและภาคีการพัฒนาต่างๆ ในการผลักดันยุทธศาสตร์ให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติ โดยในรอบปี ๒๕๔๗ ได้ให้ความสำคัญลำดับสูงกับการผลักดันยุทธศาสตร์ที่เป็นวาระแห่งชาติ ยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ระดับภาค ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศ และยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อให้สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรม ขณะเดียวกันยังได้ดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลและงานเฉพาะกิจอื่นๆ รวมทั้งการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาประเทศสู่สาธารณชน โดยการจัดประชุมประจำปี ๒๕๔๗ ของ สศช. ซึ่งได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง

สำหรับการบริหารจัดการองค์กรเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด สศช. ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบราชการให้บรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ บทบาท และภารกิจใหม่ตามแผนกลยุทธ์ สศช. (พ.ศ.๒๕๔๗-๒๕๕๐) ทั้งนี้ ผลการปฏิบัติงานในรอบปี ๒๕๔๗ ที่ผ่านมา สามารถบรรลุข้อตกลงการปฏิรูปราชการโดยได้คะแนนลำดับที่ ๑ ในกลุ่มองค์กรกลุ่มท้าทาย จึงนับเป็นความสำเร็จที่น่าภาคภูมิใจยิ่ง และจะเป็นแรงจูงใจส่งผลให้ สศช. มุ่งมั่นผลิตผลงานที่บังเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมและประเทศชาติยิ่งขึ้นต่อไป

ผลการดำเนินงานของ สศช. ที่ผ่านมา สามารถกล่าวได้ว่าประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี ผมจึงใคร่ขอขอบคุณท่านประธานและคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทุกท่านที่ได้กรุณาพิจารณาให้ความเห็น และให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ รวมทั้งขอขอบคุณคณะผู้บริหาร ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของ สศช. ทุกท่านที่ได้ทุ่มเทแรงกายแรงใจร่วมกันปฏิบัติงานอย่างสมัครสมานสามัคคี ส่งผลให้ภารกิจต่างๆ ของ สศช. สำเร็จลุล่วงอย่างดียิ่งก่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน และความเจริญก้าวหน้าของประเทศอย่างยั่งยืนตลอดไป

(นายอำพน กิตติอำพน)

เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ (ณ เดือนมกราคม ๒๕๕๘)

นายทง พิทยะ
ประธานกรรมการพัฒนาการ
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

นายพนัส สิมะเสถียร
กรรมการ

นายประเวศ วะสี
กรรมการ

นายพารณ อิศรเสนา ณ อยุธยา
กรรมการ

นายเกษม สนิทวงศ์ ณ อยุธยา
กรรมการ

นายโสมิต บันเปี่ยมรัษฎ์
กรรมการ

นางจุรี วิจิตรวาทการ
กรรมการ

นายเกษณพงศ์ กิรติกร
กรรมการ

นายนิพนธ์ พิ้วพองคร
กรรมการ

นายประสิทธิ์ โบวิไลกุล
กรรมการ

นายสีมา สีมานันท์
เลขาธิการคณะกรรมการ
ข้าราชการพลเรือน

นายวุฒิพันธุ์ วิชัยรัตน์
ผู้อำนวยการสำนักงานประมาณ

ดร.บุริช ชัยสูตร
ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

ม.ร.ว.ปรีดิยาธร เทวกุล
ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย

นายอำพน กิตติอำพน
เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการ
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ผู้บริหาร

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

นายอำพน กิตติอำพน

เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

นายสมเจตน์ เตชะกุล
รองเลขาธิการฯ

นายสันติ บางอ้อ
รองเลขาธิการฯ

นายวิษณุ พูลสุข
รองเลขาธิการฯ

น.ส. วิไลพร สิวะเกษมศานต์
รองเลขาธิการฯ

นายกิตติศักดิ์ สินธุอนิข
รองเลขาธิการฯ

นายอาคม เต็มพิทยาไพสิฐ
รองเลขาธิการฯ

ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน

นายอุทิศ ขาวเรียม
ที่ปรึกษาฯ

นายสุรพันธ์ วงศ์วิทยากำจร
ที่ปรึกษาฯ

นางจุฑามาศ ภารมัย
ที่ปรึกษาฯ

นายสมบัติ ธุตินันท์
ที่ปรึกษาฯ

นายปณิธาน ยามวิจิตร
ที่ปรึกษาฯ

นายสุวัฒน์ วาณิชสุนทร
ที่ปรึกษาฯ

นางเพ็ญจา อ่อนธิต
รักษาการที่ปรึกษาฯ

ผู้อำนวยการสำนัก/ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาเศรษฐกิจ
และสังคมภาค

นายเกรียงไกร บุณยโยธิน
ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาพื้นที่

นายสุรพันธุ์ จุฑาธารณ์
ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาเศรษฐกิจ
และสังคมภาคเหนือ

นายเดชา วาน์วรรัตน์
ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาเศรษฐกิจ
และสังคมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นายปรเมธี วิมลศิริ
ผู้อำนวยการ
สำนักวางแผนเศรษฐกิจมหภาค

นางสุวรรณี คำมั่น
ผู้อำนวยการ
สำนักพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต

นายธานินทร์ พะอม
ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาขีดความสามารถ
ในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ

ผู้อำนวยการสำนัก/ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมภาค

นายพงษ์พิสิฏฐ์ วิเศษกุล

ผู้อำนวยการสำนักวางแผน
ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม
วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี

นายสมชาย คักดาวค้อกร

ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน
และการกระจายรายได้

นางนิตยา กมลวัธนึศา

ผู้อำนวยการสำนักประเมินผลและ
เผยแพร่การพัฒนา

นายเชื่อง ชาตอริยะกุล

ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมภาคใต้

นางวนิดา มหากิจ

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายชาติ

นางสาวสุมาลี เดชาธุระกุนกุล

ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมภาคกลาง

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ๙ ชบ./ผู้อำนวยการกอง

นางสาวลดาวัลย์ คำกา

รักษาการเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ๙ ชช.

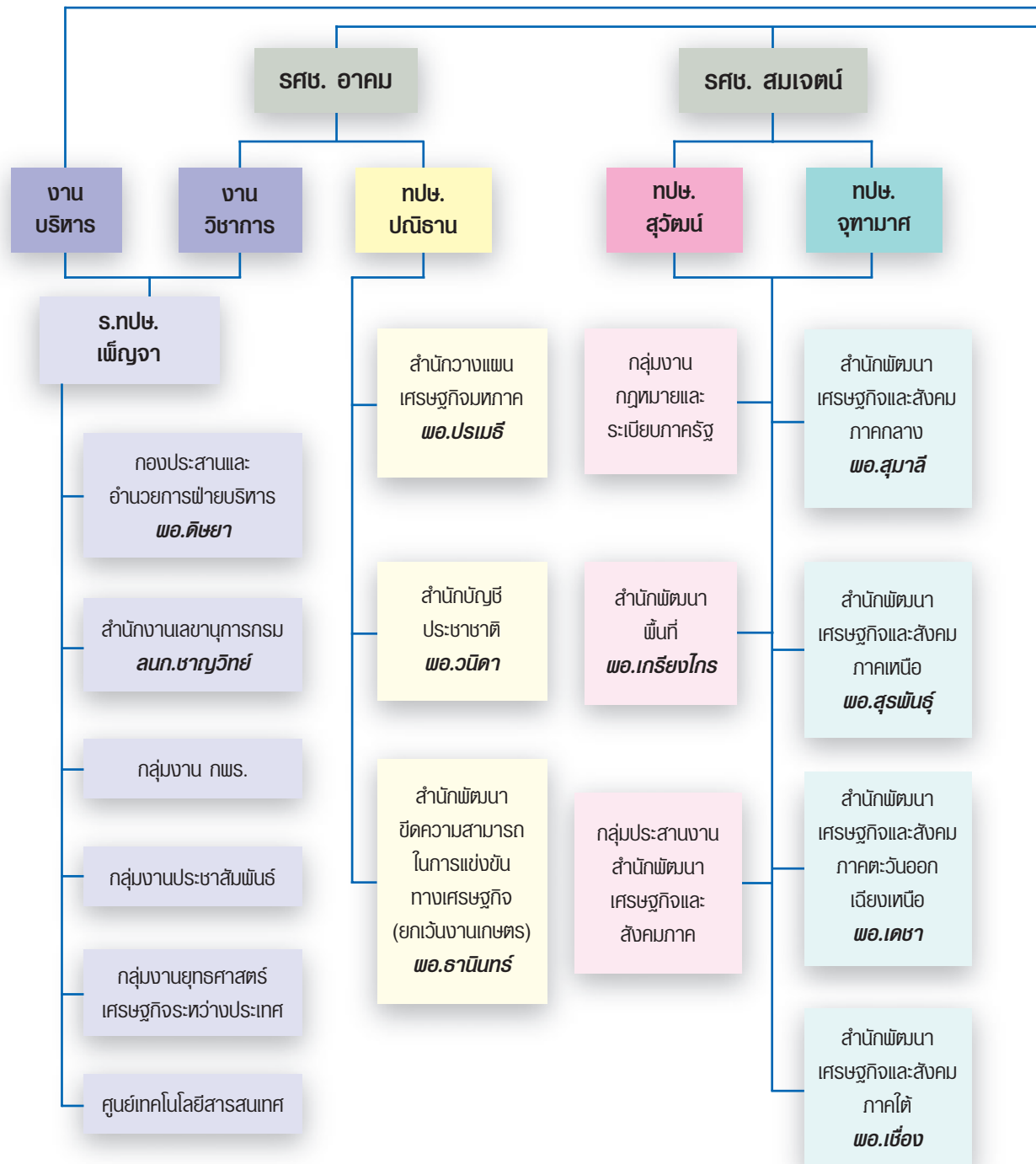
นางสาวดิษยา พันโยย้ง

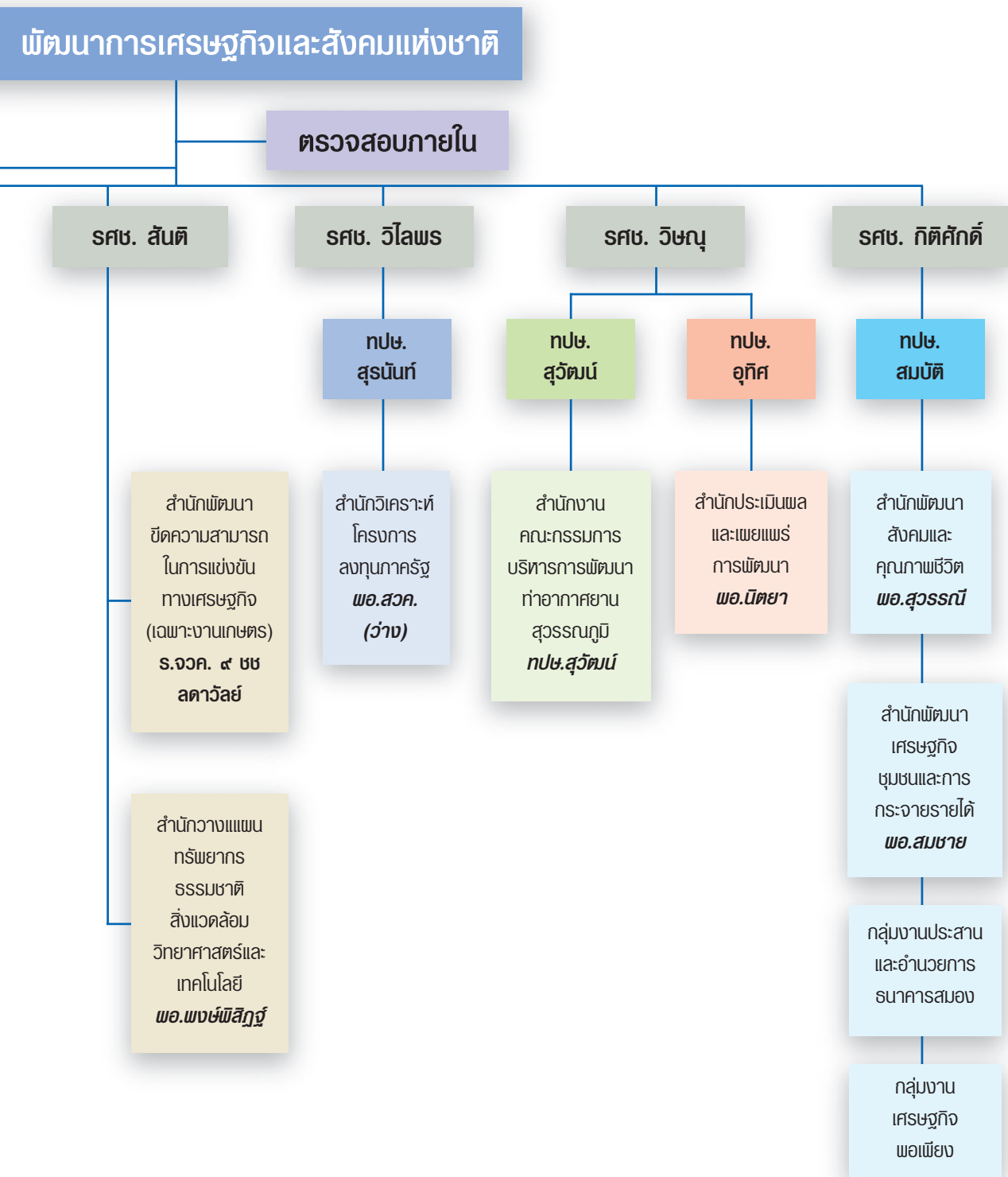
ผู้อำนวยการกองประสานและอำนวยการฝ่ายบริหาร

นายเชาววิทย์ อมตะมาฤชาติ

เลขานุการกรม

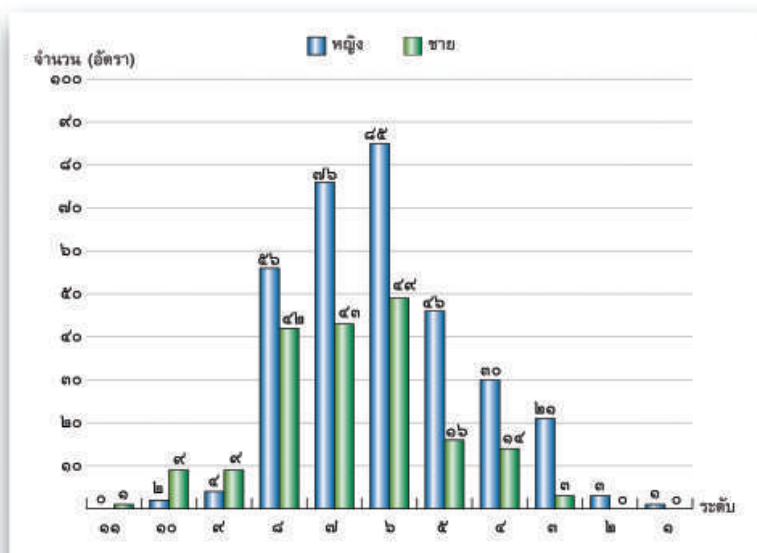

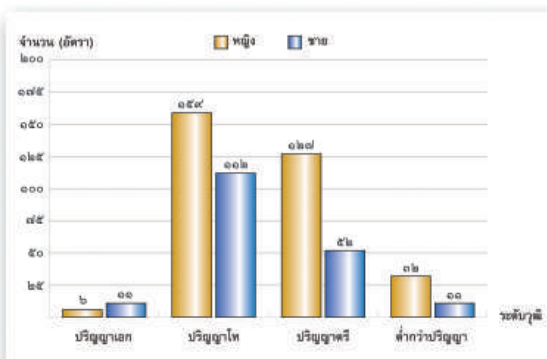
ณ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๘

อัตราค่าส่งเจ้าหน้าที่ (ณ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๗)

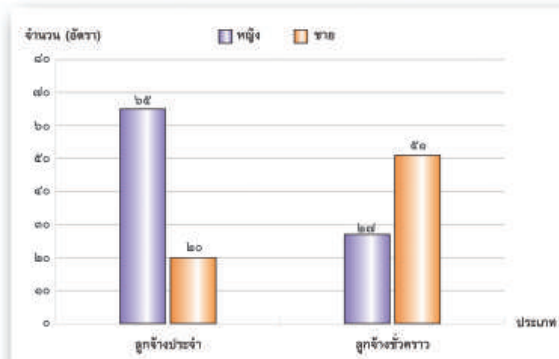
จำนวนข้าราชการพลเรือนสามัญจำแนกตามระดับ

จำนวนข้าราชการพลเรือน
จำแนกตามวุฒิการศึกษา

จำนวนลูกจ้าง

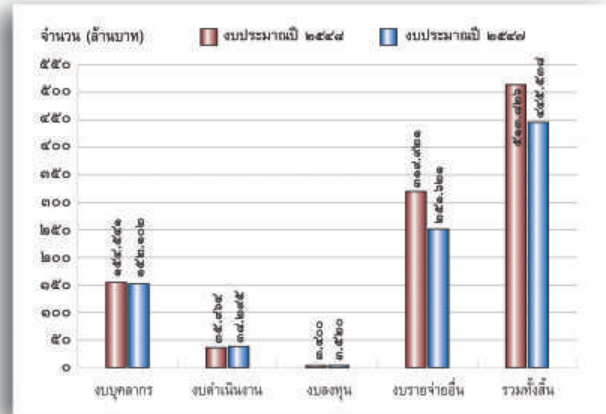

จำนวนข้าราชการพลเรือน จำแนกตามวุฒิการศึกษา	หญิง	ชาย	รวม	ร้อยละ
ปริญญาเอก	๖	๑๑	๑๗	๓.๓๓
ปริญญาโท	๑๕๙	๑๑๒	๒๗๑	๕๓.๑๓
ปริญญาตรี	๑๒๗	๕๒	๑๗๙	๓๕.๐๙
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๓๒	๑๑	๔๓	๘.๔๕
รวม	๓๒๔	๑๘๖	๕๑๐	๑๐๐

จำนวนลูกจ้าง	หญิง	ชาย	รวม	ร้อยละ
ลูกจ้างประจำ	๖๕	๒๐	๘๕	๕๒.๑๔
ลูกจ้างชั่วคราว	๒๗	๕๑	๗๘	๔๗.๘๕
รวม	๙๒	๗๑	๑๖๓	๑๐๐

งบประมาณรายจ่ายประจำปี

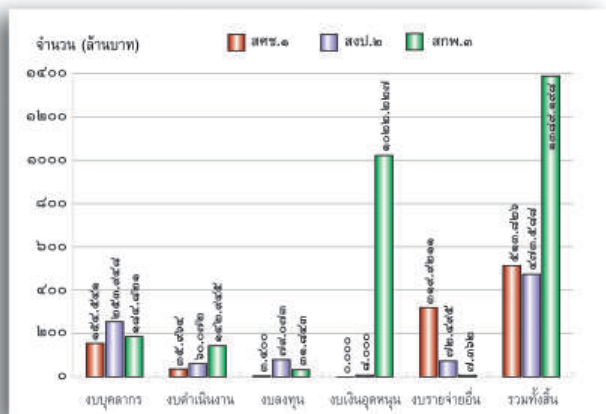
งบประมาณรายจ่ายประจำปี ๒๕๕๘ เทียบกับปี ๒๕๕๗ (จำแนกตามงบประมาณต่างๆ)

(หน่วย : ล้านบาท)

ประเภท	งบประมณปี ๒๕๕๘	ร้อยละ	งบประมณปี ๒๕๕๗	ร้อยละ
งบบุคลากร	๑๕๔.๕๔๑	๓๐.๑	๑๕๒.๑๐๒	๓๔.๑
งบดำเนินงาน	๓๕.๙๖๔	๗.๐	๓๔.๒๙๕	๗.๖
งบลงทุน	๓.๔๐๐	๐.๗	๓.๕๒๐	๐.๘
งบรายจ่ายอื่น	๓๑๙.๙๒๑	๖๒.๓	๒๕๑.๖๒๑	๕๖.๕
รวมทั้งสิ้น	๕๑๓.๘๒๖	๑๐๐.๐	๔๔๕.๕๓๘	๑๐๐.๐

งบประมาณรายจ่ายประจำปี ๒๕๕๘ เปรียบเทียบ ๓ หน่วยงานกลาง (จำแนกตามงบประมาณต่างๆ)

(หน่วย : ล้านบาท)

ประเภท	สพช.๑	สสป.๒	สกพ.๓
งบบุคลากร	๑๕๔.๕๔๑	๑๕๒.๑๐๒	๑๕๒.๑๐๒
งบดำเนินงาน	๓๕.๙๖๔	๓๔.๒๙๕	๓๔.๒๙๕
งบลงทุน	๓.๔๐๐	๓.๕๒๐	๓.๕๒๐
งบเงินอุดหนุน	-	-	๑๐๒.๒๒๗
งบรายจ่ายอื่น	๓๑๙.๙๒๑	๒๕๑.๖๒๑	๒๕๑.๖๒๑
รวมทั้งสิ้น	๕๑๓.๘๒๖	๔๔๕.๕๓๘	๕๑๓.๘๒๖

- หมายเหตุ :
๑. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
 ๒. สำนักงานงบประมาณ
 ๓. สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

สศช.

ก้าวสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้

๑. การปรับปรุงองค์กรของ สศช. สืบบทบาทและการกิจใหม่
๒. การพัฒนาฐานความรู้ให้นำเชื่อถือทางวิชาการ
๓. เทคโนโลยีสารสนเทศ : เครื่องมือเสริมสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้
๔. การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจสู่สาธารณชน

การปรับองค์กรของ สศช. สู่บทบาทและการกิจใหม่

นับตั้งแต่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หรือเป็นที่รู้จักโดยทั่วไปว่า “สศช.” หรือ “สภาพัฒน์” หรือ “สภาพัฒนา” ได้สถาปนาขึ้นเมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๓ นั้น บทบาทของสำนักงานฯ แห่งนี้ได้ปรับเปลี่ยนไปตลอดเวลา ตามสถานการณ์ด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองในแต่ละยุคสมัย โดยเริ่มจากหน่วยงาน ที่ทำหน้าที่เสนอความเห็น และให้คำแนะนำต่อรัฐบาลในเรื่องเกี่ยวกับเศรษฐกิจของประเทศ จนกระทั่งเป็นหน่วยงานกลางของรัฐ ในการทำหน้าที่วางแผนเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในปัจจุบัน

ตลอดระยะเวลา ๕๕ ปีแห่งการสถาปนา สศช. ได้ปฏิบัติหน้าที่ในด้านการวางแผนการวิเคราะห์และประเมินโครงการ การวิเคราะห์และคาดการณ์สถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการประสานผลักดันแผนสู่การปฏิบัติ โดยยึด**ความเป็นกลางบนพื้นฐานวิชาการอย่างต่อเนื่อง** ส่งผลให้ สศช. ได้รับความไว้วางใจจาก รัฐบาล ภาคราชการ และภาคประชาชนด้วยดี มาโดยตลอด

ความจำเป็นที่ต้องเปลี่ยนแปลง

ปัจจุบันการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะหน่วยงานวางแผนกลางของ สศช. ได้ถูกท้าทายจากเงื่อนไขปัจจัยภายนอกหลายประการ ซึ่งล้วนส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานของ สศช. ที่จำเป็นต้องทบทวนบทบาท และภารกิจใหม่ เพื่อให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม ดังนี้

- **การเปลี่ยนแปลงของยุคโลกาภิวัตน์** ภาวะเศรษฐกิจและสังคมของโลกได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยมีเทคโนโลยีเป็นตัวนำ โดยเฉพาะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และการก้าวสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ สศช. จึงต้องปรับปรุงการบริหารงานขององค์กรให้มีความเป็นพลวัตมากขึ้น
- **ภาคการเมืองและรัฐบาลเข้มแข็ง มีเสถียรภาพ** การปฏิรูปการเมือง และการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐ ทำให้รัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งมีความชัดเจนในเรื่องทิศทางและนโยบายการพัฒนาประเทศ รวมทั้งการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาเฉพาะเรื่อง ส่งผลให้แผนพัฒนาประเทศที่จัดทำโดย สศช. มีความสำคัญน้อยลง สศช.จึงจำเป็นต้องทบทวนบทบาทการจัดทำยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาใหม่

- การปฏิรูประบบราชการอย่างต่อเนื่อง ได้มีการออกกฎหมายมาบังคับใช้ ๓ ฉบับ ได้แก่ พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ร.บ.ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ และพ.ร.ฎ. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ ส่งผลให้ สศช. ต้องปรับปรุงเป้าหมายการดำเนินงานที่ชัดเจนโดยคำนึงถึงความโปร่งใส มีประสิทธิภาพและคุ้มค่า

- หน่วยงานของรัฐมีขีดความสามารถเพิ่มขึ้น สามารถพึ่งตนเองในทางวิชาการ และสามารถทำหน้าที่ตามภารกิจของตนเองได้ดี จึงทำให้บทบาท ภารกิจหลักในบางเรื่องของ สศช. ได้รับความสำคัญน้อยลง

แนวคิดและหลักการการปรับเปลี่ยน

การปรับเปลี่ยนบทบาทและภารกิจของ สศช. ในอนาคตมุ่งดำเนินการภายใต้หลักการ ดังนี้

- การให้บริการที่สนองตอบความต้องการและความคาดหวังของผู้ใช้บริการได้อย่างเหมาะสม โดยผู้ให้บริการคาดหวังให้ สศช. เปลี่ยนบทบาทด้านการวางแผนพัฒนาไปเป็นแผนยุทธศาสตร์มากขึ้น และทำงานเชิงรุก มีพลวัตที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงได้อย่างทันการณ์

- การใช้ประโยชน์จากจุดแข็งและโอกาสขององค์กรที่มีอยู่อย่างเต็มประสิทธิภาพ ทั้งด้านการเป็นที่ยอมรับจากหน่วยงานราชการและสาธารณชน การที่รัฐบาลมอบหมายให้ดูแลยุทธศาสตร์สำคัญๆ ซึ่ง สศช.

สามารถใช้ความได้เปรียบในฐานะหน่วยงานวางแผนที่มีประสบการณ์เข้าไปช่วยแนะนำหน่วยงานภาครัฐได้

- การเป็นที่พึ่งของสาธารณชน ในด้านความเป็นกลางที่ยึดหลักวิชาการและความเห็นที่เป็นบูรณาการ เพื่อสามารถส่งสัญญาณเตือนภัยได้อย่างเหมาะสม

บทบาทใหม่ของ สศช.

จากวิสัยทัศน์ของ สศช. ที่ว่า “สศช.เป็นหน่วยงานหลักในการวางแผนและจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืนที่ยึดประโยชน์ส่วนรวม ทนต่อการเปลี่ยนแปลง และมีประสิทธิภาพสูง” สศช. จึงต้องปรับบทบาท และภาระหน้าที่ใหม่ให้บรรลุกับวิสัยทัศน์ดังกล่าว โดยปรับเปลี่ยนการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในลักษณะของแผนชี้นำการพัฒนาประเทศ (Development Plan) เป็นการวางแผนยุทธศาสตร์ (Strategic Plan) ที่มีความชัดเจนในประเด็นของการพัฒนา โดยบทบาทและหน้าที่ใหม่ของ สศช. ในอนาคตที่สำคัญมีดังนี้

- เป็นหน่วยงานกลาง ทำหน้าที่วางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศระยะปานกลางและระยะยาว รวมทั้งทำหน้าที่ผลักดัน ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ทุกระดับให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติ และสอดคล้องในทิศทางเดียวกัน

- เป็นหน่วยงานติดตามประเมินผลการพัฒนาประเทศ และสร้างความรู้ความเข้าใจด้านการพัฒนาต่อสาธารณชน โดยทำหน้าที่ในการประเมินผลการพัฒนาประเทศ ผลการพัฒนาตามนโยบายของรัฐบาลและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ

- เป็นหน่วยงานบูรณาการศูนย์ความรู้ (Intelligence Center) ที่สามารถให้คำปรึกษา และข้อเสนอแนะต่อรัฐบาล เป็นศูนย์กลางข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคม ที่มีการส่งสัญญาณเตือนภัย และมีการพัฒนาองค์กรไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ ที่มีประสิทธิภาพสูง

นอกจากนี้ พระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ ยังกำหนดให้ สศช. มีภาระหน้าที่ใหม่ที่ต้องดำเนินการร่วมกับหน่วยงานอื่น ทำให้ สศช. ต้องปรับบทบาทให้สอดคล้องกับพระราชกฤษฎีกา ดังกล่าว ดังนี้

- การจัดทำแผนบริหารราชการแผ่นดิน โดย สศช. ร่วมกับสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี สำนักงานงบประมาณ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ จัดทำแผนบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งเปรียบเสมือนแผนปฏิบัติการของรัฐบาลตลอดระยะเวลาการบริหารประเทศ ๔ ปี โดยต้องเสนอให้คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบภายใน ๙๐ วัน นับตั้งแต่วันที่คณะรัฐมนตรีแถลงนโยบายต่อรัฐสภา

- การประเมินความคุ้มค่าในการปฏิบัติภารกิจของรัฐ โดย สศช. ร่วมกับสำนักงานงบประมาณ จัดให้มีคู่มือแนวทางการประเมินความคุ้มค่าในการปฏิบัติภารกิจของรัฐ เพื่อรายงานคณะรัฐมนตรี สำหรับเป็นแนวทางในการพิจารณาว่าภารกิจใดสมควรจะดำเนินการต่อไป หรือยุบเลิก

การบริหารจัดการองค์กร ของ สศช. แบบมุ่งผลลัพธ์

ภายใต้แนวทางการปฏิรูประบบราชการตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๖ ประกอบกับนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี มาตรา ๓/๑ ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ สศช. ในฐานะหน่วยงานภาครัฐที่ทำหน้าที่วางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน ได้สนองตอบต่อนโยบายดังกล่าว โดยแต่งตั้งผู้นำบริหารการเปลี่ยนแปลง (Chief Change Officer : CCO) และจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการของ สศช. เพื่อทำหน้าที่ปฏิรูประบบการบริหารจัดการ และปรับปรุงวิธีการทำงานขององค์กรให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลสูงสุดกับองค์กร พร้อมทั้งจัดตั้งกลุ่มงานพัฒนาระบบราชการ (กพร. สศช.) ขึ้น เพื่อดำเนินการประสานการทำงานของสำนักต่าง ๆ ภายใน สศช. ให้เป็นไปตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ และบรรลุเป้าหมายตามวิสัยทัศน์ บทบาท ภารกิจใหม่ ตามแผนกลยุทธ์ สศช. (๒๕๔๗ - ๒๕๕๐)

การพัฒนาระบบราชการของ สศช. ภายใต้ข้อตกลงการปฏิรูปราชการ มีกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการปรับลดขั้นตอนกระบวนการทำงานต่างๆ การพัฒนาระบบบริหารงานมุ่งผลสัมฤทธิ์ การพัฒนาระบบควบคุมภายในให้ทันสมัย การจัดให้มีการทบทวนแผนยุทธศาสตร์และแผนการดำเนินการโครงการต่างๆตามที่ขอรับจัดสรรงบประมาณเพื่อมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ซึ่งในปีงบประมาณ ๒๕๕๗ ที่ผ่านมา สศช. ได้จัดทำข้อตกลงการปฏิรูปราชการอยู่ใน**กลุ่มท้าทาย** โดยมีกรอบการประเมิน ๔ มิติ ได้แก่

- **มิติที่ ๑** ด้านประสิทธิผลตามพันธกิจ ประเมินผลจากการบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ของ สศช. เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อกลุ่มผู้รับบริการ เศรษฐกิจ สังคมและประเทศชาติ (น้ำหนักร้อยละ ๗๐)
- **มิติที่ ๒** ด้านประสิทธิภาพของการปฏิรูปราชการ ประเมินผลจากความสามารถในการปฏิรูปราชการ เช่น การลดระยะเวลาการให้บริการ ความคุ้มค่าของการใช้เงิน การเพิ่มผลงานโดยใช้ทรัพยากรน้อยลง การบริหารต้นทุนการดำเนินงาน (น้ำหนักร้อยละ ๑๒)
- **มิติที่ ๓** ด้านคุณภาพการให้บริการ ประเมินจากให้ความสำคัญกับกลุ่มเป้าหมายในการให้บริการที่มีคุณภาพ และสร้างความพึงพอใจ (น้ำหนักร้อยละ ๘)
- **มิติที่ ๔** ด้านการพัฒนองค์กร ประเมินจากความสามารถในการเตรียมพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงขององค์กร เช่น การพัฒนาบุคลากร คุณภาพของข้อมูลและสารสนเทศ (น้ำหนักร้อยละ ๑๐)

ทั้งนี้เมื่อประเมินผลการปฏิรูปราชการครบทั้ง ๔ มิติแล้ว สศช. ได้ให้คะแนนการประเมินตนเอง (Self Assessment) ๔.๘๕๖ จากคะแนนรวม ๕ คะแนน ในขณะที่คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ได้มีมติเห็นชอบกับผลการปฏิรูปราชการของ สศช. ตามที่บริษัทไทยเรตติ้ง แอนด์อินฟprmเมชั่น เซอร์วิส จำกัด ที่ปรึกษาด้านการประเมินผลเสนอ โดยให้คะแนนประเมินผลการปฏิรูปราชการของ สศช. ๔.๙๑๐๔ คะแนน ซึ่งถือเป็นคะแนนลำดับที่ ๑ ของกลุ่มองค์กรในกลุ่มท้าทาย จึงนับเป็นความสำเร็จของ สศช. ในการพัฒนาองค์กรทั้งในด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิรูปราชการด้วยองค์กรหนึ่ง

การพัฒนาระบบราชการของ สศช. อีกด้านหนึ่งคือ**การจัดทำโครงการประเมินระบบงานมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์** (Results Based Management: RBM) ซึ่งได้นำระบบ Balanced Scorecard มาใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาระบบการบริหารดังกล่าว ซึ่งการดำเนินการในปีงบประมาณ ๒๕๕๗ ได้มีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับระบบ Balanced Scorecard ให้กับบุคลากรในองค์กรเพื่อเป็นการสร้างความรู้และความเข้าใจในระบบการบริหารและการประเมินผลแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ และมีการดำเนินการเพื่อกำหนดเป้าหมายตัวชี้วัดให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ขององค์กร พร้อมทั้งจัดทำระบบสารสนเทศสำหรับเก็บข้อมูลตัวชี้วัด โดยมีการบันทึกข้อมูลตัวชี้วัดและรายละเอียดตัวชี้วัดเพื่อทำการประเมินผลการดำเนินงาน พร้อมทั้งปรับปรุงและวางแผนสำหรับการดำเนินงานในปีต่อไป

จากการพัฒนาระบบราชการในรอบ ๑ ปีที่ผ่านมา ของ สศช. ทำให้องค์กรสามารถปรับตัวและก้าวผ่านยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีทิศทาง และจากการดำเนินการขององค์กรที่สอดคล้องกับภารกิจ และบทบาทใหม่ที่มีการประเมินผลงานที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม ทำให้องค์กรสามารถผลิตผลงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และสามารถเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่น่าเชื่อถือของสาธารณชน และกลุ่มเป้าหมายต่างๆ ได้ต่อไป

บุคลากร : หัวใจของการพัฒนา สศช. สู่ยุคคิดใหม่ทำใหม่

สศช. ได้มีการจัดทำแผนพัฒนาระบบบริหารองค์ความรู้ในองค์กร ประจำปีงบประมาณ ๒๕๔๗ เพื่อเป็นการเตรียมบุคลากรและระบบงานให้รองรับกับบทบาท สศช. ในอนาคต โดยมุ่งพัฒนาบุคลากร สศช. ให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ดังนี้

- เป็นผู้ที่มีศักยภาพสูงเชิงวิชาการ มีความก้าวหน้าทางความคิด สามารถปรับกระบวนการทัศนการทำงานได้ทันต่อเหตุการณ์ เทคโนโลยี และภารกิจที่เปลี่ยนแปลงไป ได้รับการพัฒนาระบบการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเป็นระบบ
- บุคลากร สศช. ระดับผู้บริหาร มีภาวะผู้นำในด้านความคิด มุ่งเน้นการพัฒนาตนเองเพื่อการสร้างองค์ความรู้การบริหารจัดการองค์กร และสร้างเครือข่ายทั้งภายในและภายนอก เพื่อสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization)
- บุคลากร สศช. มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมและองค์กร ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีความรับผิดชอบด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพ โดยมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานตามแผนยุทธศาสตร์ขององค์กร และสอดคล้องกับแนวทางของ พ.ร.ฎ. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖

ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ ๒๕๔๗ สศช. ได้ดำเนินการฝึกอบรมตามแผนพัฒนาระบบบริหารองค์ความรู้ในองค์กรให้กับเจ้าหน้าที่ทุกระดับ เพื่อให้เป็นข้าราชการต้นแบบที่เป็น **“คนเก่ง คนดี และมีอาชีพ”** ดังนี้

สรุปผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาบุคลากรของ สศช.

ปีงบประมาณ ๒๕๕๗

เรื่อง/หลักสูตร	ระยะเวลา	ระดับ	จำนวน คน/รุ่น
โครงการอบรมความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ - หลักสูตร IT for Basic Users - หลักสูตร IT for High -End Users - หลักสูตร IT for Professional		๑ - ๘ ๓ - ๘ ๖ - ๘	๓๐/๖ ๓๐/๑ ๖/๑
หลักสูตรพัฒนาศมรรถนะหลักด้านการบริหารจัดการ - การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ “โครงการพัฒนาผู้นำ สศช. รุ่นใหม่ (Young Executive Program)” - การฝึกอบรมหลักสูตรการพัฒนานักบริหารระดับกลาง (Management Development Program : MDP) - หลักสูตรผู้บริหารการเปลี่ยน (The Managerial Grid) - หลักสูตรการพัฒนาศมรรถนะพื้นฐานสำหรับนักบริหาร	๑๓ สค. - ๒๘ กย. ๕๗ ๑๐ สค. - ๒๘ กย. ๕๗ รุ่นที่ ๑ วันที่ ๑๙ - ๒๕ พย. ๕๖ รุ่นที่ ๒ วันที่ ๑๗ - ๒๑ ธค. ๕๖ รุ่นที่ ๓ วันที่ ๒๑ - ๒๕ มค. ๕๗ รุ่นที่ ๔ วันที่ ๑๘ - ๒๒ กพ. ๕๗ รุ่นที่ ๕ วันที่ ๑๗ - ๒๑ มีค. ๕๗ ๒๕ พค. - ๑๕ มิย. ๕๗	๘ ๗ ๗ - ๘ ๕	๒๐/๑ ๓๐/๑ ๓๐/๕ ๔๐/๑
หลักสูตรพัฒนาศมรรถนะเฉพาะด้าน - การสัมมนาเชิงปฏิบัติการการบริหารการเปลี่ยนแปลง - การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ - การจัดทำคู่มือและมาตรฐานการทำงานของสำนักงานเลขาธิการกรม - หลักสูตรการ Presentation และเทคนิคการทำ Power Point - หลักสูตรการให้บริการสาธารณะที่เป็นเลิศ	๓๐ เมย. - ๒ พค. ๕๗ ๒๔ มีค. - ๒๘ มีค. ๕๗ ๙ - ๑๑ กค. ๕๗ ๒๗ พ.ย. - ๓ ธ.ค. ๕๖ ๓๐ ต.ค. - ๒ พ.ย. ๕๖	๕ - ๑๑ ๖ - ๘ ๓ - ๘ ๔ - ๗ ลูกจ้างประจำ	๑๐๑/๑ ๔๐/๑ ๕๐/๑ ๒๐/๑ ๗๘/๑
หลักสูตรอื่นๆ - Executive Briefing โครงการจัดทำแผนการสร้างเส้นทางความก้าวหน้าสายอาชีพและแผนพัฒนาบุคลากร - การส่งข้าราชการไปอบรมหลักสูตรภายนอกในประเทศ เช่น วปอ. ปรอ. นบส. นบก. เป็นต้น - การส่งข้าราชการรับทุน ศึกษา/อบรม/สัมมนา/ดูงานหลักสูตรในต่างประเทศ	๒๘ สค. ๕๗ ๘ ก.ย. ๕๗	๖ - ๑๑ ๙ - ๑๑ ๑ - ๑๐ ๑ - ๘	๖๐/๑ ๑๕/๑ ๕๕ ๓๕

การพัฒนาฐานความรู้ให้น่าเชื่อถือทางวิชาการ

การพัฒนาระบบฐานข้อมูลและเครื่องชี้วัดเป็นภารกิจที่มีความสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนาองค์กรตามที่กำหนดไว้ในแผนกลยุทธ์ของ สศช. (พ.ศ.๒๕๔๗ - ๒๕๕๐) และเป็นก้าวสำคัญของการพัฒนาองค์กรไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ในอันที่จะสนับสนุนการกำหนดนโยบายและการวางแผนการพัฒนาประเทศไปสู่ความสมดุลและยั่งยืนได้ในอนาคต โดยการดำเนินงานที่สำคัญในปีงบประมาณ ๒๕๔๗ มีดังนี้

บัญชีประชาชาติ : ระบบฐานข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

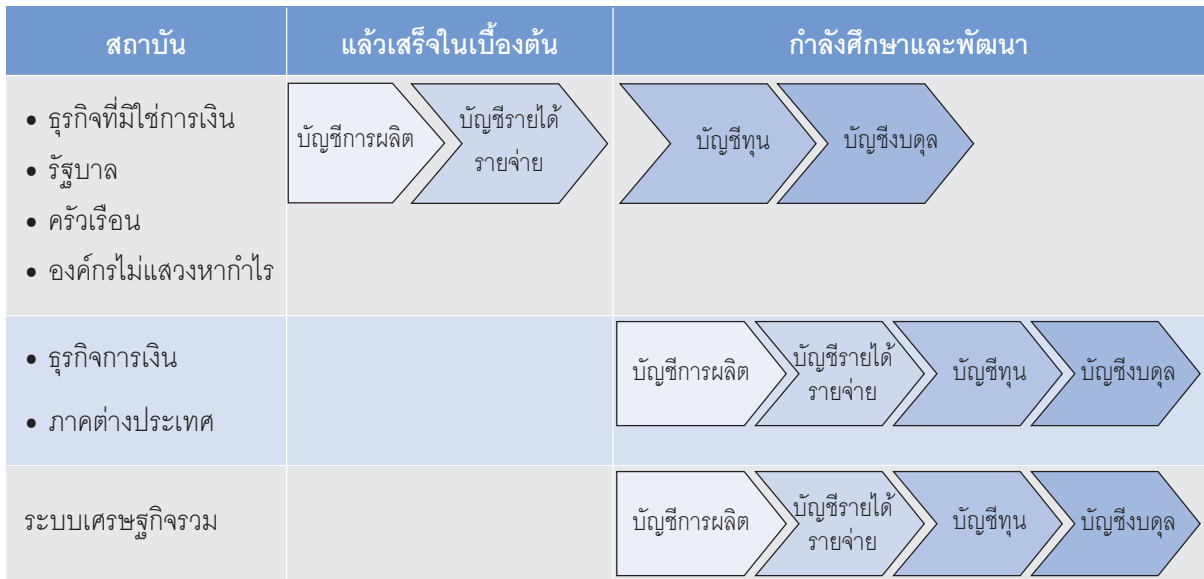
สศช. มีแผนระยะยาวในการพัฒนาระบบข้อมูลบัญชีประชาชาติ โดยมีกระบวนการพัฒนาในหลายมิติและได้ดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ อาทิ การพัฒนาระบบบัญชีประชาชาติให้เข้าสู่ระบบสากลล่าสุดที่เรียกว่า ระบบบัญชีประชาชาติ ค.ศ.๑๙๙๓ (System of National Accounts ๑๙๙๓) การพัฒนาบัญชีประชาชาติระดับภาคและจังหวัดหรือผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด การปรับเปลี่ยนปีฐานของสถิติรายได้ประชาชาติ ตลอดจนการพัฒนาบัญชีบริวาร เช่น บัญชีการศึกษาแห่งชาติ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์การพัฒนาองค์กรไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้และมีประสิทธิภาพสูง เป็นศูนย์กลางข้อมูลและความรู้ทางวิชาการ ภารกิจสำคัญๆ ที่ได้ดำเนินงานในรอบปี ๒๕๔๗ มีดังนี้

๑. งานพัฒนาระบบบัญชีประชาชาติสู่มาตรฐานสากล ค.ศ.๑๙๙๓ คาดว่าจะสามารถดำเนินการได้แล้วเสร็จภายในปี ๒๕๕๐

สาระสำคัญของระบบบัญชีประชาชาติ ค.ศ.๑๙๙๓ คือการจำแนกโครงสร้างเศรษฐกิจออกเป็น ๖ สถาบัน ประกอบด้วย (๑) สถาบันธุรกิจที่มีใช้การเงิน (๒) สถาบันธุรกิจการเงิน (๓) สถาบันรัฐบาล (๔) สถาบันครัวเรือน (๕) สถาบันไม่แสวงหากำไรให้บริการครัวเรือน และ (๖) ภาคต่างประเทศ แต่ละสถาบันจะแสดงความสัมพันธ์และการเชื่อมโยงของข้อมูลอย่างเป็นระบบในรูปของบัญชี ๔ บัญชีหลักคือ บัญชีการผลิต บัญชีรายได้และรายจ่าย บัญชีทุน และบัญชีงบดุล

ในรอบปี ๒๕๔๗ สศช.สามารถศึกษาและพัฒนาบัญชีการผลิต บัญชีรายได้และรายจ่ายของสถาบันธุรกิจที่มีใช้การเงิน สถาบันรัฐบาล สถาบันครัวเรือน และสถาบันไม่แสวงหากำไรให้บริการครัวเรือน แล้วเสร็จในเบื้องต้น ที่เหลืออีก ๒ บัญชี คือ บัญชีทุน และบัญชีงบดุล แม้ว่าจะสามารถพัฒนาบัญชีย่อยของบางสถาบันได้บางส่วน เช่น บัญชีการเงิน ซึ่งเป็นบัญชีย่อยของบัญชีทุนแต่ยังมีความจำเป็นต้องศึกษาและพัฒนาเป็นภาพรวมของทุกสถาบันให้เห็นความเชื่อมโยงเป็นระบบหรือพัฒนาในรูปแมทริกซ์ (Matrix) แล้วจึงนำ มาเชื่อมต่อกับบัญชีอื่นๆ ของแต่ละสถาบันให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ครบถ้วน และเมื่อสามารถพัฒนาได้ทุกสถาบันและทุกบัญชีครบถ้วนแล้ว จะได้ทำสมดุลแสดงภาพระบบเศรษฐกิจโดยส่วนรวมจำแนกแต่ละสถาบันและแต่ละบัญชีต่อไป

๒. งานจัดทำผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (Gross Provincial Products: GPP) ปัจจุบัน สศช. ได้จัดทำ GPP โดยวิธีการทางอ้อมด้วยการกระจายผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Products: GDP) ออกเป็น รายจังหวัด (Top down) และเพื่อเป็นการสนับสนุนนโยบายการบริหารงานแบบบูรณาการของผู้ว่าราชการจังหวัด ที่ได้กำหนดให้ GPP เป็นดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพและความสำเร็จของการบริหารงาน โดยเป็นเกณฑ์ชี้วัดหลัก (Key Performance Indicator : KPI) ส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดและยุทธศาสตร์จังหวัด สศช. จึงได้วางแนวทาง ทั้งระยะสั้นและระยะยาวในการพัฒนาการจัดทำ GPP ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยในแผนระยะยาว สศช. มีนโยบายสนับสนุนให้จังหวัดสามารถพัฒนาระบบข้อมูลและจัดทำ GPP ด้วยตนเอง สำหรับปี ๒๕๔๗ สศช. ได้จัดทำ โครงการนำร่อง “การสัมมนาทางวิชาการด้านการจัดทำผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) เพื่อสนับสนุน การบริหารราชการจังหวัดแบบบูรณาการ”

โครงการนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเผยแพร่แนวนโยบายและกรอบแนวคิดในการจัดทำ GPP โดยได้มีการ จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการรวม ๖ ครั้ง ผู้เข้าร่วมสัมมนาทั้งสิ้น ๑,๒๔๔ คน จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัดครอบคลุม ทุกจังหวัดทั่วประเทศ ทั้งนี้เพื่อสนับสนุนให้บุคลากรของจังหวัดมีความรู้ความเข้าใจและสามารถจัดทำ GPP ด้วยตนเอง ได้ รวมทั้งได้ตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ของ GPP และเข้าใจถึงกระบวนการพัฒนาระบบข้อมูลให้มีมาตรฐาน สอดคล้องกับข้อเท็จจริงในระดับพื้นที่และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพของจังหวัด

ปัจจุบัน สศช.ยังคงสนับสนุนทางวิชาการแก่จังหวัดอย่างต่อเนื่อง ทั้งการบรรยายและการฝึกปฏิบัติ การให้คำปรึกษา และการตรวจสอบผล หลายจังหวัดได้กำหนดแนวทางหรือกระบวนการทำงานโดยการจัดตั้งคณะทำงานจัดทำ GPP เป็นการเฉพาะ และมีคณะทำงานรับผิดชอบในการรวบรวมข้อมูลและประมวลผลแยกย่อยตามสาขาการผลิต ตามกรอบแนวคิดของการจัดทำผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดตามที่ สศช.ได้วางแนวทางไว้

๓. การเปลี่ยนปีฐานสถิติรายได้ประชาชาติ รายได้ประชาชาตินับเป็นสถิติที่สำคัญและนำไปใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจด้านต่างๆ อย่างแพร่หลายมากที่สุด โดยการจัดทำรายได้ประชาชาติสามารถดำเนินการได้ ๓ ด้าน คือ ด้านการผลิต ด้านรายจ่าย และด้านรายได้ ในกรณีของประเทศไทย สศช.ได้ดำเนินการจัดทำทั้ง ๓ ด้าน โดยรายได้ประชาชาติด้านการผลิตและด้านรายจ่าย ได้ประมวลผลและนำเสนอมูลค่าทั้งราคาประจำปีและราคาคงที่ ส่วนด้านรายได้นำเสนอเฉพาะมูลค่า ณ ราคาประจำปีเท่านั้น เนื่องจากข้อจำกัดด้านข้อมูล

ปัจจุบัน รายได้ประชาชาติ ณ ราคาคงที่ของประเทศไทย ใช้ปี ๒๕๓๑ เป็นปีฐานหรือปีอ้างอิง ซึ่งยังคงอ้างอิงอยู่บนปีฐานเก่าที่อยู่ในช่วงของวัฏจักรเศรษฐกิจรอบที่แล้ว กอปรกับเป็นระยะเวลาที่ห่างไกลกับปัจจุบันค่อนข้างมาก โครงสร้างความสัมพันธ์ของราคาในปีฐานได้ปรับเปลี่ยนไปมากแล้วจากปัจจัยหลายประการ เช่น โครงสร้างเศรษฐกิจที่เปลี่ยนไป ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ กิจกรรมเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นใหม่ๆ อีกทั้งประเด็นการเปรียบเทียบกับนานาชาติที่มีปีฐานที่ทันสมัยกว่า

สศช.ได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวและเล็งเห็นความสำคัญของการปรับเปลี่ยนปีฐานรายได้ประชาชาติให้ทันสมัย โดยได้กำหนดเป็นนโยบายที่สำคัญและวางแผนงานเป็น ๓ ระยะ จากปี ๒๕๔๔-๒๕๕๐ คือ **ระยะที่หนึ่ง** ศึกษาแนวทางการจัดทำรายได้ประชาชาติ ณ ราคาคงที่ที่เหมาะสมระหว่างวิธี Fixed-weighted volume measures กับ Chained volume measure ศึกษาและคัดเลือกปีฐานที่เหมาะสม รวมทั้งศึกษาและรวบรวมข้อมูลเพื่อปรับปรุงให้ครอบคลุมกิจกรรมเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นใหม่ๆ ส่วน**ระยะที่สองและสาม** เป็นการพัฒนาระบบประมวลผลในระดับรายละเอียดและจัดทำสมดุลระหว่าง ๓ ด้าน รวมทั้งนำเสนอผลการปรับปรุงต่อผู้เกี่ยวข้องเพื่อรับฟังความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ เพื่อทำการปรับปรุงแก้ไขก่อนการเผยแพร่สถิติรายได้ประชาชาติที่สมบูรณ์ ทั้งนี้ สศช.ได้จัดสัมมนาทางวิชาการ เรื่องเศรษฐกิจมหภาค และบัญชีประชาชาติ ประจำปี ๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๔๗ โดยได้นำเสนอแนวคิดและแผนงานการปรับเปลี่ยนปีฐานรายได้

ประชาชาติของประเทศไทยต่อที่ประชุม ซึ่งผู้เข้าร่วมสัมมนาได้แสดงความคิดเห็นและสนับสนุนให้ สศช.เร่งทำการปรับเปลี่ยนปีฐานรายได้ประชาชาติของประเทศไทยให้ทันสมัยขึ้น เพื่อให้รายได้ประชาชาติของประเทศไทยมีความถูกต้องสมบูรณ์ สะท้อนข้อเท็จจริงและเปรียบเทียบกับนานาชาติได้ดียิ่งขึ้น

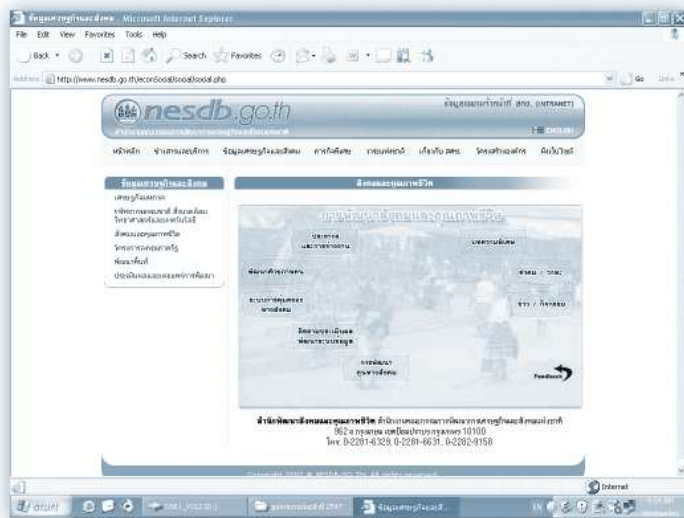

ระบบฐานข้อมูลด้านสังคมและคุณภาพชีวิต

สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วที่เกิดขึ้นจากปัจจัยภายในและภายนอกประเทศล้วนส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในสังคมและการพัฒนาประเทศอย่างมาก จึงจำเป็นต้องมีระบบเตือนภัยทางสังคมที่ดีและทันการณ์ที่จะสะท้อนถึงแนวโน้มและสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ทันท่วงที เพื่อประโยชน์ในการเตรียมความพร้อมป้องกันและแก้ไข ปัญหาที่คาดว่าจะเกิดขึ้น โดยเฉพาะประเด็นที่มีผลกระทบทางลบต่อคนส่วนใหญ่ ซึ่งในเรื่องนี้ สศช. ได้พัฒนา และปรับปรุงระบบฐานข้อมูลด้านสังคมและคุณภาพชีวิต และจัดทำรายงานภาวะสังคมเพื่อประเมินสถานการณ์ ในแต่ละช่วงเวลาและใช้เป็นเครื่องมือสำหรับสะท้อนสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสังคมที่มีผลต่อวิถีชีวิตและ สภาพแวดล้อมสำหรับให้หน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป โดยได้ดำเนินการดังนี้

การพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านสังคมและคุณภาพชีวิตให้เป็นศูนย์ข้อมูลกลางด้านสังคมของประเทศ

ปัจจุบัน สศช. ได้จัดทำระบบฐานข้อมูลด้านสังคมและคุณภาพชีวิต จำนวน ๙ ฐาน ได้แก่ ฐานข้อมูลประชากร ฐานข้อมูลแรงงานและการมีงานทำ ฐานข้อมูลสวัสดิการแรงงาน ฐานข้อมูลสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์ ฐานข้อมูลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ฐานข้อมูลการศึกษา ฐานข้อมูลสาธารณสุข ฐานข้อมูลตัวชี้ภาวะสังคม และฐานข้อมูลงบประมาณรายจ่าย

รวมทั้งมีการออกแบบและวางระบบฐานข้อมูลทั้งด้าน Software และ Hardware ที่เหมาะสม พัฒนา โปรแกรมประยุกต์และติดตั้งระบบเครือข่าย ตลอดจนจัดทำ Website ข้อมูลข่าวสารด้านสังคมและคุณภาพชีวิต ให้สามารถแสดงผลผ่านทาง web page ผู้สาธารณชน เพื่อให้เป็นศูนย์ข้อมูลกลางด้านสังคมของประเทศที่ทันสมัย และได้มาตรฐาน สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาประเทศ รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือ ผู้สนใจทั้งชาวไทยและต่างประเทศสามารถเชื่อมโยงข้อมูลและเข้ามาใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ขณะนี้ได้ดำเนินการพัฒนาและทดสอบระบบเรียบร้อยแล้ว และอยู่ระหว่างขั้นตอนการติดตั้งและเชื่อมโยงกับ Website หลักของ สศช. รวมทั้งการอบรมให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลระบบต่อไป

รายงานภาวะสังคม : สัญญาณเตือนภัยเพื่อเฝ้าระวังภาวะสังคมไทย

สศช. ได้จัดทำรายงานภาวะสังคมขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะแสดงให้เห็นถึงสถานการณ์ความเคลื่อนไหวทางสังคมที่สำคัญ ๆ ด้วยการประมวลและวิเคราะห์ภาวะสังคมไทยโดยรวม และหยิบยกประเด็นที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคม เพื่อกระตุ้นและส่งสัญญาณเตือนภัยให้สังคมได้ตระหนักและเห็นความสำคัญ อันจะนำไปสู่การเฝ้าระวังและหาแนวทาง/มาตรการป้องกันปัญหาต่าง ๆ ของสังคมไทยต่อไป

กรอบแนวคิด สังคมไทยจะเป็นสังคมที่มีคุณภาพและประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เป็นผลมาจากความสามารถในการดำรงชีวิตได้อย่างรู้เท่าทันและเผชิญกับสถานการณ์ของสังคมไทยที่มีความเป็นพลวัตสูง ซึ่งการมี

คุณภาพชีวิตที่ดี จะต้องได้รับความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาและการทำงาน มีสุขภาพอนามัยที่ดี มีความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน มีพฤติกรรมบริโภคที่เหมาะสม อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ปราศจากมลภาวะ รวมทั้งมีระบบกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมที่เสมอภาค ตลอดจนการดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมอันดีงามของสังคมไทย

องค์ประกอบและตัวชี้วัดภาวะสังคม ด้วยข้อจำกัดของข้อมูลด้านสังคมที่มีความเคลื่อนไหวช้า การจัดทำรายงานภาวะสังคม จึงยังไม่สามารถนำเสนอเป็นดัชนีรวมได้เช่นเดียวกับรายงานภาวะเศรษฐกิจรายไตรมาส (Quarterly Gross Domestic Product : QGDP) ดังนั้น จึงได้นำเสนอรายงานภาวะสังคมจากองค์ประกอบของเครื่องชี้วัดภาวะสังคมที่ครอบคลุมภาวะการณโดยรวม และการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนใน ๔ มิติ ได้แก่ คุณภาพของคน ความมั่นคงทางสังคม ความเป็นอยู่และพฤติกรรมของคน และสิ่งแวดล้อม โดยได้จัดทำรายงานเป็น ๒ ส่วนหลัก คือ

ส่วนแรก เป็นการนำเสนอ ภาพรวมสังคมไทย สถานการณ์ทั่วไป ประกอบด้วย การรายงานภาวะสังคมไทยเปรียบเทียบกับต่างประเทศ ภาวะสังคมไทยในปัจจุบันเปรียบเทียบกับระยะที่ผ่านมา โดยพิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนและสภาพแวดล้อมในสังคม ๔ องค์ประกอบ คือ คุณภาพของคน ความมั่นคงทางสังคม ความเป็นอยู่และพฤติกรรมของคน และสิ่งแวดล้อม เจื่อนไข/ปัจจัยที่มีผลต่อสังคม และแนวโน้มของสังคมไทย

ส่วนที่สอง ประเด็นสังคมที่น่าสนใจ (Hot Issue) เป็นการรายงานสถานการณ์ทางสังคมที่มีผลกระทบต่อสังคมในวงกว้าง ประเด็นสังคมที่มีความรุนแรงของปัญหาหรือเป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจของสังคม รวมทั้งแนวทางและมาตรการในการแก้ไขปัญหา โดยเรื่องเด่นประจำฉบับที่จะนำเสนอในรายงานนั้นได้มาจากการสำรวจแบบเร็ว (Quick Survey) ผ่านทาง Website ของ สศช. และประเด็นที่สื่อให้ความสนใจ

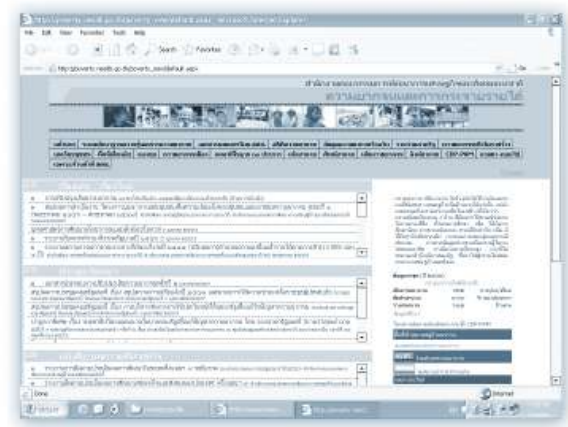
โดย สศช. ได้จัดทำรายงานภาวะสังคมรายไตรมาสและเริ่มเผยแพร่ต่อสาธารณชนเป็นครั้งแรกเมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๔๗ ที่ผ่านมา ซึ่งได้รับความสนใจและมีกระแสตอบรับอย่างดีจากสาธารณชนและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตื่นตัวและตระหนักถึงผลกระทบจากปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมอย่างมาก รวมทั้งยังส่งผลให้เกิดเครือข่ายประสานความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องในการหาแนวทางและมาตรการป้องกันหรือลดทอนความรุนแรงของปัญหาร่วมกันมากยิ่งขึ้น โดยรายงานภาวะสังคมที่ สศช. จัดทำขึ้นนี้ ได้กำหนดจัดทำรายงานเป็นรายไตรมาสและรายปี

สำหรับการเผยแพร่รายงานภาวะสังคมรายไตรมาส กำหนดเผยแพร่ประมาณสัปดาห์ที่ ๒ ของเดือนมีนาคม เดือนมิถุนายน เดือนกันยายน และเดือนธันวาคม ส่วนรายงานภาวะสังคมรายปี กำหนดเผยแพร่ฉบับแรกประมาณเดือนมีนาคม ๒๕๕๘ โดยการแถลงข่าวแก่สื่อมวลชนและเผยแพร่ผ่านสื่อต่าง ๆ ของ สศช. ทั้งในรูปแบบของเอกสาร และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ผ่านทาง Website ของ สศช. ทาง www.nesdb.go.th เพื่อให้สาธารณชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างฉับไว ทันสถานการณ์ ทั้งถึงและเสมอภาค

ระบบฐานข้อมูลด้านความยากจน

ในการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน ความครบถ้วนและถูกต้องของข้อมูลที่สามารถแสดงให้เห็นถึงสภาพ สาเหตุ และลักษณะของคนยากจนได้อย่างชัดเจน ย่อมนำไปสู่การกำหนดยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความยากจนได้อย่างถูกต้องเป็นรูปธรรมโดยอาจกล่าวได้ว่าข้อมูลมีความสำคัญในการสนับสนุนการแก้ไขปัญหาความยากจนใน ๓ เรื่องด้วยกันคือ **ประการแรก** ใช้กำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่คนจนเผชิญอยู่ในพื้นที่ อาทิ ปัญหาไร้ที่ดินทำกิน ปัญหาหนี้สิน ปัญหาการขาดความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพ **ประการที่สอง** ใช้ในการกำหนดพื้นที่เป้าหมายเพื่อให้ทราบถึงถิ่นที่อยู่ของคนจนเพื่อให้ทุกภาคส่วนถือเป็นเป้าหมาย

ร่วมกันในการผนึกกำลังลงไปแก้ไขปัญหาที่คนยากจนประสบอยู่ และ **ประการที่สาม** ใช้ในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของภาครัฐ ซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุงนโยบายแผนงานโครงการให้สามารถแก้ไขปัญหาความยากจนได้อย่างเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

ด้วยความสำคัญของข้อมูลด้านความยากจนดังกล่าว สศช. จึงได้พัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านความยากจนขึ้นเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานแก้ไขปัญหาความยากจนของภาครัฐให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ฐานข้อมูลด้านความยากจน

ฐานข้อมูลด้านความยากจนที่พัฒนาขึ้นครอบคลุมเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความยากจนดังนี้

- **ฐานข้อมูลเอกสารความยากจน** ซึ่งเป็นการรวบรวมผลการศึกษาดังๆ ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎี แนวทางการดำเนินการในการแก้ไขปัญหาดังๆ กรณศึกษาทั้งในและต่างประเทศรวมทั้งนโยบายและกฎหมายที่กำหนดขึ้น เพื่อเป็นศูนย์รวมองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับความยากจนด้านต่างๆ

- **ฐานข้อมูลความยากจนของจังหวัด** จะเก็บรวบรวมข้อมูลสำคัญของจังหวัดทั่วประเทศ รายละเอียดของพื้นที่ต่างๆ ในจังหวัด รายได้ของประชากรในจังหวัด จำนวนประชากร และข้อมูลเส้นความยากจนของจังหวัด ซึ่งนำมาใช้ในการคำนวณหาจำนวนคนยากจนในจังหวัดและสัดส่วนของคนยากจนได้ และยังสามารถนำมาเปรียบเทียบกับระหว่างจังหวัด ภาค และประเทศ

- **ฐานข้อมูลพื้นที่เป้าหมายความยากจน** เป็นฐานข้อมูลที่จัดเก็บข้อมูลหมู่บ้านยากจน ประกอบด้วย ๒ ส่วน คือพื้นที่เป้าหมายเพื่อการแก้ไขปัญหาความยากจน ซึ่ง สศช. ได้จัดทำขึ้นโดยความร่วมมือของกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ และข้อมูลหมู่บ้านยากจนที่จัดทำโดยสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) โดยสามารถที่จะนำข้อมูลทั้ง ๒ ฐานนี้มาทำการเปรียบเทียบกันได้

- **ฐานข้อมูลความยากจนเมือง** เป็นฐานข้อมูลที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูลต่างๆ ที่เป็นลักษณะขององค์ความรู้ อาทิ นิยาม ความหมาย ลักษณะ รูปแบบ ของความยากจนเมือง การวัดความเป็นเมือง และสถิติชุมชนเมืองในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อส่งเสริมให้เกิดพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับความยากจนเมืองต่อไป

- **ฐานข้อมูลกองทุนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาความยากจน** เป็นฐานข้อมูลที่จัดเก็บข้อมูลกองทุนที่มีบทบาทในการดำเนินงานเกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาความยากจน โดยข้อมูลที่จัดเก็บเป็นรายละเอียดของกองทุนที่ดำเนินงาน หน่วยงานผู้รับผิดชอบ วัตถุประสงค์ แนวคิด หลักเกณฑ์ เป้าหมายของกองทุน พื้นที่เป้าหมาย งบประมาณการดำเนินงานและผลการดำเนินงาน

- **ฐานข้อมูลทำเนียบภาคีการพัฒนา/องค์กรพัฒนาเอกชน** เป็นฐานข้อมูลทำเนียบภาคี/องค์กรพัฒนาเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาความยากจนในประเทศ โดยจัดเก็บข้อมูลรายละเอียดขององค์กรเอกชน ดังนี้ ชื่อองค์กร ที่อยู่ โทรศัพท์ ที่สามารถติดต่อได้ e-mail วัตถุประสงค์ขององค์กร กิจกรรม แหล่งข้อมูล พื้นที่เป้าหมาย กลุ่มเป้าหมาย และแหล่งทุน

- **ฐานข้อมูลแผนชุมชนและชุมชนที่เป็นแหล่งเรียนรู้** ประกอบด้วย ๒ ส่วนคือ ส่วนแรกเป็นการแสดงภาพรวมการจัดการและกระบวนการเรียนรู้ของคนในชุมชน ที่ชุมชนร่วมกันคิดร่วมกันกำหนดกิจกรรมขึ้นมาเองในการแก้ไขปัญหาความยากจน ซึ่งรูปธรรมของกระบวนการดังกล่าวจะแสดงออกมาในรูปของข้อมูลแผนชุมชน ส่วนที่สองจะทำการจัดเก็บข้อมูลตัวอย่างชุมชนที่เป็นแหล่งเรียนรู้ ซึ่งจะเป็ตัวอย่างในการเป็นแหล่งเรียนรู้ในการแก้ไขปัญหาความยากจน

นอกจาก สศช. จะใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลด้านความยากจนในการนำเสนอยุทธศาสตร์ นโยบาย ตลอดจนแผนงานเพื่อให้การแก้ไขปัญหาความยากจนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว สศช. ยังได้จัดทำระบบบริการข้อมูลข่าวสารด้านความยากจน เพื่อเป็นการเสริมสร้างความรู้สู่สาธารณะชนผ่านทางอินเทอร์เน็ต เช่น ข่าวสาร บทความที่น่าสนใจ และการถามตอบเพื่อให้ประชาชนทั่วไปสามารถถามปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความยากจนได้ เพื่อส่งเสริมให้เกิดองค์ความรู้ด้านความยากจนอย่างแพร่หลาย

ผู้ที่สนใจปัญหาความยากจนสามารถเข้ามาเยี่ยมชมได้ที่ <http://poverty.nesdb.go.th> และขณะนี้ สศช. กำลังจัดทำ E-Journal เพื่อนำเสนอข้อมูล แนวคิดต่างๆ เกี่ยวกับความยากจนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของประเทศไทย จึงขอเชิญชวนทุกท่านที่มีทัศนะเกี่ยวกับความยากจนในด้านต่างๆ และต้องการเผยแพร่แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน สามารถ Email บทความไปที่ poverty@nesdb.go.th เพื่อร่วมกันเสริมสร้างองค์ความรู้ในด้านความยากจนของประเทศไทยให้กว้างขวางต่อไป

ดัชนีชี้วัดการพัฒนากที่ยั่งยืนของประเทศไทย

สศช. ได้พัฒนาตัวชี้วัดเพื่อใช้ประเมินผลกระทบขั้นสุดท้ายของการพัฒนาที่เกิดขึ้นกับคนและสังคม ได้แก่ ดัชนีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ เพื่อวัดความสามารถในการพึ่งตนเอง ภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลก การเจริญเติบโตอย่างมีเสถียรภาพ และการกระจายผลประโยชน์ของการพัฒนาอย่างเป็นธรรม ดัชนีความอยู่ดีมีสุข เพื่อวัดผลกระทบการพัฒนาที่มีต่อคน

ทั้งการมีสุขภาพอนามัยที่ดี ทั้งร่างกายและจิตใจ การมีความรู้ มีงานทำที่ทั่วถึง มีรายได้พอเพียงต่อการดำรงชีพ มีครอบครัวที่อบอุ่น อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี และอยู่ภายใต้ระบบบริหารจัดการที่ดีของภาครัฐ สำหรับปี ๒๕๔๗ สำนักงานฯ ได้พัฒนาดัชนีการพัฒนายั่งยืน ซึ่งเป็นการวัดผลกระทบของการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมที่มีความสมดุลกับการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และนำไปสู่การพัฒนายั่งยืนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เป้าประสงค์ของการพัฒนายั่งยืนของประเทศไทย

การพัฒนายั่งยืนในบริบทไทยมีพื้นฐานแนวคิดมาจาก “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่มีดุลยภาพ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม การพัฒนาทั้ง ๓ มิติจะต้องเกื้อกูลและไม่เกิดความขัดแย้งซึ่งกันและกัน การพัฒนาเศรษฐกิจให้ขยายตัวอย่างมีคุณภาพและแข่งขันได้ จะต้องคำนึงถึงขีดจำกัดของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สามารถสงวนรักษาไว้ใช้ประโยชน์ได้อย่างยาวนาน ใช้ทรัพยากรทุกชนิดอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยไม่ส่งผลกระทบต่อความต้องการของคนทั้งในปัจจุบันและในอนาคต ทั้งนี้ ต้องคงความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพ และคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เป็นฐานการผลิตของระบบเศรษฐกิจและการดำรงชีวิตของมนุษย์ได้อย่างต่อเนื่องตลอดไป

นอกจากนี้ ยังต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการพัฒนาศักยภาพคนและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยการบริหารจัดการทรัพยากรและผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม มีการปลูกฝังค่านิยมของคนไทยให้มีความพอเพียงและพึ่งตนเองได้ ขณะเดียวกันมีการนำภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทยมาใช้ในการดำเนินวิถีชีวิตอยู่ร่วมกับธรรมชาติได้อย่างเกื้อกูล สามารถปรับตัวรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงบนฐานของสังคมแห่งความรู้ ทั้งนี้ เพื่อเสริมสร้างให้เกิดการพัฒนาที่มีดุลยภาพระหว่างมิติทางเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อความอยู่ดีมีสุขของประชาชนและสังคมสันติสุขตลอดไป โดยได้กำหนดเป้าประสงค์ของการพัฒนา ๔ ประการ ดังแสดงในตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ เป้าประสงค์ ๔ ประการของการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย

๑. คุณภาพ	๒. เสถียรภาพและการปรับตัว
เพื่อให้สังคมไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เป็นสังคมฐานความรู้ มีการพัฒนาศักยภาพและการศึกษาได้ด้วยตนเอง มีการผลิตสินค้าและบริการที่มีคุณภาพตามศักยภาพการผลิตในประเทศ โดยใช้ความได้เปรียบเชิงแข่งขันควบคู่กับผลิตภาพ (productivity) เพิ่มผลผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และลดมลพิษเชิงป้องกัน	เพื่อให้เศรษฐกิจขยายตัวอย่างมีเสถียรภาพ มีการสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมโดยคำนึงขีดจำกัดและความสามารถในการรองรับของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาและการบริหารจัดการเศรษฐกิจระดับฐานรากอย่างครบวงจร มีสินค้าภูมิปัญญาท้องถิ่นที่หลากหลาย มีการธำรงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมและเอกลักษณ์อันเป็นมรดกดั้งเดิมของชาติ
๓. การกระจายการพัฒนาอย่างเป็นธรรม	๔. ระบบการบริหารจัดการที่ดี
เพื่อให้ประชากรมีสิทธิและหน้าที่ ตลอดจนมีความเท่าเทียมกันทั้งด้านเพศ อาชีพ รายได้ การศึกษา ความต้องการพื้นฐานในการดำรงชีพและบริการพื้นฐานทางสังคม มีโอกาสในการเข้าถึงตลาดและการจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม โดยคำนึงถึงความต้องการของคนรุ่นปัจจุบันและสงวนรักษาทรัพยากรให้คนรุ่นอนาคต	ประชากรทุกภาคส่วนของสังคมมีโอกาสและสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจในด้านนโยบายสาธารณะ โดยผ่านการบริหารจัดการและความร่วมมือแบบบูรณาการของสถาบันการเมือง สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ตัวชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย

การบรรลุถึงเป้าประสงค์ของการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้ง ๔ ประการนั้น จำเป็นจะต้องกำหนดองค์ประกอบสำหรับแต่ละมิติของการพัฒนา เพื่อประโยชน์ในการจัดทำดัชนีการพัฒนายั่งยืนที่ให้ความสำคัญกับการวัดผลการพัฒนาที่แสดงถึงลักษณะการมีคุณภาพและเกื้อกูลกัน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งจากการศึกษา รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องหรือเป็นเหตุเป็นผลโดยตรงต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ทำให้ได้ตัวชี้วัดที่สามารถสะท้อนการพัฒนาในแต่ละมิติและสอดคล้องกับบริบทการพัฒนาของประเทศไทยทั้งสิ้น ๒๓ ตัวชี้วัด ดังแสดงในตารางที่ ๒

ตารางที่ ๒ ดัชนีชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย (ชุดที่ ๑)

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
มิติเศรษฐกิจ หมายถึง การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้เจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง มีคุณภาพ มีเสถียรภาพ เป็นการเติบโตที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมและยั่งยืนได้ในระยะยาว และมีการกระจายความมั่งคั่งอย่างทั่วถึง อำนาจประโยชน์ต่อคนส่วนใหญ่	
๑ การพัฒนาอย่างมีคุณภาพ การผลิตสินค้าอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับศักยภาพทางการผลิตของประเทศและความต้องการของตลาด มีการใช้ปัจจัยการผลิตที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการมีแบบแผนการผลิตและการบริโภคที่เหมาะสม ไม่ทำลาย สิ่งแวดล้อม โดยอยู่บนพื้นฐานของการอนุรักษ์ฟื้นฟูและรักษาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	๑) ประสิทธิภาพการผลิตโดยรวม (TFP) ๒) การใช้พลังงานต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ๓) การใช้พลังงานหมุนเวียน ๔) การนำขยะกลับมาใช้ใหม่
๒ การพัฒนาอย่างมีเสถียรภาพ ระบบเศรษฐกิจที่มีเสถียรภาพในประเทศและต่างประเทศ สามารถพึ่งตนเองได้ มีภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เป็นการเติบโตที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมและยั่งยืนได้ในระยะยาว	๕) อัตราการว่างงานรวม ๖) สัดส่วนหนี้สาธารณะต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ๗) ดุลบัญชีเดินสะพัดต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP)
๓ การกระจายความมั่งคั่ง การสร้างโอกาสการเข้าถึงกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ปัจจัยการผลิต และโครงสร้างพื้นฐานของรัฐอย่างทั่วถึงที่จะนำไปสู่การลดช่องว่างของรายได้และกระจายความมั่งคั่งอย่างทั่วถึง	๘) สัมประสิทธิ์การกระจายรายได้ ๙) ผลสัมฤทธิ์การแก้ไขปัญหาความยากจน
มิติสังคม หมายถึง การพัฒนาที่มุ่งให้คนและสังคมไทยมีคุณภาพ สามารถปรับตัวรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง มีจิตสำนึก พฤติกรรม และวิถีชีวิตที่ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความมั่นคงในการดำรงชีวิต มีการนำทุนทางสังคมและทุนทางทรัพยากรธรรมชาติมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ โดยอยู่ภายใต้ระบบการบริหารจัดการที่ดี ที่มุ่งให้คนและสังคมไทยเข้มแข็ง อยู่ดีมีสุข และพัฒนาได้อย่างยั่งยืน	
๑. การพัฒนาศักยภาพและการปรับตัวบนสังคมฐานความรู้ การพัฒนาคนในสังคมทั้งในระดับบุคคลและระดับองค์กรให้มีศักยภาพ มีโอกาสในการพัฒนาความรู้ ความคิด ทักษะอาชีพ การบริหารจัดการได้ด้วยตนเอง อยู่ในสังคมฐานความรู้ และเกื้อหนุนต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน	๑๐) จำนวนปีเฉลี่ยที่ได้รับการศึกษา ๑๑) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
๒. การพัฒนาคุณภาพชีวิตและความมั่นคงในการดำรงชีวิต การพัฒนาให้คนในสังคมไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีสภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิตที่ดี มีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีสุขภาพอนามัยแข็งแรง สามารถเข้าถึงระบบการคุ้มครองทางสังคมได้อย่างเท่าเทียมกัน	๑๒) อายุขัยเฉลี่ยเมื่อแรกเกิด ๑๓) สุขภาพของประชากร ๑๔) ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
๓. การสร้างค่านิยม ภูมิปัญญา และวัฒนธรรมไทย ให้มีภูมิคุ้มกันของสังคม สังคมไทยต้องมีค่านิยมและแบบแผนการดำเนินชีวิตที่ประหยัด มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ไม่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาเศรษฐกิจและฐานทรัพยากรของชาติในระยะยาว อาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้อย่างกลมกลืน มีการดำรงวัฒนธรรม วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณี และศิลปวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของชาติได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน	
๔. การสร้างความเสมอภาคและการมีส่วนร่วม ประชากรไทยต้องได้รับความเท่าเทียมกันทั้งทางเพศ การศึกษา อาชีพ การงาน สวัสดิการ สภาพแวดล้อม และสิทธิเสรีภาพ ภายใต้ขอบเขตแห่งกฎหมาย หลักมนุษยธรรม และมีโอกาสร่วมในกิจกรรมของสังคมโดยรวม เช่น การเมือง การปกครอง โดยมีสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การร่วมในกระบวนการตัดสินใจ ต่อนโยบายสาธารณะใดๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อสังคม โดยยึดหลักการบริหารจัดการที่ดี	๑๕) ดัชนีการมีส่วนร่วม ๑๖) ดัชนีชี้วัดการคอร์รัปชัน
มิติสิ่งแวดล้อม หมายถึง การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างการใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจและความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติ ตลอดจนการคงไว้ซึ่งคุณภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดี เพื่อสนองความต้องการของคนรุ่นปัจจุบันและสงวนรักษาไว้ให้คนรุ่นอนาคต รวมทั้งการกระจายโอกาสและการมีส่วนร่วมในเรื่องการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม	

องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด
๑. การสงวนรักษา การใช้ การป้องกัน และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติทั้งทางด้านกายภาพและชีวภาพ ต้องเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีการนำกระบวนการอนุรักษ์และพัฒนา มาผสมผสานเข้าด้วยกันเพื่อจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์ในด้านต่างๆ มากที่สุด โดยคำนึงถึงความต้องการของคนทั้งในปัจจุบันและมุ่งสงวนรักษาทุนธรรมชาติไว้ใช้ประโยชน์สำหรับคนรุ่นอนาคต และขีดความสามารถสูงสุดของการนำเอาทรัพยากรธรรมชาติมาใช้โดยไม่เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ระบบนิเวศสามารถรองรับและฟื้นตัวกลับสู่สภาพเดิม	๑๗) สัดส่วนพื้นที่ป่าต่อพื้นที่ประเทศ ๑๘) สัดส่วนของพื้นที่ป่าชายเลนต่อพื้นที่ป่าหมาย ๑๙) ปริมาณลัดวันน้ำเศรษฐกิจที่จับได้ในระยะ ๓ กม. นอกชายฝั่งทะเลไทย ๒๐) การใช้น้ำใต้ดินต่อปริมาณที่มีอยู่
๒. การมีคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี การพัฒนาประเทศต้องธำรงไว้ซึ่งคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของคนไทย มีการดำเนินการแก้ไขปัญหามลพิษต่างๆ ทั้งทางน้ำ ดิน และอากาศ ตลอดจนดำเนินการเพื่อ ป้องกันการเกิดมลพิษผ่านทาง การผลิตและการบริโภคของประชาชน	
๓. การมีส่วนร่วมและการกระจายการใช้ทรัพยากร ประชาชนทุกคนจากทุกภาคส่วนของประเทศ ได้รับจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติและผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่อกำหนดนโยบาย แผนงาน และการดำเนินโครงการด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สุข และคุณภาพชีวิตที่ดีต่อมวลมนุษยชาติในสังคมโลก	๒๑) สัดส่วนของแหล่งน้ำที่มีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ดีต่อแหล่งน้ำทั้งหมด ๒๒) คุณภาพอากาศในเมืองหลักที่เกินค่ามาตรฐาน ๒๓) ของเสียอันตรายที่ได้รับการบำบัดอย่างถูกต้อง

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ , ๒๕๕๗

การดำเนินงานในระยะต่อไป

สศช. ร่วมกับสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย จะดำเนินการพัฒนาดัชนีชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับประเทศระยะที่สอง เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งพัฒนาตัวชี้วัดในระดับภาคขึ้น เพื่อสร้างความเชื่อมโยงของตัวชี้วัดระดับประเทศลงสู่ระดับท้องถิ่น โดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ และมุ่งหวังจะได้ตัวชี้วัดที่สะท้อนระดับการพัฒนาที่ยั่งยืนซึ่งมีลักษณะเฉพาะของแต่ละพื้นที่ได้ต่อไป

เทคโนโลยีสารสนเทศ :

เครื่องมือเสริมสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้

ภารกิจที่สำคัญประการหนึ่งในการปรับบทบาทและกระบวนการทำงานของ สศช. ได้แก่ การพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ **Knowledge Intensive Organization** อันเป็นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หรือ ICT เข้ามาใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุนในการปรับปรุงประสิทธิภาพการปฏิบัติงานครั้งใหญ่ขององค์กร และใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาระบบการเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสาร และองค์ความรู้ต่างๆ ภายใน สศช. และระหว่าง สศช. กับองค์กรอื่นทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ นอกจากนี้ สศช. ยังยกระดับองค์กรให้เป็น **Intelligence Center** ของประเทศที่สามารถให้คำปรึกษา และข้อเสนอแนะต่อรัฐบาล และทำหน้าที่เป็นศูนย์บริการและเผยแพร่ข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจและสังคมในลักษณะ Online เพื่อการวางแผนและเตือนภัย รวมทั้งเป็นองค์กรสร้างความรู้ความเข้าใจด้านการพัฒนาต่อสาธารณะ โดยในปีงบประมาณ ๒๕๔๗ ได้ดำเนินการที่สำคัญดังนี้

เสริมประสิทธิภาพระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อปฏิกิริยาต่อการพัฒนา ICT ที่ยั่งยืน

สศช. ได้ทำการพัฒนาและปรับปรุงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสำนักงานฯ ทั้งในส่วนขอระบบ Hardware และระบบ Software โดยเฉพาะระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดมาเพื่อให้สามารถรองรับความต้องการการใช้งานของระบบที่เพิ่มสูงขึ้น โดยในปีงบประมาณ ๒๕๔๗ ได้ทำการปรับปรุงระบบการเชื่อมโยงเครือข่ายโดยเดินสายระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ภายใน (LAN) ของสำนักงานใหม่ทั้งหมด พร้อมทำการติดตั้งอุปกรณ์ Firewall รุ่นใหม่ล่าสุด เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานและความปลอดภัยของระบบเครือข่ายภายในสำนักงานฯ และปรับปรุงระบบการเชื่อมโยงคู่สายโทรศัพท์ของระบบอินเทอร์เน็ตจากสำนักงานฯ ไปยังผู้ให้บริการ (ISP) จากความเร็วขนาด ๒ Mbps เป็นขนาดความเร็ว ๔ Mbps

อีกทั้งยังได้ทำการปรับปรุงระบบบริหารจัดการเครือข่ายคอมพิวเตอร์ให้เป็นระบบ **Centralized Network Management** โดยนำระบบการจัดการแบบ Domain เข้ามาใช้ เพื่อให้การควบคุม ดูแลและจัดการระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ทั้งหมดสามารถบริหารจัดการได้จากศูนย์กลาง ทั้งนี้ในรอบปี ๒๕๔๗ ที่ผ่านมาได้ดำเนินงานในส่วนขอระบบ Backend Servers ทั้งหมดที่เกี่ยวข้องเป็นที่เรียบร้อยแล้ว และจะเริ่มดำเนินการในส่วนขอคอมพิวเตอร์ลูกข่าย (Workstation) ในปี ๒๕๔๘ ต่อไป

นอกจากนี้ สศช. ยังมีนโยบายที่จะจัดสรรเครื่องคอมพิวเตอร์ลูกข่าย (Workstation) ให้กับเจ้าหน้าที่ทุกท่านเพื่อให้บรรลุสัดส่วนของเจ้าหน้าที่ต่อเครื่องคอมพิวเตอร์ ที่ ๑ : ๑ ซึ่งในปีงบประมาณ ๒๕๔๗ สศช. ได้ดำเนินการเสร็จเป็นที่เรียบร้อยแล้ว โดยได้ทำการจัดสรรเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ต่างๆ ได้แก่ เครื่องคอมพิวเตอร์ชนิด Desktop, Notebook เครื่อง Network Printer เครื่อง LCD Projector เครื่อง Digital Video เครื่อง Digital Camera และเครื่อง Scanner ให้ทุกสำนักงานอย่างเพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้งาน

มุ่งเน้นการให้บริการข้อมูลผ่านระบบ Application ต่างๆ

สศช.ตระหนักถึงความสำคัญของการให้บริการข้อมูลและข่าวสาร ผ่านระบบ Web Application ต่างๆ จึงได้เริ่มการพัฒนา Application มากมาย โดยบริการหลักที่มีการเปิดให้บริการอย่างเป็นทางการในรอบปี ๒๕๕๗ มีดังนี้

๑. การให้บริการ **Download** ฐานข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคมด้วยเทคโนโลยี XML ผ่านหน้า website ของ สศช. ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้ภายนอกสามารถทำการ Download ฐานข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคมที่ทาง สศช. มีอยู่ และทำการ Import เข้าสู่ระบบฐานข้อมูลปลายทางแบบอัตโนมัติ โดยอาศัยโปรแกรม Import Assistance ที่ สศช. ได้ทำการพัฒนาขึ้น

๒. การให้บริการ **เรียกดูกการถ่ายทอดสดการประชุมผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (Live Broadcasting)** ซึ่งนับเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ งานแถลงข่าวต่างๆ ของ สศช. ออกสู่สาธารณชน โดยในรอบปีที่ผ่านมาทางสำนักงานฯ ได้ทำการถ่ายทอดสดการแถลงผลิตภัณฑ์มวลรวมรายได้ประชาชาติรายไตรมาส (QGDP) และการแถลงรายงานภาวะสังคมครั้งที่ ๑ และ ๒ อีกทั้งยังสามารถให้บริการเรียกดูกวีดิทัศน์การแถลงข่าว เหล่านี้แบบ VDO On Demand ซึ่งผู้ใช้สามารถเข้ามาเรียกดูกได้ทุกเวลาที่ต้องการอีกด้วย

๓. การให้บริการ **จัดเก็บและค้นหาเอกสารด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์** ซึ่งเป็นการพัฒนาระบบการจัดเก็บ และค้นหาเอกสารแบบ Paper ในลักษณะเดิม โดยนำมาจัดเก็บใหม่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้สะดวกต่อการ จัดเก็บและค้นหา และยังสามารถทำให้เกิดการใช้งานเอกสารร่วมกัน (Document Sharing) ได้ในวงกว้างมากขึ้น ทั้งนี้ ในรอบปี ๒๕๕๗ ได้เริ่มดำเนินการพัฒนาระบบการจัดเก็บเอกสารบัญชีประชาชาติ และเอกสารงานบริหารและธุรการ และจะขยายผลการดำเนินงานไปสู่การจัดเก็บเอกสารอื่นๆ เพิ่มขึ้นในปีงบประมาณต่อไป

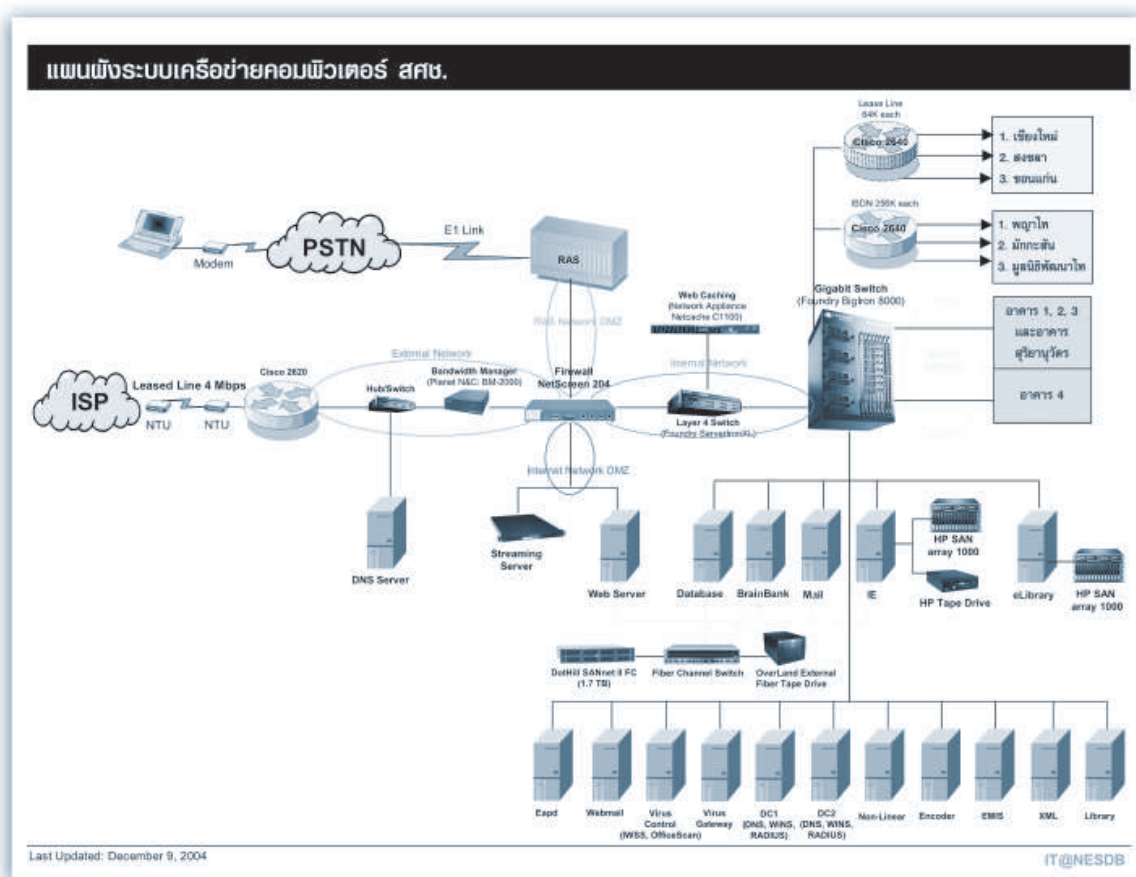
๔. การให้บริการ **ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ ของ สศช.** ซึ่งเพิ่มการอำนวยความสะดวกให้ผู้ใช้งานภายนอกและ ภายใน สศช. สามารถทำการเรียกอ่านเอกสารสิ่งพิมพ์ของ สศช. ได้ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบ e-Book โดยไม่ต้องเสียเวลาเดินทางมายืมเอกสารด้วยตนเอง

เร่งฝึกฝนทักษะการใช้งาน ICT ให้บุคลากร

สศช. ได้เล็งเห็นความสำคัญของการเพิ่มทักษะการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศให้กับบุคลากรของ สศช. ในทุกแขนงสาขา สศช. จึงได้จัดให้มีการอบรมความรู้ด้าน ICT จำนวนทั้งหมด ๗ รุ่น ตลอดปี ๒๕๔๗ โดยแบ่งเป็น ๓ หลักสูตร ได้แก่ IT for Basic Users, IT for Advanced Users, และ IT Professional ซึ่งได้มีการอบรมทักษะการใช้งานโปรแกรม MS Office Suite, Windows XP, MS FrontPage, Adobe Photoshop ฯลฯ

IT สศช. กับการพัฒนาที่ไม่หยุดยั้ง

สศช. ได้จัดทำโครงการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศประจำปีงบประมาณ ๒๕๔๘ โดยเน้นโครงการที่รองรับความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งเสริมการเรียนรู้และปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ให้มีศักยภาพเพิ่มมากขึ้น และยังคงมุ่งเน้นการให้บริการข้อมูลต่อสาธารณชนเป็นหลัก โดยแผนงาน/โครงการในปี ๒๕๔๘ ประกอบด้วย โครงการพัฒนาระบบคลังข้อมูล (Data Warehouse) โครงการพัฒนาระบบสารสนเทศแบบ Business Intelligence โครงการพัฒนาระบบเว็บทำอัจฉริยะ (NESDB's Intelligence Web Portal) โครงการพัฒนาระบบบริการและเผยแพร่ข้อมูลเศรษฐกิจและสังคมแบบ Online และโครงการบริหารจัดการระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์

การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจสู่สาธารณชน

การประชุมประจำปี ๒๕๕๗ ของ สศช.

สศช. ได้จัดให้มีการประชุมประจำปี ๒๕๕๗ เรื่อง “เศรษฐกิจนอกระบบกับการบริหารจัดการที่ดีของภาครัฐ” ขึ้นเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๗ ณ ศูนย์การประชุมและแสดงสินค้าอิมแพ็ค เมืองทองธานี จ.นนทบุรี เพื่อรายงานผลการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในระบอบเศรษฐกิจพอเพียง ฉบับที่ ๙ โดยใช้ดัชนีชี้วัด ๓ ชุด คือ ดัชนีความอยู่ดีมีสุข ดัชนีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ และดัชนีการพัฒนายั่งยืน ขณะเดียวกัน ได้รายงานผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนา ฉบับที่ ๙ ภายใต้วาระแห่งชาติ ๔ เรื่อง และผลการพัฒนาในระดับภาค รวมทั้งผลการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาล นอกจากนี้ได้ระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การบริหารจัดการเศรษฐกิจนอกระบบ เพื่อให้มีแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจนเป็นที่ยอมรับกันในสังคมไทย โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ ๑,๔๐๐ คน

ยุทธศาสตร์บริหารจัดการเศรษฐกิจนอกระบบ

ผู้เข้าร่วมประชุมประจำปี ๒๕๕๗ ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าควรให้ภาครัฐเข้าไปบริหารจัดการเศรษฐกิจนอกระบบ เพื่อสร้างความเป็นธรรมและกระจายโอกาสในสังคม โดยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมต่อแนวทางการดำเนินงาน และแนวคิดแผนงาน/โครงการที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

๑. ยุทธศาสตร์ส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจนอกระบบให้เป็นฐานสนับสนุนเศรษฐกิจไทย เพื่อสร้างโอกาสให้กับผู้ประกอบการอาชีพและผู้ประกอบธุรกิจรายย่อยในเศรษฐกิจนอกระบบเข้ามาอยู่ในระบบ และได้รับการดูแลจากภาครัฐ ในด้านการพัฒนาอาชีพ และด้านการเงิน โดยมีกรอบแนวคิดแผนงาน/โครงการ ดังนี้

- **แผนงานสร้างโอกาสและเพิ่มศักยภาพผู้ประกอบการรายย่อยและผู้ประกอบธุรกิจรายย่อย** โดยจัดให้มีฐานข้อมูลผู้ประกอบการรายย่อยและแรงงานที่เกี่ยวข้องซึ่งปัจจุบันอยู่กระจัดกระจาย เพื่อให้ภาครัฐสามารถคุ้มครอง ดูแล และส่งเสริมการพัฒนาอาชีพได้อย่างต่อเนื่อง ได้แก่ โครงการจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้ประกอบการรายย่อย โครงการพัฒนาศักยภาพผู้ขบขีรถจักรยานยนต์รับจ้าง และโครงการฝึกอบรมอาชีพให้แก่ผู้รับงานไปทำที่บ้าน เป็นต้น

- **แผนงานสนับสนุนด้านการเงินแก่ผู้ประกอบการรายย่อยและผู้ประกอบธุรกิจรายย่อยและผู้ประกอบธุรกิจชุมชน** เพื่อให้ผู้ประกอบการรายย่อยสามารถเข้าถึงสินเชื่อของสถาบันการเงินในระบบได้ โดยจัดทำโครงการสนับสนุนทางการเงินจากภาครัฐ ได้แก่ โครงการส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งเงินของผู้ประกอบการในชุมชน และโครงการส่งเสริมการให้บริการทางการเงินระดับรากหญ้า เป็นต้น

๒. ยุทธศาสตร์บริหารความเสี่ยงเพื่อการคุ้มครองทางสังคมแก่ผู้อยู่ในเศรษฐกิจนอกระบบ เพื่อให้ผู้อยู่ในเศรษฐกิจนอกระบบทุกกลุ่มได้รับการคุ้มครองทางสังคมอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน มีความมั่นคงในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิต และสามารถหลุดพ้นจากความยากลำบากอันเนื่องมาจากความยากจนโดยมีกรอบแนวคิดแผนงาน/โครงการที่สำคัญดังนี้

- **แผนงานบริหารจัดการความเสี่ยงเพื่อการคุ้มครองทางสังคมและการเสริมสร้างสภาพแวดล้อม** โดยดำเนินโครงการเพื่อป้องกันความเสี่ยง และเตรียมความพร้อมให้ผู้อยู่ในเศรษฐกิจนอกระบบมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิต ได้แก่ โครงการจัดตั้งกองทุนคุ้มครองแรงงานนอกระบบ โครงการฝึกอบรมผู้ประกอบการขนาดเล็ที่มีความปลอดภัยและมั่นคง และโครงการสนับสนุนจัดประกันสุขภาพ (Micro insurance) เป็นต้น

- **แผนงานการจัดระบบกลไกคุ้มครองทางสังคม** มุ่งแก้ไขกฎ ระเบียบ ให้ขยายการคุ้มครองแรงงานนอกระบบตามลักษณะการประกอบอาชีพรวมทั้งเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการขอรับความช่วยเหลือจากรัฐ โดยจัดทำโครงการประชาสัมพันธ์ โครงการประกันภัยเอื้ออาทร และโครงการนำร่องชุมชนเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เป็นต้น

๓. ยุทธศาสตร์บริหารจัดการเศรษฐกิจนอกระบบที่มีผลกระทบต่อสังคม เพื่อลดผลกระทบทางสังคมอันเกิดจากการประกอบธุรกิจผิดกฎหมายให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมและเพื่อสร้างโอกาสและความเป็นธรรมให้ผู้ถูกเอารัดเอาเปรียบในสังคมที่จำเป็นต้องประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงตนเองและครอบครัว โดยมีข้อเสนอแนวทางการดำเนินงาน ๒ ทางเลือก ดังนี้

- **ธุรกิจทางเพศ** โดย **ทางเลือกที่ ๑** : จัดทำประชาพิจารณ์เรื่องการจัดตั้งสถานบริการทางเพศให้ถูกกฎหมาย
- ทางเลือกที่ ๒** : การขึ้นทะเบียนสถานบริการทางเพศควบคู่กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ให้บริการทางเพศ
- **สถานบริการการพนัน** โดย **ทางเลือกที่ ๑** : จัดทำประชาพิจารณ์เรื่องการจัดตั้งสถานบริการการพนันให้ถูกกฎหมาย
- ทางเลือกที่ ๒** : จัดให้มีสถานบริการการพนัน (Casino) ที่ถูกกฎหมายในพื้นที่นำร่อง

กลไกการดำเนินงาน

เพื่อผลักดันยุทธศาสตร์การบริหารจัดการเศรษฐกิจนอกระบบให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติ เห็นควรจัดตั้งกลไก ๒ ระดับ ดังนี้

๑. ระดับนโยบาย จัดตั้งคณะกรรมการยุทธศาสตร์บริหารจัดการเศรษฐกิจนอกระบบ โดยมี ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และจัดตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อผลักดันแต่ละยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ สำหรับฝ่ายเลขานุการ มีข้อเสนอ ๒ ทางเลือก คือ

ทางเลือกที่ ๑ : ให้นำหน่วยงานระดับกระทรวงที่เกี่ยวข้อง ๓ กระทรวง คือ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงแรงงาน เป็นฝ่ายเลขานุการ

ทางเลือกที่ ๒ : จัดตั้งสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการบริหารจัดการเศรษฐกิจนอกระบบ โดยให้เป็นหน่วยงานภายใต้สำนักนายกรัฐมนตรี

๒. ระดับปฏิบัติ ในพื้นที่จะใช้กลไกระดับจังหวัด โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน และสำนักงานจังหวัดเป็นฝ่ายเลขานุการ

การดำเนินงานขั้นต่อไป

ภายหลังจากการนำเสนอ “ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการเศรษฐกิจนอกระบบ” เพื่อคณะกรรมการ สศช. พิจารณาให้ความเห็นชอบแล้ว สศช. จะนำ “ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการเศรษฐกิจนอกระบบ” ฉบับสมบูรณ์ เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ เพื่อมอบหมายหน่วยงานเจ้าภาพที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการต่อไป

การใช้สื่อเพื่อการพัฒนาประเทศ

การสื่อสารเพื่อการพัฒนา นับเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างความรู้ความเข้าใจในทิศทางการพัฒนาประเทศ และการดำเนินงานของ สศช. สู่กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ประชาชน องค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคการเมือง องค์กรส่วนท้องถิ่น ตลอดจนสื่อมวลชน ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการร่วมผลักดันแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติร่วมกับ สศช. เพื่อให้การพัฒนาประเทศเป็นไปอย่างยั่งยืน และคนไทยอยู่ดีมีสุขกันอย่างถ้วนหน้า

ในรอบปี ๒๕๕๗ ที่ผ่านมา สศช. ได้ให้ความสำคัญกับการรายงานผลการพัฒนาในระยะครึ่งแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ ควบคู่ไปกับการสร้างความรู้ความเข้าใจในภารกิจที่มีความสำคัญของ สศช. โดยผ่านช่องทางการสื่อสารในรูปแบบต่างๆ ซึ่งมีทั้งการสื่อสารผ่านสื่อมวลชน สื่อที่ สศช. จัดทำขึ้นเอง และสื่อกิจกรรมต่างๆ ทั้งนี้ การใช้สื่ออย่างหลากหลายนั้นนอกจากจะช่วยเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจสู่สาธารณชนแล้ว ยังเป็นการเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของ สศช. อีกด้วย

การสร้างความรู้ความเข้าใจผ่านสื่อที่ สศช. จัดทำขึ้น

สศช. ได้ผลิตสื่อเพื่อการสร้างความรู้ความเข้าใจและประชาสัมพันธ์ในหลากหลายรูปแบบ ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวีดิทัศน์ สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ เผยแพร่ไปยังกลุ่มเป้าหมายต่างๆ ได้แก่

สื่อสิ่งพิมพ์ อาทิ

- **วารสารเศรษฐกิจและสังคม** เผยแพร่ราย ๒ เดือน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องการพัฒนาประเทศ อาทิ การพัฒนาโครงการโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ของประเทศไทย เศรษฐกิจนอกระบบกับการบริหารจัดการที่ดีของภาครัฐ การพัฒนาประเทศในระยะครึ่งแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ การดำเนินนโยบายรัฐบาลซึ่งเป็นพลังขับเคลื่อนสู่ความสำเร็จของการพัฒนาประเทศ และทุนทางสังคมต่อการพัฒนาประเทศ

- **จดหมายข่าวเศรษฐกิจนอกระบบ** เผยแพร่รายเดือน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการประชุมประจำปี ๒๕๔๗ เรื่อง “การบริหารจัดการเศรษฐกิจนอกระบบ” จำนวน ๑๐ ฉบับ โดยนำเสนอเกี่ยวกับกรอบแนวคิด และยุทธศาสตร์การบริหารจัดการเศรษฐกิจนอกระบบ และความคิดเห็นของผู้นำทางความคิดทั้งผู้บริหาร สศช. และบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้อง

- **จดหมายข่าวการพัฒนา** ฉบับภาษาไทย และภาษาอังกฤษ เผยแพร่รายเดือน เพื่อรายงานสถานการณ์และแนวโน้มทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย รวมทั้งความก้าวหน้าของยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านต่างๆ ตลอดจนการสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องดัชนีชี้วัดด้านต่างๆ

- **จดหมายข่าวไทยแกร่งแข่งทั่วโลก** เผยแพร่รายเดือน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจยุทธศาสตร์การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และรายงานผลการดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

- **หนังสือ Thailand in brief / เรื่องน่ารู้ของประเทศไทย** ฉบับภาษาอังกฤษ และภาษาไทย เป็นหนังสือขนาดพกพา ที่ให้ข้อมูลสั้นๆ เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมของประเทศไทยที่สำคัญ รวมทั้งความเคลื่อนไหวทางสถิติและข้อเท็จจริงของสถานการณ์การพัฒนาประเทศไทยในรอบปี ๒๕๔๗

- **วารสารฉบับพิเศษ ๗๒ พรรษา มหาวชิราวุธ** นำเสนอรายงานผลการดำเนินงานของวุฒิสภาและคณะกรรมการที่ได้นำความช่วยเหลือหน่วยงานต่างๆ ซึ่งดำเนินงานเพื่อสนองยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ และเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในวโรกาส ๗๒ พรรษา มหาวชิราวุธ

- **หนังสือตัวอย่างเศรษฐกิจพอเพียงที่ข้าพเจ้ารู้จัก** รวบรวมความเรียงเกี่ยวกับตัวอย่างเศรษฐกิจพอเพียง โครงการประกวดความเรียงเรื่อง “ตัวอย่างเศรษฐกิจพอเพียงที่ข้าพเจ้ารู้จัก” เพื่อเผยแพร่ให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ และเข้าใจเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงมากยิ่งขึ้น

สื่อวีดิทัศน์ อาทิ

- วีดิทัศน์เรื่อง “แผนฯ ๙ : รากแก้วแห่งการพัฒนา” นำเสนอถึงผลการพัฒนาประเทศที่ผ่านมา และแนวทางการพัฒนาประเทศในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙

- วีดิทัศน์เรื่อง “ครึ่งแผนฯ ๙ ก้าวสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน” ใช้ประกอบในการประชุมประจำปี ๒๕๔๗ ของ สศช. โดยนำเสนอถึงผลการพัฒนาประเทศในระยะครึ่งแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ จากดัชนีชี้วัดการพัฒนา และประเด็นที่ควรให้ความสำคัญเพื่อก้าวสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

- **เว็บไซต์ของ สศช.** <http://www.nesdb.go.th>

นำเสนอข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจมหภาค ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สังคมและคุณภาพชีวิต โครงการลงทุนภาครัฐ การพัฒนาพื้นที่ การประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา ตลอดจนการรายงานข้อมูลข่าวสารการดำเนินงานของ สศช. และสืบค้นข้อมูลจากห้องสมุดสุริยาณูวัตร

การสร้างความรู้ความเข้าใจผ่านสื่อมวลชน

นอกจากการผลิตสื่อเผยแพร่ไปยังกลุ่มเป้าหมายโดยตรงแล้ว สศช. ยังได้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารไปสู่ประชาชนกลุ่มต่างๆ อย่างกว้างขวางผ่านสื่อมวลชน ทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์อีกด้วย โดยผ่านกิจกรรมดังนี้

- **การแถลงข่าว/การจัดทำข่าวแจก สศช.** จัดแถลงข่าวแก่สื่อมวลชนเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างต่อเนื่อง อาทิ การรายงานผลิตภัณฑ์มวลรวมรายไตรมาส การรายงานภาวะสังคมรายไตรมาส เป็นต้น

- **การถ่ายทอดสดการประชุม/สัมมนาทางโทรทัศน์และวิทยุ** สศช. ได้ดำเนินการถ่ายทอดสดการประชุมและสัมมนาที่มีความสำคัญและมีผลกับสาธารณชน และสาธารณชนให้ความสนใจสูง อาทิ การประชุมประจำปีของ สศช. การสัมมนาผลการพัฒนาครั้งแผนฯ ๙ ระดับภาค และการสัมมนาการสร้างเด็กไทยให้เต็มศักยภาพด้วยโภชนาการ เป็นต้น

- **การให้สัมภาษณ์ของผู้บริหารของ สศช.** โดยการจัดให้สื่อมวลชนเข้าสัมภาษณ์ผู้บริหาร สศช. เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาประเทศตามวาระแห่งชาติ และเรื่องอื่นๆ ที่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของ สศช. เพื่อเผยแพร่ข้อมูลสู่สาธารณชนได้อย่างถูกต้อง

- **การจัดรายการธนาคารสมองของคนไทย** นำเสนอความรู้และประสบการณ์ของวุฒิสภาธนาคารสมองในด้านต่างๆ ให้กลุ่มผู้ฟังนำไปใช้ประโยชน์ อาทิ ความรู้ด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม สุขภาพ การศึกษา โดยจัดทำเป็นสารคดีสั้น ความยาว ๑๐ นาที เผยแพร่ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ทางคลื่นเอฟ.เอ็ม. ๙๒.๕ เมกะเฮิรตซ์ ช่วงเวลา ๐๖.๕๐ - ๐๗.๐๐ น. และ เอ.เอ็ม. ๘๙๑ กิโลเฮิรตซ์ และเครือข่ายทั่วประเทศ ช่วงเวลา ๑๓.๐๐ - ๑๓.๑๐ น.

- **ภาพยนตร์โฆษณาชุดไทยแกร่งแข่งทั่วโลก** เพื่อผลักดันให้นักธุรกิจไทยสร้างสรรค์ และพัฒนาสินค้าให้มีคุณภาพจนสามารถแข่งขันกับสินค้าของต่างประเทศได้ โดยออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ และวิทยุ

การสร้างความรู้ความเข้าใจผ่านสื่อกิจกรรม

สศช. ได้สร้างความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ รวมถึงสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อสาธารณชน ผ่านกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

- **การสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้มาเยือน สศช.** ในรอบปี ๒๕๕๗ มีผู้สนใจเข้ามาศึกษาดูงานกับ สศช. เป็นจำนวนมาก ทั้งคณะนักศึกษา คณะข้าราชการและนักบริหาร จากในประเทศและต่างประเทศ เพื่อรับฟังการบรรยายในหัวข้อด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทย การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ การพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน เป็นต้น

- **การจัดนิทรรศการวันข้าราชการพลเรือน** ในปี ๒๕๕๗ สศช. ได้ร่วมจัดนิทรรศการในงานวันข้าราชการพลเรือนเพื่อเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศตามทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๙ โดยมีประชาชน นิสิตนักศึกษา และข้าราชการสนใจดูงานเป็นจำนวนมาก

ครึ่งทางแผนฯ ๙ กับการขับเคลื่อน การพัฒนาประเทศของ **สศช.**

๑. สถานการณ์การพัฒนาประเทศในระยะครึ่งแผนฯ ๙
๒. พลสัมฤทธิ์การพัฒนาประเทศในระยะครึ่งแผนฯ ๙
๓. ยุทธศาสตร์การพัฒนาตามวาระแห่งชาติ
๔. ยุทธศาสตร์การพัฒนาเชิงพื้นที่
๕. ยุทธศาสตร์การพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศ
๖. ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

สถานการณ์การพัฒนาประเทศในระยะครึ่งแผนฯ ๙

ภารกิจที่สำคัญในการเป็นหน่วยงานบูรณาการศูนย์ความรู้ (Intelligence Center) ของ สศช. คือ การศึกษา วิเคราะห์สภาวะเศรษฐกิจและสังคม เพื่อใช้ในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ให้ประกอบการเสนอแนะนโยบาย แนวทาง และมาตรการต่อรัฐบาล รวมทั้งส่งสัญญาณเตือนภัยด้านเศรษฐกิจและสังคมต่อสาธารณชน ทั้งนี้ สศช. จะดำเนินการในลักษณะของรายงานสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคม เผยแพร่รายไตรมาส และรายงานประจำปี เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายต่างๆ ได้ใช้ประโยชน์ สำหรับสถานการณ์ที่สำคัญในรอบปี ๒๕๔๗ มีดังนี้

สถานการณ์ด้านเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจไทยในปี ๒๕๔๗ ยังคงขยายตัวได้ดีต่อเนื่องจากปี ๒๕๔๖ โดยมีแรงขับเคลื่อนสำคัญจากอุปสงค์ภายในประเทศทั้งการอุปโภคบริโภคและการลงทุนภาคเอกชน ในขณะเดียวกันการส่งออกขยายตัวต่อเนื่องและในอัตราที่สูงเนื่องจากเศรษฐกิจของประเทศที่เป็นตลาดหลักยังขยายตัวได้ดี ปัจจัยสนับสนุนการขยายตัวทาง

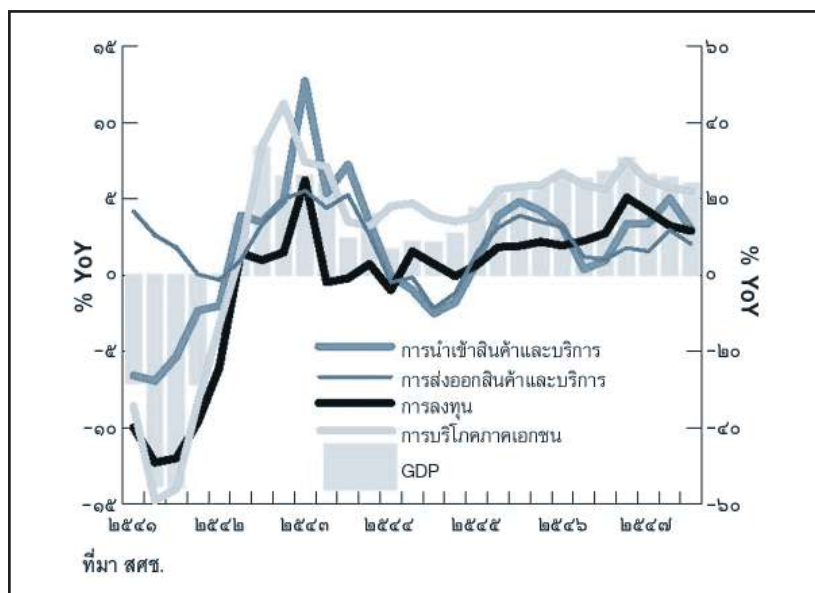
เศรษฐกิจในปี ๒๕๕๗ ที่สำคัญ ได้แก่ เศรษฐกิจโลกขยายตัวในอัตราสูงและสนับสนุนการส่งออก อัตราดอกเบี้ยต่ำ ภาวะการทำงานที่ดีขึ้น รายได้ภาคเกษตรที่เพิ่มขึ้น และการเพิ่มเงินเดือนภาครัฐในช่วงครึ่งหลังปี ๒๕๕๗

นอกจากนี้ เสถียรภาพทางเศรษฐกิจอยู่ในเกณฑ์ดีต่อเนื่อง อัตราเงินเฟ้ออยู่ในระดับต่ำ อัตราการว่างงานและการทำงานต่ำระดับลดลงต่อเนื่อง ดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุล เงินสำรองเงินตราต่างประเทศของทางการเพิ่มขึ้น ในขณะที่หนี้ต่างประเทศระยะสั้นลดลงตามลำดับ รวมทั้งการแก้ปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ที่มีความคืบหน้ามากขึ้น

ด้านการผลิต : ภาคอุตสาหกรรมขยายตัวได้ดีแต่ภาคเกษตรหดตัว ใน ๓ ไตรมาสแรกของปี ๒๕๕๗ การผลิตนอกภาคเกษตรขยายตัวร้อยละ ๗.๔ โดยสาขาอุตสาหกรรมยังคงขยายตัวได้ดี และสาขาาก่อสร้างและอสังหาริมทรัพย์ โรงแรมและภัตตาคาร การขนส่งและสื่อสาร และการเงินที่ขยายตัวได้สูงจากปีที่แล้ว ในขณะที่การผลิตภาคเกษตรหดตัวร้อยละ ๓.๔ เนื่องจากหมวดปศุสัตว์ประสบปัญหาการระบาดของไข้หวัดนก และผลผลิตพืชผล ได้แก่ ข้าวนาปี ข้าวนาปรัง และอ้อย ลดลงจากการเกิดภาวะภัยแล้งอย่างรุนแรง

การอุปโภคบริโภคภาคเอกชน การขยายตัวการบริโภคยังอยู่ในเกณฑ์ดี จากอัตราดอกเบี้ยที่อยู่ในระดับต่ำ ทำให้มีการขยายตัวของสินเชื่อด้านการบริโภค และเงื่อนไขด้านรายได้ที่เอื้ออำนวย อาทิ รายได้เกษตรกรจากการขายพืชผลสูงขึ้น การจ้างงานที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง การปรับเงินเดือนทั้งภาครัฐและการปรับค่าจ้างภาคเอกชน ทำให้การบริโภคภาคเอกชนเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้จ่ายการบริโภคสินค้าในหมวดสินค้ากึ่งคงทนและบริการขยายตัวสูงต่อเนื่องจากปีก่อน

การลงทุนภาคเอกชนยังคงขยายตัวได้ดี ขยายตัวสูงร้อยละ ๑๖.๕ ในช่วงสามไตรมาสแรกของปี ๒๕๕๗ ปัจจัยสำคัญที่เอื้ออำนวยต่อการลงทุนในปี ๒๕๕๗ ได้แก่ อัตราดอกเบี้ยที่ต่ำทำให้การเร่งการขยายตัวของสินเชื่อภาคเอกชน การใช้กำลังการผลิตที่เพิ่มขึ้นในหลายอุตสาหกรรม อาทิ อุตสาหกรรมยางรถยนต์ สังกะสี และปิโตรเคมี การลงทุนที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนของ BOI มีจำนวนโครงการและเงินลงทุนเพิ่มขึ้น ผลประกอบการของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่เพิ่มขึ้นสูง เป็นแรงจูงใจในการขยายการลงทุน

อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP)

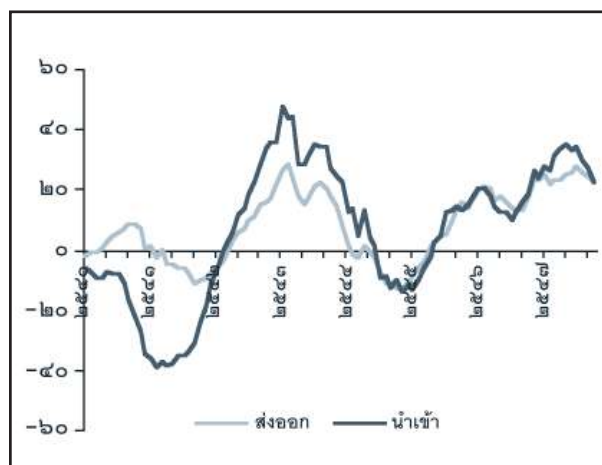
(ร้อยละต่อปี)

	๒๕๕๕		๒๕๕๖		๒๕๕๗		๒๕๕๘		๒๕๕๙	
	ทั้งปี	ทั้งปี	Q๑	Q๒	Q๓	Q๔	๙เดือน	Q๑	Q๒	Q๓
ด้านการใช้จ่าย										
การบริโภคภาคเอกชน	๕.๓	๖.๔	๖.๗	๕.๙	๕.๖	๗.๕	๕.๘	๖.๒	๕.๗	๕.๕
การใช้จ่ายรัฐบาล	๑.๘	๒.๐	-๘.๑	๔.๖	๔.๒	๗.๙	๓.๗	๗.๐	๔.๙	๐.๑
การลงทุนสินทรัพย์ถาวร	๖.๕	๑๑.๙	๗.๗	๙.๐	๑๐.๙	๒๐.๓	๑๓.๖	๑๖.๗	๑๒.๙	๑๑.๕
ภาคเอกชน	๑๓.๔	๑๗.๕	๑๘.๓	๑๖.๔	๑๕.๘	๑๙.๔	๑๖.๕	๑๘.๖	๑๖.๑	๑๔.๖
ภาครัฐ	-๖.๓	-๐.๘	-๑๖.๖	-๗.๖	๓.๓	๒๓.๗	๖.๔	๑๐.๓	๓.๘	๕.๙
ด้านการผลิต										
เกษตรกรรม	๑.๐	๘.๗	๑๐.๑	๙.๙	๙.๒	๖.๕	-๓.๔	-๒.๐	-๕.๘	-๒.๗
อุตสาหกรรม	๖.๙	๑๐.๔	๑๐.๒	๑๑.๒	๙.๓	๑๐.๘	๘.๕	๑๐.๒	๗.๓	๗.๙
ก่อสร้าง	๕.๔	๓.๓	-๕.๕	๐.๑	๖.๔	๑๓.๓	๙.๖	๑๔.๓	๗.๓	๘.๒
การเงิน	๑๒.๒	๑๖.๒	๑๔.๓	๑๕.๐	๑๕.๒	๒๐.๒	๑๓.๗	๑๒.๙	๑๖.๗	๑๑.๖
บริการและอื่น ๆ	๔.๗	๓.๔	๓.๓	๑.๘	๓.๙	๔.๕	๖.๐	๕.๑	๗.๔	๕.๕
GDP	๕.๓	๖.๙	๖.๖	๖.๓	๖.๘	๗.๗	๖.๔	๖.๗	๖.๔	๖.๐

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ภาคการค้าต่างประเทศ : การส่งออกยังคงขยายตัวได้ดี ดุลการค้าและดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุลต่ำกว่าปีที่แล้ว

มูลค่าการส่งออก ในระยะ ๙ เดือนแรกของปี ๒๕๕๗ มูลค่าการส่งออกเท่ากับ ๗๐.๑ พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ. เพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๔.๐ จากช่วงเดียวกันปีก่อน เนื่องจากเศรษฐกิจประเทศจีน ญี่ปุ่น ขยายตัว และเศรษฐกิจอาเซียน ขยายตัวดีกว่าที่คาดไว้ โดยมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรกรรมประเภทพืชไร่ และสินค้าอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีสูงเพิ่มขึ้นมาก แต่มูลค่าการส่งออกสินค้าปศุสัตว์และประมงลดลง ส่วนหนึ่งเป็นผลจากการระงับการนำเข้าไก่สดแช่เย็นแช่แข็งจากไทยและการเรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มกับกุ้งส่งออกจากไทยของสหรัฐอเมริกา

มูลค่าการนำเข้า โดยในช่วง ๙ เดือนแรกของปี ๒๕๔๗ มูลค่าการนำเข้าเท่ากับ ๖๙.๘ พันล้านดอลลาร์ สรอ. ขยายตัวร้อยละ ๓๐.๔ จากระยะเดียวกันของปีก่อน โดยปริมาณและราคานำเข้าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๒.๖ และ ๑๕.๗ ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นการขยายตัวของการนำเข้าในทุกหมวดสินค้าตามภาวะเศรษฐกิจและการลงทุนที่ขยายตัว

ดุลการค้าและดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุล ในช่วง ๙ เดือนแรกของปี ๒๕๔๗ ดุลการค้าเกินดุล ๒๙๕ ล้านดอลลาร์ สรอ. ซึ่งต่ำกว่าการเกินดุลจำนวน ๒,๙๖๕ ล้านดอลลาร์สหรัฐในช่วงเดียวกันของปีที่แล้วมาก เนื่องจากมูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้นเร็วกว่าการส่งออก ทำให้ในระยะ ๙ เดือนแรกของปี ดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุลทั้งสิ้น ๔,๒๖๕ ล้านดอลลาร์ สรอ. ซึ่งลดลงจากการเกินดุล ๕,๕๐๓ ล้านดอลลาร์ สรอ. ในช่วงเดียวกันของปี ๒๕๔๖

ด้านการเงิน : สินเชื่อขยายตัวอย่างต่อเนื่อง

สินเชื่อภาคเอกชนที่ไม่รวมสินเชื่อของบรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยหลังการควบกิจการกับ ธนาคารทหารไทยและธนาคารดีพีเอส มียอดคงค้าง ณ สิ้นเดือนกันยายน ๒๕๔๗ มีจำนวน ๕,๑๖๑ พันล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ ๖.๘ จากช่วงเดียวกันของปี ๒๕๔๖ การขยายตัวของสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ในอัตราสูงกว่า การขยายตัวของเงินฝาก ทำให้ ณ สิ้นเดือนกันยายน ๒๕๔๗ สัดส่วนสินเชื่อต่อเงินฝากเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๙๖.๔ นอกจากนี้ สัดส่วน NPLs ณ สิ้นไตรมาส ๓ ปี ๒๕๔๗ คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๔ ของสินเชื่อรวม ลดลงจากร้อยละ ๑๕.๑ ในช่วงเดียวกันของปี ๒๕๔๖ และคาดว่ามาตรการของธนาคารแห่งประเทศไทย ในการเปลี่ยนเกณฑ์การกันสำรอง สำหรับสินทรัพย์จัดชั้นสงสัยจะสูญ จะทำให้ NPLs ในไตรมาสสุดท้ายลดลง อัตราดอกเบี้ยในตลาดเงิน ๖๒๒.๕๐ ปรับขึ้น อัตราดอกเบี้ย R/P ๑๔ วัน เป็นร้อยละ ๒ ต่อปี ในเดือนธันวาคม ๒๕๔๗ เนื่องจากเศรษฐกิจไทยในช่วง ๙ เดือนแรก ของปีนี้ขยายตัวในระดับน่าพอใจ อย่างไรก็ตามอัตราดอกเบี้ยเงินฝากและเงินกู้ให้ยืมของธนาคารพาณิชย์ยังคงทรงตัว ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลจากสภาพคล่องส่วนเกินยังคงอยู่ในระดับสูง

ด้านการคลัง : ดุลการคลังเกินดุล ขณะที่หนี้สาธารณะต่อ GDP ลดลงเหลือร้อยละ ๔๙.๔

ฐานะการคลัง ณ สิ้นปีงบประมาณ ๒๕๔๗ รัฐบาลขาดดุลงบประมาณ ๑๔,๑๘๕ ล้านบาทและขาดดุลนอกงบประมาณเป็นเงิน ๕๕,๔๗๐ ล้านบาท ทำให้รัฐบาลขาดดุลเงินสดก่อนการกู้รวม ๖๙,๖๕๕ ล้านบาท อย่างไรก็ตาม รัฐบาลมีการกู้เงินเพื่อชดเชยการขาดดุลโดยการออกตั๋วเงินคลังและพันธบัตรจำนวน ๙๐,๐๐๐ ล้านบาท ทำให้ดุลเงินสดหลังการกู้เงินเกินดุล ๒๐,๓๔๔.๘ ล้านบาทส่งผลให้เงินคงคลัง ณ สิ้นเดือนกันยายน ๒๕๔๗ มีจำนวน ๑๕๑.๖ พันล้านบาท เพิ่มขึ้นจากต้นปีงบประมาณ ๒๐.๓ พันล้านบาท

ฐานะการคลังตามระบบกระแสเงินสด ปีงบประมาณ ๒๕๔๗

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	ไตรมาส ๑	ไตรมาส ๒	ไตรมาส ๓	ไตรมาส ๔	รวมทั้งปี
รายได้	๒๕๖,๘๐๔.๖	๒๔๗,๖๑๔.๗	๓๒๖,๙๙๒.๘	๒๙๔,๔๖๓.๑	๑,๑๒๕,๘๗๔.๒
รายจ่าย	๓๐๑,๑๙๗.๑	๒๕๕,๗๔๗.๑	๒๗๘,๖๓๑.๘	๓๐๔,๔๘๔.๔	๑,๑๔๐,๐๖๐.๓
งบปีปัจจุบัน	๒๖๖,๗๒๙.๔	๒๒๘,๗๑๕.๔	๒๖๕,๓๕๐.๘	๒๙๒,๐๑๔.๔	๑,๐๕๒,๘๑๐.๐
งบปีก่อน	๓๔,๔๖๗.๘	๒๗,๐๓๑.๗	๑๓,๒๘๐.๙	๑๒,๔๗๐.๐	๘๗,๒๕๐.๔
ดุลเงินงบประมาณ	-๔๔,๓๙๒.๕	-๘,๑๓๒.๔	๔๘,๓๖๑.๑	-๑๐,๐๒๑.๓	-๑๔,๑๘๔.๑
ดุลนอกงบประมาณ	-๓๖,๕๓๕.๗	-๒๑,๕๐๔.๐	-๑๘,๙๔๖.๔	๒๑,๕๑๕.๙	-๕๕,๔๗๐.๑
ดุลเงินสดก่อนกู้	-๘๐,๙๒๘.๒	-๒๙,๖๓๖.๔	๒๙,๔๑๔.๗	๑๑,๔๙๔.๗	-๖๙,๖๕๕.๒
กู้เพื่อชดเชยดุล	๐.๐	๒๑,๐๐๐.๐	๒๒,๐๐๐.๐	๔๗,๐๐๐.๐	๙๐,๐๐๐.๐
ตั๋วเงินคลัง	๐.๐	๑๓,๐๐๐.๐	๐.๐	๔๗,๐๐๐.๐	๖๐,๐๐๐.๐
พันธบัตร	๐.๐	๘,๐๐๐.๐	๒๒,๐๐๐.๐	๐.๐	๓๐,๐๐๐.๐
ดุลเงินสดหลังกู้	-๘๐,๙๒๘.๒	-๘,๖๓๖.๔	๕๑,๔๑๔.๗	๕๘,๔๙๔.๗	๒๐,๓๔๔.๘
เงินคงคลังต้นงวด	๑๓๑,๒๑๖.๕	๕๐,๒๘๘.๓	๔๑,๖๕๑.๙	๙๓,๐๖๖.๖	๑๓๖,๒๑๖.๕
เงินคงคลังปลายงวด	๕๐,๒๘๘.๓	๔๑,๖๕๑.๙	๙๓,๐๖๖.๖	๑๕๑,๕๖๑.๓	๑๕๑,๕๖๑.๓

ที่มา สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (ต.ค.๔๗)

หนี้สาธารณะคงค้าง ณ สิ้นเดือนกันยายน ๒๕๔๗ มีจำนวน ๓,๑๐๙ พันล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ ๔๘.๑๗ ของ GDP ต่ำกว่าเป้าหมายในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ ซึ่งกำหนดให้ไม่เกินร้อยละ ๖๐-๖๒ ของ GDP

การจ้างงาน : สถานการณ์ด้านการจ้างงานดีขึ้น

ณ เดือนสิงหาคม ๒๕๔๗ มีจำนวนผู้มีงานทำ ๓๖.๑๐ ล้านคน เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๓.๓ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่แล้ว โดยผู้มีงานทำสาขานอกภาคเกษตรเพิ่มขึ้นร้อยละ ๗.๓ จากการขยายตัวของการจ้างงานสาขาการ

ขนส่ง ก่อสร้าง การค้าและสาขาการธนาคารเป็นสำคัญ ในขณะที่ผู้มีงานทำในภาคเกษตรลดลงร้อยละ ๑.๖ ผู้ว่างงาน ณ เดือนสิงหาคมปี ๒๕๔๗ มีจำนวน ๐.๕๔๖ ล้านคน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ๑.๔๙ ของกำลังแรงงานรวม ลดลง เมื่อเทียบกับร้อยละ ๑.๕๔ ในระยะเดียวกันกับปี ๒๕๔๖

สถานการณ์การมีงานทำและการว่างงาน

(หน่วย : ล้านคน)

	เฉลี่ย		ไตรมาสที่สาม			อัตราเพิ่ม (%)		
	๒๕๔๕	๒๕๔๖	๒๕๔๕	๒๕๔๖	๒๕๔๗	๒๕๔๖	ไตรมาสที่สาม	
						เฉลี่ย	๒๕๔๖	๒๕๔๗
ผู้มีงานทำ	๓๒.๙'๙๗	๓๓.๘๑๕	๓๔.๓๙๓	๓๔.๙'๔๕	๓๖.๐๙๗	๒.๔๘	๑.๖๑	๓.๓๐
ภาคเกษตร	๑๓.๗๔๐	๑๓.๕๕๑	๑๕.๙'๓๐	๑๕.๗๖๙	๑๕.๕'๒๔	-๑.๓๘	-๑.๐๑	-๑.๕๖
นอกภาคเกษตร	๑๙.๒๕๗	๒๐.๒๖๔	๑๘.๔๖๓	๑๙.๑๗๖	๒๐.๕๗๓	๕.๒๓	๓.๘๖	๗.๒๙
ผู้ว่างงาน	๐.๗๖๖	๐.๗๐๔	๐.๖๑๔	๐.๕๔๙	๐.๕๔๖	-๘.๑๖	-๑๐.๖๔	-๐.๕๐
อัตราการว่างงาน (%)	๒.๒๔	๒.๐๒	๑.๗๕	๑.๕๔	๑.๔๙			

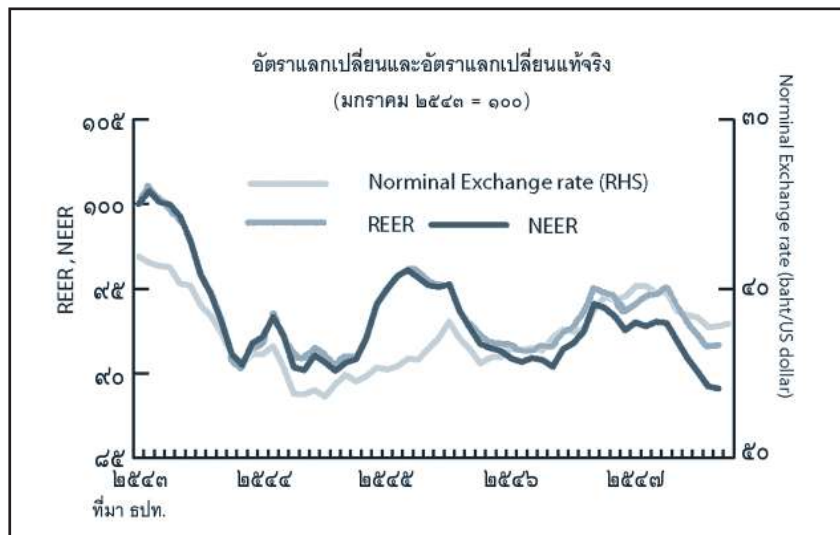
ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ ประมวลผลโดยสำนักพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต สศช.

เสถียรภาพทางเศรษฐกิจ : มีเสถียรภาพอย่างต่อเนื่อง

อัตราเงินเฟ้อทั่วไปอยู่ในระดับต่ำเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ ๒.๖ ในช่วง ๙ เดือนแรกของปี ดัชนีราคาผู้บริโภคโดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นตามราคาหมวดอาหารสด ประเภทผัก ผลไม้ และไข่ หมวดพลังงานที่ปรับตัวสูงขึ้นตามราคาน้ำมันที่เพิ่มขึ้น และหมวดขนส่งและสื่อสารเป็นหลัก ขณะที่อัตราเงินเฟ้อพื้นฐานเฉลี่ยร้อยละ ๐.๖

อัตราแลกเปลี่ยน ค่าเงินบาทต่อดอลลาร์ สหรัฐ. เฉลี่ยในช่วง ๑๒ เดือนแรกของปี ๒๕๔๗ (ถึงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๔๗) เท่ากับ ๔๐.๙ บาทต่อดอลลาร์ สหรัฐ. แข็งค่าขึ้นเมื่อเทียบกับทั้งปี ๒๕๔๖ ซึ่งเฉลี่ยอยู่ที่ ๔๑.๕ บาทต่อดอลลาร์ สหรัฐ. เนื่องจากปัจจัยพื้นฐานของเศรษฐกิจไทยที่ดีขึ้น และการปรับตัวที่อ่อนลงของเงินดอลลาร์สหรัฐ

ทุนสำรองเงินตราต่างประเทศ ณ สิ้นเดือนตุลาคม ๒๕๔๗ มีมูลค่า ๔๖.๒ พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ. เทียบเท่าประมาณ ๓.๗ เท่าของหนี้ต่างประเทศระยะสั้น

แนวโน้มเศรษฐกิจปี ๒๕๔๗

ใน ๓ ไตรมาสแรกของปี ๒๕๔๗ การขยายตัวทางเศรษฐกิจชะลอลงตามลำดับ เป็นผลจากการปรับตัวของการใช้จ่ายครัวเรือนเข้าสู่ระดับที่มีเสถียรภาพมากขึ้น และปริมาณการนำเข้าสินค้าและบริการที่เร่งตัวมากขึ้นกว่าปริมาณการส่งออก และผลกระทบจากราคาน้ำมันที่สูงขึ้น ประกอบกับปัญหาการระบาดของไข้หวัดนกและความไม่สงบในภาคใต้ที่ยืดเยื้อ ทำให้ภาคเอกชนบางส่วนมีการชะลอการลงทุนออกไป

ข้อมูลล่าสุดในเดือนตุลาคม ๒๕๔๗ แสดงว่าการใช้จ่ายและการลงทุนในประเทศชะลอตัวต่อเนื่อง แม้ว่าการส่งออกจะยังขยายตัวได้ดี อย่างไรก็ตามเศรษฐกิจโลกมีแนวโน้มชะลอตัวชัดเจนมากขึ้นในไตรมาสสุดท้ายของปี ซึ่งจะมีผลให้การส่งออกของไทยขยายตัวได้ในอัตราที่ชะลอลง ประกอบกับผลกระทบที่เกิดจากปัญหาภัยแล้ง

ดังนั้นจึงคาดว่าในไตรมาสสุดท้ายเศรษฐกิจไทยจะขยายตัวได้ในอัตราที่ชะลอลง และตลอดปี ๒๕๔๗ เศรษฐกิจไทยจะมีแนวโน้มขยายตัวในอัตราร้อยละ ๖.๒ อัตราเงินเฟ้อเท่ากับร้อยละ ๒.๗ และอัตราการว่างงานเฉลี่ยประมาณร้อยละ ๒.๒ มูลค่าการนำเข้าที่เพิ่มขึ้นเร็วว่าการส่งออกซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลจากราคาน้ำมันดิบที่เพิ่มขึ้นทำให้ดุลการค้าเกินดุลน้อยลงจากปี ๒๕๔๖ โดยคาดว่าจะเกินดุลประมาณ ๑๑๑,๗๐๐ ล้านบาท แต่เมื่อรวมกับดุลบริการและบริจาดที่คาดว่าจะเกินดุลในระดับสูง จะทำให้ดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุลประมาณ ๒๙๕,๙๐๐ ล้านบาท หรือคิดเป็นประมาณร้อยละ ๖.๒ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเบื้องต้น

ประมาณการเศรษฐกิจปี ๒๕๔๗

	ข้อมูลเบื้องต้น		ประมาณการ ณ ๗ ธันวาคม ๒๕๔๗
	๒๕๔๕	๒๕๔๖ p	๒๕๔๗
GDP (ณ ราคาประจำปี: พันล้านบาท)	๕,๔๔๖.๐	๕,๙๓๐.๔	๖,๕๒๓.๔
อัตราการขยายตัวของ GDP (ณ ราคาคงที่, %)	๕.๓	๖.๙	๖.๒
การลงทุนรวม (ณ ราคาคงที่, %)	๖.๕	๑๑.๙	๑๒.๗
ภาคเอกชน (ณ ราคาคงที่, %)	๑๓.๔	๑๗.๕	๑๔.๙
ภาครัฐ (ณ ราคาคงที่, %)	-๖.๓	-๐.๘	๖.๖
การบริโภครวม (ณ ราคาคงที่, %)	๔.๘	๕.๘	๕.๙
ภาคเอกชน (ณ ราคาคงที่, %)	๕.๓	๖.๔	๖.๐
ภาครัฐบาล (ณ ราคาคงที่, %)	๑.๘	๒.๐	๕.๐
ปริมาณการส่งออกสินค้าและบริการ (ปริมาณ, %)	๑๒.๐	๗.๐	๘.๒
มูลค่าการส่งออกสินค้า (พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ.)	๖๖.๑	๗๘.๔	๙๖.๐
อัตราการขยายตัว (%)	๔.๖	๑๘.๖	๒๒.๕
อัตราการขยายตัว (ปริมาณ, %)	๑๒.๐	๙.๕	๗.๑
ปริมาณการนำเข้าสินค้าและบริการ (ปริมาณ, %)	๑๓.๗	๗.๗	๑๒.๓
มูลค่าการนำเข้าสินค้า (พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ.)	๖๓.๔	๗๔.๒	๙๓.๓
อัตราการขยายตัว (%)	๔.๔	๑๗.๐	๒๕.๗
อัตราการขยายตัว (ปริมาณ, %)	๑๓.๓	๙.๗	๑๒.๗
ดุลการค้า (พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ.)	๒.๗	๓.๗	๒.๘
ดุลบัญชีเดินสะพัด (พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ.)	๗.๐	๘.๐	๑๐.๑
ดุลบัญชีเดินสะพัดต่อ GDP (%)	๕.๕	๕.๒	๖.๒
เงินเฟ้อ (%)			
ดัชนีราคาผู้บริโภค	๐.๗	๑.๘	๒.๗
GDP Deflator	๐.๗	๑.๙	๓.๘

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๗ ธันวาคม ๒๕๔๗

สถานการณ์ด้านสังคม

๑. ภาพรวมภาวะสังคมไทยในช่วงครึ่งแผนฯ ๙

ในระยะครึ่งแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ (พ.ศ.๒๕๔๕ - ๒๕๔๖) สังคมไทยอยู่ในระยะเปลี่ยนผ่านของการพ้นตัวจากวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในปี ๒๕๔๐ ซึ่งประเทศไทยได้แสดงศักยภาพในการจัดการกับผลกระทบทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่เกิดขึ้นได้ในระดับที่น่าพอใจ แต่สังคมไทยต้องเผชิญกับความรุนแรงยิ่งขึ้นของปัญหาบางเรื่องและปัญหาใหม่ๆ เช่น พฤติกรรมบริโภคนิยม การเลียนแบบต่างประเทศ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ และสถาบันครอบครัวอ่อนแอลง เป็นต้น ซึ่งเป็นประเด็นเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการพัฒนาคนและสังคมไทยต่อไป สำหรับภาพรวมภาวะสังคมไทยในระยะครึ่งแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ พบว่า มีประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

- **คนไทยมีอายุคาดหมายเฉลี่ยเพิ่มขึ้น**

เมื่อพิจารณาจากสภาวะสุขภาพของคนไทย พบว่า ในภาพรวมคนไทยมีอายุคาดหมายเฉลี่ยสูงขึ้น โดยอายุคาดหมายเฉลี่ยของเพศชายและเพศหญิงได้เพิ่มขึ้นจาก ๖๗.๑ ปี และ ๗๔.๙ ปี ในปี ๒๕๔๕ เป็น ๖๗.๖ ปี และ ๗๕.๑ ปี ในปี ๒๕๔๖ ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดความตระหนักและขาดความรู้ในการดูแลสุขภาพที่ถูกต้อง เช่น ขาดการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการทำลายสุขภาพ ส่งผลให้สัดส่วนการเจ็บป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะโรคหัวใจที่สูงเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาได้แก่ โรคความดันโลหิตสูงและเบาหวาน ขณะเดียวกันโรคเครียด วิถีการกิน และดื่มสุราจากสาเหตุต่างๆ ทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น รวมไปถึงภาวะโรคอ้วนที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในทุกกลุ่มอายุ

- **ปัจจัยพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และผลิภาพการผลิตยังเป็นจุดอ่อน**

ประเทศไทยยังมีจุดอ่อนใน**ปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานทั้งด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และปัจจัยด้านเศรษฐกิจในส่วนของผลิภาพการผลิต** ทำให้ขีดความสามารถในการแข่งขันของไทยต่ำกว่าญี่ปุ่น เกาหลีใต้ มาเลเซีย และไต้หวันอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งจุดอ่อนของคุณภาพ

การศึกษา และผลิตภาพแรงงานที่ต่ำ ซึ่งแม้มีการจ้างงานสูงขึ้นจากร้อยละ ๙๓.๗ ในปี ๒๕๔๒ เป็นร้อยละ ๙๗.๒ ในปี ๒๕๔๖ แต่สัดส่วนการทำงานต่ำระดับเพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๙.๗ ในปี ๒๕๔๕ เป็นร้อยละ ๑๐.๖ ในปี ๒๕๔๖

ขณะเดียวกัน ประเทศไทยมีการลงทุนในการวิจัยและพัฒนาในระดับที่น้อยมากเพียงร้อยละ ๐.๒๗ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) เท่านั้น เช่นเดียวกับสัดส่วนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศต่อประชากรที่ถึงแม้จะเพิ่มขึ้นแต่ก็ยังอยู่ในระดับต่ำ กล่าวคือ มีการใช้คอมพิวเตอร์เพียง ๔๓ เครื่องต่อประชากร ๑,๐๐๐ คน เมื่อเทียบกับประเทศญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ไต้หวัน และมาเลเซีย ซึ่งมีสัดส่วน ๔๗๗, ๓๔๒, ๓๑๔ และ ๑๓๗ เครื่องตามลำดับ

• สถานภาพครอบครัวไทยมีแนวโน้มอ่อนแอลง

สำหรับ*ชีวิตความเป็นอยู่ของครอบครัวไทย* พบว่า ครอบครัวไทยมีแนวโน้มอ่อนแอลงมากขึ้นตามลำดับ โดยมีอัตราการหย่าร้างที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วง ๑๐ ปี จาก ๓๖,๐๐๐ คู่ ในปี ๒๕๓๕ เป็น ๗๖,๐๐๐ คู่ ในปี ๒๕๔๕ จำนวนผู้สูงอายุถูกทอดทิ้งและไม่ได้รับการดูแลมีเพิ่มขึ้นจาก ๑๑๕,๕๐๘ คน ในปี ๒๕๓๘ เป็น ๔๐๐,๐๐๐ คน ในปี ๒๕๔๖ และมีเด็กเร่ร่อน/ถูกทอดทิ้งและเด็กกำพร้าอยู่ตามสถานที่ต่างๆ เป็นจำนวนมาก และมักถูกทารุณกรรมหรือใช้เป็นเครื่องมือแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาสังคมต่างๆ ตามมา

• ปัญหาเสพติดลดความรุนแรงลง

ในมิติของ*ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน* พบว่า ปัญหาเสพติดลดความรุนแรงลงอย่างต่อเนื่องจาก ๒๒๒,๔๙๘ คดี ในปี ๒๕๔๓ เป็น ๗๗,๑๘๕ คดี ในปี ๒๕๔๖ อันเป็นผลมาจากนโยบายที่ชัดเจนและเด็ดขาดของรัฐบาล แต่ที่น่าเป็นห่วงก็คือ ปัญหาอาชญากรรมมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นในทุกประเภท โดยสัดส่วนคดีต่อชีวิต ร่างกาย และเพศ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจาก ๔๙.๔๗ ต่อประชากรแสนคน ในปี ๒๕๔๐ เป็น ๖๐.๙๘ ต่อประชากรแสนคนในปี ๒๕๔๕ เช่นเดียวกับคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินเพิ่มสูงขึ้นจาก ๙๓.๖๐ เป็น ๑๑๐.๕๙ ในช่วงเวลาเดียวกัน นอกจากนี้ การเกิดอุบัติเหตุจากการจราจรทางบก เนื่องจากการไม่เคารพกฎจราจรและเมาสุราเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จาก ๑๒.๘ ในปี ๒๕๔๑ เป็น ๒๑.๓ ต่อประชากรแสนคนในปี ๒๕๔๕

• คนไทยยังเผชิญกับภาวะแวดล้อมเป็นพิษ

คนไทยต้องใช้ชีวิตภายใต้สภาวะแวดล้อมที่มีมลพิษ ฝุ่นละอองอันเป็นสาเหตุของโรคระบบทางเดินหายใจ รวมทั้งขยะที่มีปริมาณเฉลี่ยปีละ ๑๔ ล้านตันและแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปีแต่ยังไม่สามารถกำจัดได้หมดอย่างถูกหลัก โดยเฉพาะในเขตเทศบาลสามารถกำจัดได้เพียงร้อยละ ๓๕ ของปริมาณขยะทั้งหมด เพราะขาดสถานที่กำจัดขยะ ขณะเดียวกันขยะอิเล็กทรอนิกส์ที่มีขึ้นส่วนเป็นสารอันตรายมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เช่นเดียวกับของเสียอันตรายจากภาคอุตสาหกรรม เกษตรกรรมและโรงพยาบาล ยังขาดการจัดการที่ดีและการตระหนักจากทุกภาคส่วน ทำให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและสุขภาพของคนเป็นอย่างมาก

๒. ผลการดำเนินงานที่สำคัญในระยะครึ่งแผนฯ ๙

๒.๑ การพัฒนาศักยภาพคนไทย

>> **คนไทยสามารถเข้าถึงหลักประกันสุขภาพมากขึ้น ภาระค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพลดลง แต่ยังขาดความตระหนักในการสร้างสุขภาพของตนเอง**

คนไทยสามารถเข้าถึงบริการหลักประกันสุขภาพในทุกรูปแบบถึงร้อยละ ๙๖ และในปีงบประมาณ ๒๕๔๖ พบว่า ภาระค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพต่อเดือนของครัวเรือนลดลงอย่างชัดเจน โดยผู้ที่ไม่เคยมีหลักประกันใดๆ ก่อนดำเนินโครงการฯ จำนวน ๑๕ ล้านคน รับภาระค่าใช้จ่ายลดลงจากอัตรา ๘๕๐ บาท/คน/ปี ในปี ๒๕๔๕ เหลือเพียง ๗๑๐.๕๐ บาท/คน/ปี ในปี ๒๕๔๖ นอกจากนี้ ร้อยละ ๖๐ ของผู้มีหลักประกันสุขภาพเป็นกลุ่มคนยากจน แสดงให้เห็นว่าการดำเนินโครงการสามารถลดภาระค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพลงอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะรายจ่ายในการรักษาโรคที่มีค่าใช้จ่ายสูง รวมทั้งประชาชนกลุ่มคนยากจนสามารถเข้าถึงหลักประกันสุขภาพได้มากขึ้น

>> **การขยายการศึกษาสู่ประชาชนทุกกลุ่มและระดับต่างๆ มีแนวโน้มดีขึ้น แต่ต้องเร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐานและสร้างคนให้คิดเป็นทำเป็นพร้อมเข้าสู่สังคมเศรษฐกิจฐานความรู้**

>> **การจัดการศึกษาในภาพรวมของประเทศไทยมีแนวโน้มดีขึ้น** เป็นผลจากนโยบายการกระจายโอกาสทางการศึกษาให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายและทุกพื้นที่ทำให้อัตราส่วนนักเรียนต่อประชากรในกลุ่มอายุ ๓ - ๒๑ ปี ในระบบโรงเรียนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๖๕.๑ เป็นร้อยละ ๗๔.๙ โดยในปี ๒๕๔๖ สามารถจัดบริการการศึกษาให้กับประชากรไทยได้เพิ่มขึ้นรวม ๑๙,๔๔๘,๙๓๘ คน เทียบกับปี ๒๕๔๕ ที่มีจำนวนรวม ๑๗,๕๐๓,๘๖๖ คน โดยเฉพาะการศึกษาในระดับมัธยมต้นและมัธยมปลายนั้นสามารถจัดบริการการศึกษาให้ประชากรได้รวม ๖,๕๖๒,๗๓๗ คน

>> **จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยในกลุ่มอายุ ๑๕ ปีขึ้นไปเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย** จาก ๗.๖ ปี ในปี ๒๕๔๕ เป็น ๗.๘ ปี ในปี ๒๕๔๖ ซึ่งสาเหตุหนึ่งน่าจะมาจากกระทรวงศึกษาธิการอยู่ในช่วงปรับโครงสร้างภายในซึ่งกระทบต่อการดำเนินงานด้านการศึกษาในท้องถิ่นทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน ประกอบกับความพร้อมของท้องถิ่นในการรับโอนภารกิจด้านการจัดบริการการศึกษายังมีไม่มากนัก

>> **การผลิตกำลังคนให้มีสมรรถนะในการปฏิบัติงานได้จริงและตรงกับความต้องการของภาคการผลิตและการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศยังมีปัญหา** โดยเฉพาะอย่างยิ่งการผลิตกำลังคนระดับกลางสายอาชีพที่มีความต้องการกำลังคนถึงร้อยละ ๖๐ แต่ต้องประสบกับปัญหาค่านิยมของสังคมไทยที่เน้นปริญญาบัตรและมีทัศนคติในเชิงลบต่อนักเรียนอาชีวะ ทำให้อัตราการเรียนต่อในระดับอาชีวศึกษาลดลงจากร้อยละ ๔๑.๕ ในปี ๒๕๓๙ เป็นร้อยละ ๓๒.๙ ในปี ๒๕๔๖ ถ้าแนวโน้มยังเป็นเช่นนี้จะทำให้เกิดปัญหาขาดแคลนกำลังคนระดับกลางอย่างรุนแรง

>> **การพัฒนาบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร** การจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันประเทศต่างๆ ๓๐ ประเทศของ IMD ภาพรวมอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันของไทย อยู่ที่ลำดับที่ ๑๓ ในปี ๒๕๔๕ และปรับตัวขึ้นเป็นลำดับที่ ๑๐ ในปี ๒๕๔๖ โดยปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์อยู่ในลำดับที่ ๒๖ ด้านโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีอยู่ในลำดับที่ ๒๐ ด้านบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาอยู่ในลำดับที่ ๒๐ (จาก ๒๔ ประเทศที่มีข้อมูล) ด้านบัณฑิตวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมต่อบัณฑิตทั้งหมดของประเทศอยู่ในลำดับที่ ๒๒ (จาก ๒๗ ประเทศ) บัณฑิตการสอนวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนไทยอยู่ในลำดับที่ ๑๗ (จาก ๓๐ ประเทศ)

>> การส่งเสริมการมีงานทำ ในช่วง ๒ ปีที่ผ่านมา การเร่งรัดมาตรการส่งเสริมการมีงานทำทั้งโดยกระทรวงแรงงานและกระทรวงศึกษาธิการ ส่งผลให้การมีงานทำสูงขึ้นเป็นร้อยละ ๙๗.๒ ในปี ๒๕๕๖ แต่การจ้างงานต่ำระดับมีแนวโน้มสูงขึ้นเนื่องจากคุณภาพการศึกษาและผลิตภาพแรงงานที่ค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านและประเทศคู่ค้า

๒.๒ การคุ้มครองและสร้างความมั่นคงแก่คนในสังคม

การที่รัฐบาลขยายขอบเขตของระบบประกันสังคม ตั้งแต่ปี ๒๕๔๕ ให้คุ้มครองลูกจ้างที่อยู่ในสถานประกอบการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ ๑ คนขึ้นไป ทำให้เมื่อสิ้นปี ๒๕๕๖ มีลูกจ้างผู้ประกันตนในระบบ ๗.๗๑ ล้านคน อยู่ในสถานประกอบการทั่วประเทศ ๓๓๑,๐๐๐ แห่ง ส่วนการประกันสังคมกรณีว่างงาน ซึ่งเป็นประโยชน์ทดแทนประเภทสุดท้ายตามกฎหมายประกันสังคมและกฎหมายเงินทดแทน ได้เริ่มดำเนินการจัดเก็บเงินสมทบตั้งแต่ ๑ มกราคม ๒๕๔๗ โดยจะได้รับสิทธิการคุ้มครองตั้งแต่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๗ เป็นต้นไป

สำหรับการให้ความช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสนั้น การจัดตั้งกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ขึ้นมา รวมถึงการออกพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ.๒๕๕๖ นับเป็นโอกาสอันดีในการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสได้ครอบคลุมและเป็นระบบครบวงจรมากขึ้น เช่นเดียวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.๒๕๕๗ จะช่วยให้การปกป้องคุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชนมีความชัดเจนยิ่งขึ้น

ผลการดำเนินงานในระยะครึ่งแผนฯ ๙ เปรียบเทียบกับเป้าหมายการยกระดับคุณภาพชีวิตในแผนฯ ๙

การยกระดับคุณภาพชีวิต	๒๕๔๕	๒๕๔๖	เป้าหมายปี ๒๕๔๙
• ปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป (ปี)	๗.๖	๗.๘	๙
• แรงงานมีการศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ)	๓๔.๑	๓๘.๐	๕๐
• ประชาชนมีหลักประกันสุขภาพ (ร้อยละ)	๙๕	๙๖	๑๐๐
• อัตราการป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อ (ต่อประชากร ๑๐๐,๐๐๐ คน) *			
• โรคหัวใจ	๓๙๑.๔๕	—	ลดลง
• ความดันโลหิตสูง	๓๔๐.๙๙	—	ลดลง
• เบาหวาน	๓๔๐.๙๕	—	ลดลง
• สัดส่วนคดียาเสพติด (ต่อประชากร ๑๐๐,๐๐๐ คน)	๗๒๒.๘	๑๙๖.๒	ลดลง
• คดีอาชญากรรม (ต่อประชากร ๑๐๐,๐๐๐ คน)			
• สัดส่วนคดีชีวิต ร่างกาย เพศ	๖๐.๕	๗๖.๔	ลดลง
• การมีงานทำ (แสนคน)	๘.๒๔	๘.๑๘	๒.๓๐ **

* อัตราการเจ็บป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี ๒๕๔๓-๒๕๔๕ ซึ่งเป้าหมายในแผนฯ ๙ ใช้ข้อมูลปี ๒๕๔๒ เป็นปีฐาน

** เป้าหมายในแผนฯ ๙ กำหนดให้เพิ่มโอกาสการมีงานทำในประเทศไม่ต่ำกว่า ๒๓๐,๐๐๐ คน

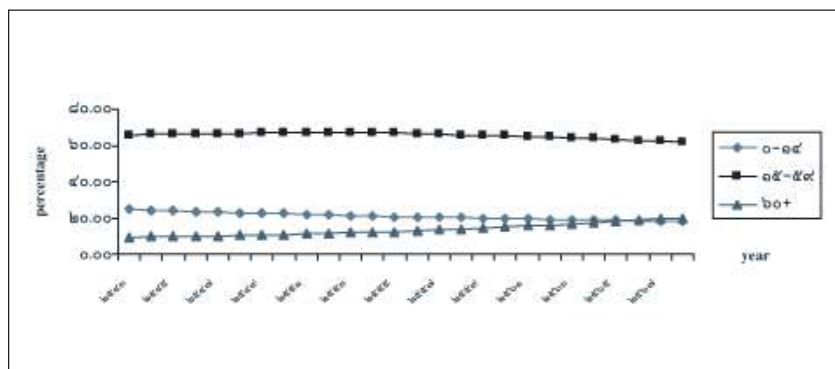
๓. แนวโน้มและผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นกับคนไทยและสังคมไทย

การพัฒนาคนไทยและสังคมไทยในระยะต่อไปจำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยเงื่อนไขสำคัญ ดังนี้

๓.๑ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุมีผลต่อการพัฒนาคนและสังคมไทย

สศช. ได้คาดการณ์ประชากรในช่วงปี ๒๕๔๓-๒๕๖๘ ว่าจากผลสำเร็จจากการดำเนินนโยบายประชากรในช่วง ๓๐ ปีที่ผ่านมา ทำให้อัตราเพิ่มประชากรลดลงอย่างต่อเนื่องเหลือร้อยละ ๑.๐ ในปี ๒๕๔๔ สตรีวัยเจริญพันธุ์ (TFR) มีบุตรโดยเฉลี่ยไม่ถึง ๒ คน อัตราการตายลดลงทุกกลุ่มอายุ อายุคาดหมายเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดสูงขึ้น ส่งผลให้โครงสร้างประชากรไทยเปลี่ยนแปลงไปอย่างชัดเจน กล่าวคือ **ประชากรวัยเด็ก** (๐-๑๔ ปี) มีสัดส่วนลดลงเป็นร้อยละ ๒๔.๗ ในปี ๒๕๔๓ และคาดว่าจะลดลงเหลือร้อยละ ๒๓.๑ ในปี ๒๕๔๙ **ประชากรวัยแรงงาน** (๑๕-๕๙ ปี) มีสัดส่วนที่สูงอยู่ โดยในปี ๒๕๔๓ มีร้อยละ ๖๖.๓ และคาดว่าจะยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นร้อยละ ๖๖.๕ ในปี ๒๕๔๙ และ **ประชากรวัยสูงอายุ** (๖๐ ปีขึ้นไป) มีสัดส่วนสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ ๙.๔ ในปี ๒๕๔๓ และคาดว่าจะเพิ่มขึ้นเป็น ๑๐.๔ ในปี ๒๕๔๙

แผนภูมิที่ ๑ สัดส่วนของประชากร จำแนกตามอายุ ๐-๑๔ ปี ๑๕-๕๙ ปี และ ๖๐ ปีขึ้นไป ต่อประชากรรวม (Medium Fertility Assumption)

ที่มา : การคาดการณ์ประชากรของประเทศไทย ๒๕๔๓-๒๕๖๘, สศช.

ดังนั้น การเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุเป็นเรื่องที่ต้องดำเนินการเร่งด่วนให้ครบทุกด้าน เพื่อช่วยให้ผู้ที่สูงวัยได้รับบริการต่าง ๆ อย่างเพียงพอและสามารถใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุข ปัจจุบันโครงสร้างประชากรของประเทศไทยมีความเหมาะสม และเอื้อต่อการพัฒนาเป็นอย่างมาก เพราะอยู่ในช่วงของโอกาสการรับการปันผลทางประชากร (Demographic Dividend) จนถึงปี ๒๕๕๒ จึงจำเป็นต้องเร่งพัฒนาศักยภาพของประชากรโดยเฉพาะประชากรวัยแรงงานเพื่อเพิ่มผลิตภาพของแรงงานไทยให้สูงขึ้นต่อไป

๓.๒ การกำหนดเป้าหมายการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ต้องคำนึงถึงคุณภาพชีวิตและความมั่นคงของคนในสังคมเพื่อมุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

ผลจากประมาณการอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในช่วงปี ๒๕๔๗ ไว้ที่ร้อยละ ๖.๒ นั้น จะมีผลต่อเนื่องให้การใช้จ่ายครัวเรือนเพิ่มขึ้น ซึ่งจะต้องเร่งดำเนินการให้มาตรการภาครัฐเกิดผลโดยเร็วขึ้น โดยเฉพาะการคุ้มครอง และความมั่นคงทางสังคม การมีงานทำ และอัตราการว่างงานจะต้องอยู่ในระดับที่เหมาะสมทั้งในเรื่องของการทำงานต่ำกว่าระดับหรือการทำงานของแรงงานนอกระบบที่จะเชื่อมโยงกับการประกันทางสังคม ขณะเดียวกัน จะต้องคำนึงถึงการสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้คนในสังคมด้วย

๓.๓ การแข่งขันกันอย่างรุนแรงและรวดเร็วของภาวะการค้าและการลงทุนในเวทีโลกและการสร้างสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้มีผลต่อการนำทุนทางสังคมมาใช้ประโยชน์ ทั้งในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของข่าวสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้องค์กร/สถาบันต่างๆ ในการสนับสนุนการพัฒนา รวมทั้งการนำทุนภูมิปัญญาและวัฒนธรรมที่มีคุณค่าโดดเด่นในสังคมไทยมาพัฒนาต่อยอดสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าและบริการต่างๆ มากขึ้น

๓.๔ การปรับเปลี่ยนค่านิยมทางสังคมที่ไม่เหมาะสมกับบริบทสังคมไทยมีผลต่อความเสื่อมด้านจริยธรรม วัฒนธรรม ความเป็นไทย โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชน ดังจะเห็นได้จากการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตามวัฒนธรรมต่างประเทศ การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การมีพฤติกรรมเสี่ยง ค่านิยมการบริโภคอาหารจานด่วน ฯลฯ

ดังนั้น การเผยแพร่หลักธรรมของสถาบันศาสนาควรมีการปรับวิธีการให้เหมาะสมและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยมาสนับสนุน ขณะเดียวกันการจัดการศึกษาด้านคุณธรรม จริยธรรมในสถานศึกษาจะต้องมีการบูรณาการ ไว้ในหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนในทุกระดับ เพื่อปลูกฝังด้านคุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมให้แก่เด็กและเยาวชนอย่างต่อเนื่อง

รวมทั้งจะต้องการดำเนินงานเฝ้าระวังทางวัฒนธรรมอย่างเต็มที่ เนื่องจากในปัจจุบันมีข้อจำกัดทางกฎหมาย และขาดการจัดทำระบบข้อมูลและการติดตามประเมินผลการดำเนินการด้านวัฒนธรรมทั่วประเทศ ตลอดจนขาดทรัพยากรสนับสนุนทั้งบุคลากรและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการประชาสัมพันธ์งานด้านวัฒนธรรม เพื่อดำรงไว้ซึ่ง จริยธรรม วัฒนธรรม ความเป็นไทยที่ดีงามอย่างยั่งยืน

สถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ในอดีตที่ผ่านมาทรัพยากรธรรมชาติถูกนำมาใช้เป็นปัจจัยในการผลิตของประเทศอย่างต่อเนื่องมาเป็นเวลานาน โดยการพัฒนาและการใช้ประโยชน์ดังกล่าวที่ไม่คำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น และขาดมาตรการจัดการที่เหมาะสม รวมทั้งขาดการอนุรักษ์ฟื้นฟูอย่างจริงจัง ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรมร้อยละ ๖๒ พร้อมๆ กับการขยายตัวของปัญหามลพิษที่มากขึ้นตามลำดับ จนสถานการณ์ดังกล่าวกลายเป็นข้อจำกัดของการพัฒนาเศรษฐกิจ ทำให้ขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศลดลงและเป็นปัญหาอุปสรรคต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ

อย่างไรก็ดี เหตุการณ์วิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในช่วง พ.ศ. ๒๕๔๐-๒๕๔๒ ทำให้สถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีขึ้น หรือชะลอความรุนแรงลงโดยเฉพาะปัญหามลพิษ เนื่องมาจากการชะลอตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และเมื่อประเทศผ่านพ้นวิกฤตตั้งแต่ปี ๒๕๔๓ เป็นต้นมา แม้สถานการณ์มลพิษจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอีก แต่ก็เพิ่มในอัตราที่ช้าลงกว่าช่วงก่อนเกิดวิกฤตมาก ทั้งนี้ยังจำเป็นต้องเร่งดำเนินการฟื้นฟูทรัพยากรและควบคุมป้องกันปัญหามลพิษเพื่อไม่ให้เป็นอุปสรรคคุกคามต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศในอนาคต ดังจะเห็นได้จากสถานการณ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สำคัญๆ ในช่วงที่ผ่านมาดังนี้

๑. สถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติ

๑.๑ การขาดแคลนน้ำในฤดูแล้งและภาวะภัยแล้ง เกิดขึ้นเป็นประจำทุกปี ความต้องการใช้น้ำ ทั้งเพื่อการผลิตอุปโภคบริโภคขยายตัวอย่างต่อเนื่องในขณะที่ความสามารถในการกักเก็บน้ำยังคงดำเนินการได้อย่างจำกัด และการบริหารจัดการน้ำยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร จึงเกิดปัญหาขาดแคลนน้ำในฤดูแล้งเป็นประจำ โดยความต้องการใช้น้ำของประเทศทั้งเพื่ออุปโภคบริโภค อุตสาหกรรม ท่องเที่ยว ชลประทาน และพลังงาน ในปี ๒๕๔๔ มีประมาณ ๖๗,๒๓๐ ล้าน ลบ.ม. เป็นการใช้เพื่อเกษตรกรรมมากที่สุด คือร้อยละ ๖๒ รองลงมาคือเพื่อการรักษาระบบนิเวศทำนน้ำร้อยละ ๓๓ ส่วนการใช้น้ำเพื่อการอุตสาหกรรม ท่องเที่ยว และอุปโภคบริโภค รวมกันเพียงร้อยละ ๕-๖ ของการใช้น้ำทั้งหมด

ในขณะที่ความสามารถในการกักเก็บน้ำมีเพียง ๕๑,๐๐๐ ล้าน ลบ.ม. และเมื่อเทียบกับจำนวนความต้องการใช้น้ำในอีก ๑๕ ปีข้างหน้า(พ.ศ. ๒๕๖๔) ถึง ๑๒๖,๒๔๐ ล้าน ลบ.ม. แล้ว แสดงให้เห็นว่าในอนาคตสภาพความไม่พอเพียงของน้ำจะรุนแรงขึ้น โดยลุ่มน้ำที่มีสภาพขาดแคลนที่รุนแรงที่สุด (มากกว่า ๑,๐๐๐ ล้าน ลบ.ม.ต่อปี) มีจำนวน ๘ ลุ่มน้ำ ได้แก่ เจ้าพระยา ท่าจีน โขง ปราณบุรี สลະวิน ภาคใต้ฝั่งตะวันออก ภาคใต้ฝั่งตะวันตก และทะเลสาบสงขลา

๑.๒ ป่าไม้เสื่อมโทรมและลดลงอย่างมากส่งผลต่อสภาพอากาศ ปริมาณน้ำฝน การชะล้างพังทลายของดิน และความหลากหลายทางชีวภาพ ในระยะ ๔๐ ปีที่ผ่านมาป่าไม้ของประเทศถูกบุกรุกทำลายเป็นจำนวนถึง ๙๐ ล้านไร่ ซึ่งมากกว่า ๑ ใน ๔ ของพื้นที่ประเทศ จากที่เคยมีพื้นที่ป่า ๑๗๑ ล้านไร่ (พ.ศ. ๒๕๐๔) เหลือเพียง ๘๑ ล้านไร่ (พ.ศ. ๒๕๔๑) โดยมีอัตราสูญเสียป่าเฉลี่ยปีละ ๒.๔ ล้านไร่ อย่างไรก็ตามในปี ๒๕๓๒ รัฐได้ประกาศ

ยกเลิกการทำสัมปทานป่าไม้ทั่วประเทศ และหันมาเน้นนโยบายอนุรักษ์โดยการเร่งประกาศพื้นที่ป่าอนุรักษ์ทั่วประเทศ มีผลให้การลดลงของพื้นที่ป่าไม้ในช่วงปี ๒๕๓๒-๒๕๔๑ มีอัตราการลดลงเฉลี่ยเพียง ๑ ล้านไร่ต่อปี สำหรับการปลูกป่าทดแทนพื้นที่ป่าที่ถูกบุกรุกจนถึงปี ๒๕๔๐ สามารถปลูกป่าได้รวม ๑๓.๒ ล้านไร่ หรือเฉลี่ยปีละ ๑๔๔,๓๗๕ ไร่ ซึ่งไม่ทันต่ออัตราการสูญเสียตลอด ๔๐ ปีที่ผ่านมา ซึ่งสูญเสียเฉลี่ยมากถึงปีละ ๒.๔ ล้านไร่

๑.๓ ปัญหาดินเสื่อมโทรม และการชะล้างพังทลายของดิน รวมทั้งปัญหาการไร้กรรมสิทธิ์ในที่ดิน และไร่ที่ดินทำกินรุนแรงเพิ่มขึ้นส่งผลต่อการพัฒนาประเทศในระยะยาว พื้นที่ที่มีปัญหาการใช้ประโยชน์ทางด้านการเกษตรกรรม มีประมาณ ๑๙๒.๗ ล้านไร่ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๔ เพิ่มขึ้นจาก ๑๘๒ ล้านไร่ ในปี ๒๕๓๒ โดยเป็นดินที่มีการชะล้างพังทลายของดินในระดับมากกว่า ๒ ตัน/ตร.กม./ปี ซึ่งเป็นระดับที่เกินกว่าจะยอมรับได้ มากถึง ๑๐๘ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๓๔ ของพื้นที่ประเทศ โดยภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นพื้นที่ที่มีปัญหามากกว่าภาคอื่น

นอกจากนี้ปัญหาการไร้กรรมสิทธิ์ในที่ดินและการไร้ที่ดินทำกิน ซึ่งเชื่อมโยงกับปัญหาความยากจน มีแนวโน้มรุนแรงขึ้นช่วงหลังวิกฤตเศรษฐกิจ โดยในปี ๒๕๓๙ ราษฎรที่ไม่มีที่ดินทำกินและต้องเช่าที่ดินทำกินทั้งหมดมีจำนวน ๕๑๔,๗๑๗ ครอบครัว ในขณะที่ช่วงปี ๒๕๔๑-๒๕๔๕ มีครัวเรือนเกษตรกรไร้ที่ดินทำกินเพิ่มเป็น ๘๑๑,๘๗๑ ครัวเรือน อีกทั้งการถือครองพื้นที่ทำการเกษตรและเนื้อที่ถือครองเฉลี่ย/คน มีแนวโน้มลดลง โดยลดลงจาก ๑๑๙ ล้านไร่ คิดเป็นเนื้อที่ถือครองเฉลี่ย ๒๑ ไร่ต่อคนในปี ๒๕๓๖ เหลือ ๑๑๒ ล้านไร่ คิดเป็นเนื้อที่ถือครองเฉลี่ย ๑๙.๓ ไร่ต่อคนในปี ๒๕๔๖

๑.๔ ความต้องการใช้พลังงานของประเทศเพิ่มขึ้นในขณะการผลิตภายในประเทศไม่เพียงพอ ต้องนำเข้าพลังงานเพิ่มขึ้น แม้ว่าวิกฤตเศรษฐกิจในปี ๒๕๔๐ ทำให้อัตราขยายตัวของความต้องการใช้พลังงานและสัดส่วนการพึ่งพาจากต่างประเทศลดลง แต่เมื่อเศรษฐกิจเริ่มฟื้นตัวในปลายปี ๒๕๔๒ ความต้องการใช้พลังงานเริ่มปรับตัวสูงขึ้นโดยแนวโน้มการใช้พลังงานเชิงพาณิชย์เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ๔.๒ ในช่วงปี ๒๕๔๑-๒๕๔๕ ทำให้การนำเข้าพลังงานมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามปริมาณความต้องการด้วย โดยมีน้ำมันดิบเป็นพลังงานที่นำเข้ามากที่สุด (ร้อยละ ๙๐ ของปริมาณนำเข้าทั้งหมด) และภาคคมนาคมขนส่งเป็นภาคที่ใช้น้ำมันสูงสุด (ร้อยละ ๗๐ ของปริมาณการใช้ทั้งหมด)

นอกจากนี้พบว่าอัตราการใช้พลังงานสูงกว่าอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจถึง ๑.๔ เท่า โดยสัดส่วนมูลค่าการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการใช้พลังงานของประเทศยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ในขณะที่การพัฒนาและใช้พลังงานหมุนเวียนเพื่อลดการพึ่งพาพลังงานเชิงพาณิชย์และลดการนำเข้าน้ำมันดิบจากต่างประเทศ รวมทั้งเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมีเพียงร้อยละ ๑๗.๕ ของการใช้พลังงานทั้งหมดเท่านั้น

๒. สถานการณ์ด้านมลพิษ

๒.๑ คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ดีแต่ยังคงพบ ความเสื่อมโทรมมากบริเวณเจ้าพระยาตอนล่าง ท่าจีนตอนล่าง ลำตะคองตอนล่างและทะเลสาบสงขลา คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำจืดทั่วประเทศโดยรวมในปี ๒๕๔๔ - ๒๕๔๖ โดยทั่วไปมีคุณภาพใกล้เคียงกัน แต่คุณภาพน้ำที่อยู่ในเกณฑ์ดีมีสัดส่วนลดลง โดยสัดส่วนของคุณภาพน้ำที่อยู่ในเกณฑ์พอใช้มีเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่คุณภาพน้ำที่อยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมมากเป็นแหล่งน้ำเดิมทุกปี ซึ่งน้ำเสียชุมชนเป็นสาเหตุสำคัญของปัญหาคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน แม้ว่าจะมีการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวมชุมชนไปแล้ว ๘๗ แห่งทั่วประเทศ แต่พื้นที่ให้บริการบำบัดน้ำเสียของชุมชนเมืองมีเพียงร้อยละ

๓๔ ของพื้นที่เขตเทศบาล อีกทั้งระบบบำบัดทั้งหมดที่มีสามารถรองรับน้ำเสียได้เพียง ๒.๘ ล้าน ลบ.ม.ต่อวัน หรือร้อยละ ๒๕ ของปริมาณน้ำเสียที่เกิดขึ้นเท่านั้น

๒.๒ ผู้คนละอองขนาดเล็กยังคงเป็นปัญหาหลักด้านมลพิษทางอากาศในทุกพื้นที่ โดยพื้นที่ที่มีปัญหา ก็ยังคงเป็นพื้นที่เดิม คือ จังหวัดสมุทรปราการ กทม. และสระบุรี เมื่อพิจารณาแนวโน้มปัญหามลพิษทางอากาศในเขต กทม. พบว่าฝุ่นขนาดเล็กมีปริมาณลดลงอย่างเห็นได้ชัดตั้งแต่ปี ๒๕๔๐ เนื่องมาจากการชะลอตัวของการก่อสร้างและกิจกรรมทางเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตามตั้งแต่ปี ๒๕๔๕ เป็นต้นมา เริ่มมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น สาเหตุหลักมาจากจำนวนรถยนต์ที่เพิ่มขึ้น คุณภาพอากาศที่เสื่อมโทรมลงมีผลต่อสุขภาพอนามัยของคนใน กทม. มีการประมาณการว่าทุกๆ ๑๐ ไมโครกรัมของฝุ่นละอองที่เพิ่มขึ้นจะส่งผลให้จำนวนผู้ป่วยโรคทางเดินหายใจเรื้อรังเพิ่มขึ้น ๓,๐๐๐ ถึง ๙,๓๐๐ รายต่อปี

๒.๓ ปัญหามูลฝอยชุมชนยังคงเป็นปัญหาสำคัญในเขตชุมชนและท้องถิ่นทุกระดับรวมทั้ง กทม. ในช่วง ๒-๓ ปีที่ผ่านมาขยะชุมชนมีปริมาณไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก โดยในปี ๒๕๔๖ ปริมาณขยะทั่วประเทศมี ๑๔.๔ ล้านตัน เฉพาะในเขต กทม. มีขยะเกิดขึ้นวันละ ๙,๓๔๐ ตัน หรือ ๑ ใน ๔ ของปริมาณขยะทั่วประเทศ ในขณะที่ความสามารถในการจัดการของท้องถิ่นค่อนข้างต่ำ สำหรับกากของเสียอันตรายในปี ๒๕๔๖ มีประมาณ ๑.๘ ล้านตัน เป็นของเสียจากอุตสาหกรรม ๑.๔ ล้านตัน และจากชุมชน ๐.๔ ล้านตัน โดยของเสียอันตรายจากชุมชนส่วนใหญ่ยังคงถูกทิ้งรวมกับขยะมูลฝอยทั่วไป

การจัดการมูลฝอยในอนาคตมีแนวโน้มประสบปัญหามากยิ่งขึ้น เนื่องจากปริมาณมูลฝอยจะเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ๒ ต่อปี ในขณะที่รูปแบบและองค์ประกอบของมูลฝอยมีความยากต่อการกำจัดมากขึ้น การต่อต้านของประชาชนในการก่อสร้างสถานที่กำจัดมีความรุนแรงขึ้น และการขาดแคลนที่ดินก่อสร้างศูนย์กำจัด ดังนั้นความร่วมมือของชุมชนในการคัดแยกมูลฝอยและการนำมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่จึงเป็นประเด็นสำคัญต่อการจัดการมูลฝอยอย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๔ การนำเข้าสารเคมีต่างๆ ที่เป็นอันตรายจากต่างประเทศเพื่อใช้ในกระบวนการผลิตในอุตสาหกรรมและเกษตรกรรมมากขึ้นจนน่าเป็นห่วง ในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมาปริมาณสารอันตรายเพิ่มขึ้นจาก ๘.๙ ล้านตัน ในปี ๒๕๓๗ เป็น ๒๖.๙ ล้านตันในปี ๒๕๔๖ หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๖๗ และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่ยังขาดการจัดการที่ดีในการขนส่ง เก็บรักษา และใช้ ทำให้เกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้งและรุนแรง สร้างความสูญเสียแก่ชีวิตและทรัพย์สินรวมทั้งส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของประชาชน สำหรับการนำเข้าสารเคมีทางภาคเกษตรนั้นไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของผู้บริโภคและทำให้ระบบนิเวศเสียสมดุล และกระทบต่อการส่งออกสินค้าผลิตภัณฑ์อาหารของไทยซึ่งมีการปนเปื้อนสารเคมี ทำให้สูญเสียรายได้คิดเป็นมูลค่าสูงถึงปีละ ๒๐,๐๐๐ ล้านบาท

๒ พลวัตยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในระยะครึ่งแผนฯ ๙

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๔๙) ได้จัดทำขึ้นบนพื้นฐานของการกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกันของคนในสังคมไทย และเป็นแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศระยะปานกลางที่มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ระยะยาว โดยมีแนวคิดที่ยึด “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” ยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัญชาแนวทางในการพัฒนาและบริหารประเทศ รวมทั้งมุ่งวางรากฐานการพัฒนาระบบเศรษฐกิจภายในประเทศให้เข้มแข็ง มีภูมิคุ้มกันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงจากภายนอกและสามารถพึ่งตนเองได้มากขึ้น ขณะเดียวกันได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่สมดุล ทั้งด้านตัวคน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างระบบบริหารจัดการที่ดีให้เกิดขึ้นในทุกระดับ เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและมีความสุขของคนไทยทุกคน

ในรอบปี ๒๕๔๗ ที่ผ่านมา เป็นช่วงเวลาที่ได้มีการผลักดันแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ ไปสู่การปฏิบัติ นับเป็นระยะเวลาครึ่งแผน ฯ แล้ว สศช. จึงดำเนินการให้มีการติดตามประเมินผลการพัฒนาในระยะครึ่งแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ โดยให้ความสำคัญกับการติดตามผลการดำเนินงานใน ๓ ประการ ดังนี้

ประการที่หนึ่ง : การวัดผลสัมฤทธิ์การพัฒนาตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ เพื่อประเมินผลการพัฒนาตามเป้าหมายหลักของแผนฯ และประเมินผลกระทบการพัฒนาที่มีต่อคนอย่างเป็นองค์รวม โดยอาศัยดัชนีชี้วัดที่ได้พัฒนาขึ้นเพื่อสามารถวัดผลกระทบจากการพัฒนาได้อย่างชัดเจน คือ ดัชนีความสุข ดัชนีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ และดัชนีการพัฒนาที่ยั่งยืน

ประการที่สอง : การติดตามผลการดำเนินงานที่ตอบสนองการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฉบับที่ ๙ ภายใต้วาระแห่งชาติ ๔ เรื่อง ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อความสำเร็จและความล้มเหลวของการดำเนินงานตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ เพื่อเป็นแนวทางปรับปรุงการดำเนินงานในระยะต่อไปให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (ติดตามรายละเอียดในยุทธศาสตร์การพัฒนาตามวาระแห่งชาติ ๔ เรื่อง)

ประการที่สาม : การติดตามผลการพัฒนาภาคในระยะครึ่งแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ เพื่อประเมินสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของภาค พร้อมทั้งติดตามความก้าวหน้าและผลการดำเนินงานที่สำคัญในพื้นที่ระดับภาค ว่าเป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาภาค กลุ่มจังหวัดและจังหวัดหรือไม่ เพียงใด เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาภาคในระยะต่อไปได้อย่างเหมาะสม (ติดตามรายละเอียดในยุทธศาสตร์การพัฒนาเชิงพื้นที่)

ผลที่เกิดขึ้นตามเป้าหมายหลักของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙

การดำเนินงานในช่วงครึ่งแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ ทำให้เศรษฐกิจไทยขยายตัวอย่างมีคุณภาพ มีเสถียรภาพและมีความมั่นคงมากขึ้น ภาคการผลิตขยายตัวสูงเกินกว่าเป้าหมาย ทำให้อันดับขีดความสามารถในการแข่งขันปรับตัวดีขึ้น ปัญหาความยากจนลดลง มีการพัฒนาคุณภาพคนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลกระทบให้ดัชนีชี้วัดการพัฒนาทั้งดัชนีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ ดัชนีความอยู่ดีมีสุข และดัชนีการพัฒนายั่งยืน ปรับตัวดีขึ้นกว่าในช่วงปลายแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘

๑. การประเมินเศรษฐกิจมหภาคในภาพรวม พบว่าเศรษฐกิจไทยขยายตัวอย่างมีคุณภาพด้วยอัตราร้อยละ ๕.๔ และ ๖.๗ ในปี ๒๕๕๕-๒๕๕๖ สูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนฯ ๙ เฉลี่ยร้อยละ ๔-๕ ต่อปี โดยมีปัจจัยสนับสนุนจากการอุปโภคบริโภค การลงทุนของภาคเอกชนและการส่งออกที่ขยายตัวสูงขึ้น ส่งเสริมให้ภาวะการจ้างงานขยายตัวตามการเติบโตทางเศรษฐกิจ ขณะที่ดุลบัญชีเดินสะพัด และฐานะการคลังของรัฐบาลปรับตัวดีขึ้นจากการจัดเก็บรายได้มีสูงกว่าเป้าหมาย ขนาดหนี้สาธารณะต่อ GDP ที่ลดลง ช่วยส่งเสริมให้เสถียรภาพทางเศรษฐกิจไทยมีความมั่นคงและเข้มแข็งเพิ่มขึ้น

๒. การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศและการพัฒนาที่ยั่งยืน การดำเนินงานตามแนวทางยุทธศาสตร์การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศและการพัฒนาที่ยั่งยืน ทำให้ขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในภาพรวมปรับตัวสูงขึ้น การจัดอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันในกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วและกำลังพัฒนาที่มีประชากรมากกว่า ๒๐ ล้านคน จำนวน ๓๐ ประเทศ โดยสถาบันนานาชาติเพื่อพัฒนาการจัดการหรือ IMD ในปี ๒๕๕๖ ได้จัดให้ไทยอยู่ในอันดับที่ ๑๐ ดีขึ้นจากอันดับที่ ๑๓ ในปี ๒๕๕๕ และอันดับที่ ๑๔ ในปี ๒๕๕๔ ซึ่งเป็นผลมาจากการขยายตัวการผลิตภาคเกษตรและภาคอุตสาหกรรม รวมทั้งการส่งออกสินค้าเพิ่มขึ้นเกินกว่าเป้าหมาย อย่างไรก็ตาม ยังมีปัญหาความสามารถในการแข่งขันด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีโดยเฉพาะปัญหาขาดแคลนบุคลากรทั้งปริมาณและคุณภาพ รวมทั้งงบประมาณสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาไม่เป็นไปตามเป้าหมาย

๓. การแก้ไขปัญหาความยากจน ประสบความสำเร็จอย่างยิ่ง โดยสัดส่วนคนยากจนลดลงเหลือเพียงร้อยละ ๙.๘ ของประชากรทั้งหมด ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ร้อยละ ๑๒ ของประชากรเมื่อสิ้นแผนฯ ๙ ในปี ๒๕๕๔ ทั้งนี้เป็นผลจากการเติบโตทางเศรษฐกิจ และผลจากการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์แก้ไขปัญหาความยากจนอย่างจริงจัง โดยเฉพาะการดำเนินนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลในการกระตุ้นเศรษฐกิจระดับรากหญ้า มีส่วนสำคัญในการสร้างงานสร้างรายได้และสร้างโอกาสให้คนยากจนเข้าถึงแหล่งทุนและบริการต่างๆ ของรัฐอย่างทั่วถึง ทำให้คุณภาพชีวิตของคนยากจนดีขึ้น ส่งผลให้ความเหลื่อมล้ำทางรายได้ในช่วงแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ ลดลงเล็กน้อย

๔. การพัฒนาคุณภาพของคนไทย คนไทยสามารถเข้าถึงหลักประกันสุขภาพในทุกรูปแบบเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๙๖ ของประชากรทั้งสิ้น แต่ยังมีปัญหาการเจ็บป่วยด้วยโรคและสาเหตุที่ป้องกันได้โดยเฉพาะโรคหัวใจ โรคเครียด อุบัติเหตุจากการจราจรทางบกที่ยังมีแนวโน้มสูงขึ้น ส่วนในด้านการพัฒนาการศึกษา คนไทยทุกกลุ่มได้รับโอกาสทางการศึกษาในเชิงปริมาณเพิ่มสูงขึ้น แต่ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของคนไทยยังไม่ดีนัก โดยมีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยเพียง ๗.๘ ปี ในปี ๒๕๕๖ ซึ่งยังห่างจากเป้าหมายที่กำหนดไว้เฉลี่ย ๙ ปีในปี ๒๕๕๙ รวมทั้งปัญหาหลักที่มีอยู่คือ ปัญหาคุณภาพการศึกษาและกระบวนการเรียนการสอนที่ยังไม่สามารถสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิดและวิเคราะห์ รวมทั้งกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตยังไม่ได้รับการแก้ไขเท่าที่ควร

๕. การบริหารจัดการที่ดีของสังคมไทย ได้มีการวางรากฐานไว้ค่อนข้างสมบูรณ์ ทั้งในส่วนของภาคราชการและภาคประชาชน โดยในส่วนของภาคการศึกษานั้นได้มีการปฏิรูประบบราชการ ซึ่งส่งผลให้มีการปรับโครงสร้างกระทรวงกรมใหม่ให้มีการทำงานที่บูรณาการและลดความซ้ำซ้อน รวมทั้งปรับระบบงบประมาณ ระบบและวิธีการปฏิบัติราชการที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน มีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๔๐ ได้วางกลไกตรวจสอบถ่วงดุลภาคราชการและให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นอย่างมาก จึงทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาประเทศมีแนวโน้มดีขึ้นอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม ในส่วนของความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับประชาชนกับการทุจริตคอร์รัปชัน ยังเป็นปัญหาที่ยังต้องให้ความสำคัญในการตรวจสอบมากขึ้น

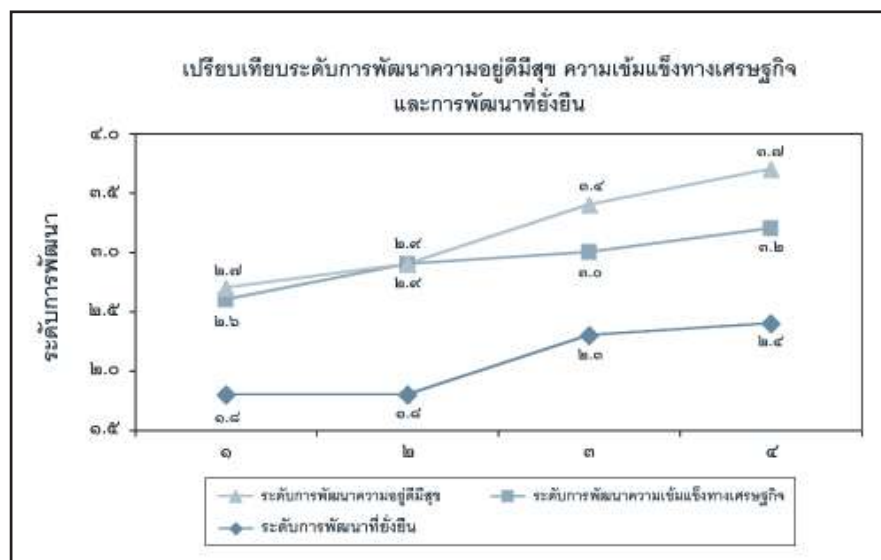
ผลกระทบการพัฒนา

จากการประเมินผลกระทบการพัฒนา โดยใช้ดัชนีที่สำนักงานฯ ได้พัฒนาขึ้นมา ๓ ชุด คือ ดัชนีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ ดัชนีความอยู่ดีมีสุข และดัชนีการพัฒนายั่งยืน ผลปรากฏว่า

๑. ผลการพัฒนาในครั้งแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ มีผลทำให้เศรษฐกิจของประเทศไทยมีความเข้มแข็งมากขึ้น ต่อเนื่องจากปีสุดท้ายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘ ความเข้มแข็งเกิดจากเศรษฐกิจขยายตัวสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ และเป็นการขยายตัวอย่างมีเสถียรภาพ คือ มีอัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยร้อยละ ๑.๒๕ ต่อปี ซึ่งอยู่ในเป้าหมายที่กำหนดไม่เกินร้อยละ ๓ และดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุลเฉลี่ยร้อยละ ๕.๕ ต่อปี สูงกว่าเป้าหมายเฉลี่ยร้อยละ ๑-๒ ต่อปี ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจยังเป็นผลจากการที่เศรษฐกิจไทยมีภูมิคุ้มกันเพิ่มขึ้นจากการที่ดุลการคลังดีขึ้นในปี ๒๕๔๖ และสัดส่วนหนี้ต่างประเทศต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ลดลงจากร้อยละ ๕๙.๔ ในปี ๒๕๔๔ เหลือร้อยละ ๓๖.๐ ในปี ๒๕๔๖ นอกจากนี้ เศรษฐกิจไทยยังสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลกได้ดีขึ้น จากประสิทธิภาพการผลิตและส่วนแบ่งตลาดส่งออกของไทยที่เพิ่มขึ้นแต่สถานการณ์ของการกระจายการพัฒนาที่เป็นธรรม จะเป็นข้อจำกัดของการเสริมสร้างและรักษาความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

๒. ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจไทยได้มีส่วนทำให้ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยในครึ่งแผนพัฒนาฉบับที่ ๙ มีมากกว่าในช่วงระยะเวลาของแผนพัฒนาฉบับที่ ๘ และอยู่ในระดับที่ดีกว่าก่อนเกิดวิกฤต คนไทยมีงานทำกันมากขึ้น โดยอัตราการว่างงานได้ลดลงจากร้อยละ ๓.๒๓ ในปี ๒๕๔๔ ซึ่งเป็นปีสุดท้ายของแผนพัฒนาฉบับที่ ๘ เหลือร้อยละ ๒.๐๒ ในปี ๒๕๔๖ ส่วนสถานการณ์ความยากจนคลี่คลายลงมาก สัดส่วนคนยากจนลดลงจากร้อยละ ๑๓.๑ ของประชากรในปี ๒๕๔๔ เหลือเพียงร้อยละ ๙.๘ ในปี ๒๕๔๕ ซึ่งเร็วกว่าเป้าหมายที่กำหนดคือ ร้อยละ ๑๒ ในปี ๒๕๔๙ อย่างไรก็ตาม ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยยังมีปัญหาหลายประการที่ต้องการปรับปรุงอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ทั้งในด้านความเหลื่อมล้ำของรายได้ คุณภาพการศึกษา สภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรม และปัญหาด้านการบริหารจัดการที่ดีของภาครัฐ

๓. การพัฒนาที่ยั่งยืนต้องการการพัฒนาที่สมดุลทั้ง ๓ มิติ คือ มิติทางเศรษฐกิจ มิติทางสังคม และมิติทางสิ่งแวดล้อม ผลปรากฏว่าการสงวนรักษาคุณภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดียังคงเป็นปัจจัยคุกคามต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ถึงแม้ว่าการพัฒนาที่ยั่งยืนมีแนวโน้มดีขึ้นตามลำดับก็ตาม แต่ยังต้องการการเอาใจใส่ปรับปรุงอย่างต่อเนื่องจริงจังเพื่อยกระดับความยั่งยืนในด้านการรักษาคุณภาพทรัพยากรสิ่งแวดล้อม คือ การรักษาคุณภาพแหล่งน้ำ คุณภาพอากาศในเมืองหลัก และของเสียอันตรายที่ได้รับการบำบัดอย่างถูกต้อง รวมทั้งการพัฒนาศักยภาพของคนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตลอดจนความโปร่งใสในการบริหารจัดการที่ดีของภาครัฐ

๓ ยุทธศาสตร์การพัฒนาตามวาระแห่งชาติ

ในการผลักดันแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ สู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ภายใต้ทรัพยากรภาครัฐที่มีอยู่จำกัดนั้น จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาเร่งด่วนของประเทศให้สามารถคล่องไปได้ก่อน ทั้งนี้ ภายใต้ ๗ ยุทธศาสตร์หลักของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ สศช. ได้จัดให้มีการทำแผนยุทธศาสตร์เฉพาะ “วาระแห่งชาติ” ที่สำคัญรวม ๔ เรื่อง คือ

- (๑) การแก้ไขปัญหาความยากจนและการกระจายรายได้
- (๒) การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
- (๓) การพัฒนาทุนทางสังคม
- (๔) การพัฒนาที่ยั่งยืน

โดยมีการจัดตั้งกลไกระดับชาติเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามวาระแห่งชาติดังกล่าว ทั้งในด้านการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ การผลักดันยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ รวมทั้งการติดตามประเมินผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งในรอบปี ๒๕๔๗ มีความก้าวหน้าการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

การแก้ไขปัญหาความยากจนและการกระจายรายได้

รัฐบาลไทยได้ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาความยากจน โดยประกาศให้เป็น “วาระแห่งชาติ” ที่ทุกภาคส่วนในสังคมจะต้องผนึกกำลังร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวอย่างจริงจัง และได้ให้ความเห็นชอบ “ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความยากจนแบบยั่งยืน รวมถึงผู้ด้อยโอกาส” เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการผลักดันการแก้ไขปัญหาความยากจนของชาติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

ผลการดำเนินงานตามวาระแห่งชาติ ว่าด้วยการแก้ไขปัญหาคาความยากจนและการกระจายรายได้ ซึ่งเน้นการสร้างโอกาสและการพัฒนาศักยภาพให้กับคนยากจนในช่วงที่ผ่านมา นับได้ว่าประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ ทั้งนี้ เป็นผลจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่มีผลให้รายได้เฉลี่ยของครัวเรือนเพิ่มขึ้น ขณะเดียวกันเป็นผลจากการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลในการกระตุ้นเศรษฐกิจระดับรากหญ้า เช่น โครงการพักชำระหนี้ให้กับเกษตรกรรายย่อย การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งการดำเนินงานตามภารกิจปกติของกระทรวงต่างๆ ในการแก้ไขปัญหาคาความยากจนซึ่งมีส่วนสำคัญต่อการเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย และสร้างโอกาสให้กับคนจน ตลอดจนพัฒนาศักยภาพและยกระดับคุณภาพชีวิตคนจนให้ดีขึ้น ได้ส่งผลให้สัดส่วนคนจนลดลงต่ำกว่าร้อยละ ๑๒ ซึ่งเป็นเป้าหมายของแผนพัฒนาฉบับที่ ๙ ได้ก่อนจะถึงสิ้นปี ๒๕๔๙

สำหรับปี ๒๕๔๗ ยุทธศาสตร์และแผนงานต่างๆ ที่ได้กำหนดขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาคาความยากจน ที่ถือว่าเป็นประเด็นสำคัญ ประกอบด้วย

๑. การปรับปรุงเส้นความยากจน

เส้นความยากจนเป็นเกณฑ์ชี้วัดที่คำนวณจากเกณฑ์มาตรฐานความต้องการบริโภคอาหาร และสินค้าจำเป็นขั้นต่ำที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตของแต่ละปัจเจกบุคคล ดังนั้น บุคคลใดมีรายได้ไม่เพียงพอในการใช้จ่ายเพื่อสนองความต้องการพื้นฐานขั้นต่ำนี้ได้ ซึ่งก็คืออยู่ใต้เส้นความยากจน ก็จะถูกจัดว่าเป็น “คนจน” ด้วยเกณฑ์ชี้วัดนี้ สำหรับประเทศไทยเส้นความยากจนที่ใช้อย่างเป็นทางการในปัจจุบัน ได้ประกาศใช้มาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ และมีการปรับปรุงข้อมูลทุกปีเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสภาพเศรษฐกิจ ซึ่งในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ เส้นความยากจนของประเทศไทยจะอยู่ที่ ๙๒๒ บาทต่อคนต่อเดือน การวัดด้วยเส้นความยากจนดังกล่าวทำให้ประเทศไทยมีคนจนรวมทั้งสิ้น ๖.๒๒ ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ ๙.๙๙ ของประชากรทั้งประเทศ

อย่างไรก็ตาม สภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน ได้เปลี่ยนแปลงไปจากสภาพในปฐานที่ใช้ในการคำนวณคือปี ๒๕๓๕ เป็นอย่างมาก ดังนั้น สศช. โดยการสนับสนุนขององค์การพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Program – UNDP) จึงเห็นควรให้มีการทบทวนและปรับปรุงเส้นความยากจนขึ้นใหม่ ให้มีความทันสมัยและเป็นที่ยอมรับมากยิ่งขึ้น และได้มอบหมายให้สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทยเป็นผู้ทำการศึกษา

๑.๑ ลักษณะเด่นของเส้นความยากจนที่ปรับปรุงขึ้นใหม่

เส้นความยากจนที่ทำการปรับปรุงขึ้นใหม่นี้ ได้แก้ไขข้อด้อยบางประการที่มีอยู่ในเส้นความยากจนที่ใช้ในปัจจุบัน รวม ๕ ประการ ได้แก่

(๑) ใช้ข้อมูลแบบแผนการบริโภคของประชาชน พ.ศ.๒๕๔๕ เป็นปีฐาน โดยได้ใช้ข้อมูลแบบแผนการบริโภคที่ได้จากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคม (SES) ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ เป็นฐานในการคำนวณ เนื่องจากสามารถสะท้อนพฤติกรรมในการดำรงชีวิตได้ครบถ้วนสมบูรณ์ เพราะเป็นปีที่ภาวะเศรษฐกิจเริ่มขยายตัวและมีความผันผวนน้อยกว่าปีอื่น ๆ หลังจากเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ และเป็นปีที่ครบรอบการเก็บข้อมูลรายจ่ายครัวเรือนอย่างละเอียด ที่ดำเนินงานทุก ๕ ปี

(๒) ปรับปรุงข้อมูลความต้องการบริโภคอาหารของคนไทย (Recommended dietary allowance) ซึ่งเดิมใช้ข้อมูลความต้องการสารอาหารที่เป็นมาตรฐานสากลปี ๒๕๓๕ แล้ว และได้ปรับใหม่ให้เหมาะกับคนไทย โดยใช้ข้อมูลความต้องการสารอาหารแยกตามอายุและเพศ ปี ๒๕๔๖ ของกรมอนามัย ซึ่งพบว่าประชาชนทุกกลุ่มอายุต้องการใช้พลังงานลดลง เช่น เด็กชายและเด็กหญิง (๑-๓ ปี) ต้องการพลังงาน เพียง ๑,๐๐๐ แคลอรีต่อวัน ลดลงจากปี ๒๕๓๕ ร้อยละ ๑๗ และผู้ชายอายุ ๓๐-๓๕ ปี ต้องการพลังงาน ๒,๑๐๐ แคลอรีต่อวัน ลดลงร้อยละ ๒๔ ส่วนผู้หญิงในกลุ่มอายุดังกล่าวต้องการพลังงานลดลงร้อยละ ๑๖ เป็นต้น

(๓) ปรับปรุงสัดส่วนรายจ่ายเพื่อการบริโภคที่ไม่ใช่อาหาร (Non-Food) แต่เดิมสัดส่วนรายจ่ายเพื่อการบริโภค ใช้หลัก Engel Law ซึ่งให้น้ำหนักกับเรื่องอาหาร (Food) ร้อยละ ๖๐ และการบริโภคที่ไม่ใช่อาหาร (Non-Food) ร้อยละ ๔๐ กำหนดเป็นสัดส่วนคงที่และใช้กับทุกพื้นที่ สำหรับเส้นความยากจนใหม่นี้ ได้จำแนกรายจ่ายที่มีใช่อาหารออกเป็น ๙ หมวด ได้แก่ เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย เชื้อเพลิงและแสงสว่าง เครื่องใช้ประจำบ้าน ยาและค่ารักษาโรค ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล ค่าขนส่ง ค่าใช้จ่ายสื่อสารคมนาคม ค่าใช้จ่ายด้านการศึกษา และกำหนดให้เส้นความยากจนที่ไม่ใช่อาหารเท่ากับค่าใช้จ่ายที่มีใช่อาหารของคนที่มีรายได้เท่ากับเส้นความยากจนด้านอาหาร ซึ่งถือว่าเป็นค่าใช้จ่ายที่แท้จริง

(๔) ปรับดัชนีราคาตามพื้นที่ (Spatial Price Index) ที่ใช้ประกอบการคำนวณราคาสินค้าอาหารและที่มีใช่อาหาร จากเดิมที่ใช้ข้อมูล พ.ศ.๒๕๓๕ เป็นปีฐาน มาใช้ข้อมูลล่าสุดคือ พ.ศ.๒๕๔๕ โดยประมวลราคาอาหารในแต่ละภูมิภาคจำแนกเขตเมืองและเขตชนบท และปริมาณการบริโภคอาหารชนิดนั้น ๆ ของประชาชนในแต่ละกลุ่มเศรษฐกิจ โดยคนจนที่สุดเป็นฐานในการคำนวณดัชนีราคาอาหารเพื่อสะท้อนต้นทุนค่าครองชีพที่แตกต่างกันในแต่ละภูมิภาค และแต่ละระดับเศรษฐกิจ สำหรับนำไปคำนวณต้นทุนรายจ่ายอาหารต่อ ๑,๐๐๐ แคลอรีสำหรับแต่ละกลุ่มเศรษฐกิจ และคำนวณเส้นความยากจนด้านอาหาร

(๕) กำหนดให้มีการประหยัดจากขนาด (economy of scale) หมายถึงการที่ครัวเรือนสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายต่อหัวได้หากมีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้น หรืออีกนัยหนึ่งคือมีการแบ่งกันบริโภค เช่น ครัวเรือนที่มีสมาชิก ๓-๔ คน จะเสียค่าอาหารต่อคนน้อยกว่าครัวเรือนที่มีสมาชิก ๑-๒ คน เป็นต้น

๑.๒ ผลการศึกษาเบื้องต้น

การปรับปรุงเทคนิควิธีการคำนวณเส้นความยากจนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป จะมีผลทำให้รายได้ขั้นต่ำที่บุคคลพึงมีเพื่อให้เพียงพอต่อการดำรงชีวิตปรับตัวสูงขึ้น ในเบื้องต้นประมาณว่า รายได้ในปี ๒๕๔๕ จะสูงขึ้นจาก ๙๒๒ บาทต่อเดือนไปเป็น ๑,๑๖๓ บาทต่อคนต่อเดือน ทั้งนี้ หากการปรับปรุงเส้นความยากจนใหม่เสร็จสิ้นสมบูรณ์แล้ว สศช. จะนำเสนอให้คณะรัฐมนตรี พิจารณาเห็นชอบให้หน่วยราชการต่างๆ นำเส้นความยากจนใหม่ไปใช้ในการกำหนดพื้นที่เป้าหมายยากจน และการจัดสรรเงินงบประมาณให้แก่พื้นที่ตามความรุนแรงของสภาพปัญหาความยากจนต่อไป

๒. ยุทธศาสตร์การพัฒนเด็กยากจนและเด็กด้อยโอกาส

ยุทธศาสตร์การพัฒนเด็กยากจนและเด็กด้อยโอกาสมุ่งเน้นให้การแก้ปัญหาเด็กยากจนและเด็กด้อยโอกาส ดำเนินการอย่างครบวงจร ตั้งแต่การพัฒนาศักยภาพของเด็ก การเตรียมความพร้อมสู่ทางเลือกชีวิต และการเสริมสร้างสภาพแวดล้อม โดยมุ่งให้เด็กยากจนและเด็กด้อยโอกาสเข้าถึงบริการพื้นฐานของรัฐโดยเฉพาะด้านการศึกษา และสามารถสร้างตัวเองให้พ้นภาวะความยากจนได้ในท้ายที่สุด โดยมีกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเด็กยากจนและเด็กด้อยโอกาส รวมถึง เด็กพิการ เด็กเร่ร่อน เด็กกำพร้า และเด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์

๒.๑ แนวทางการดำเนินงาน

เพื่อให้บรรลุตามยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ข้างต้น แนวทางการดำเนินการ จึงประกอบด้วย การพัฒนาศักยภาพของเด็กเพื่อให้พึ่งตนเองได้ การพัฒนาสภาพแวดล้อมโครงสร้างของระบบบริการสังคมและเศรษฐกิจที่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพเด็กยากจน การเสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายการดำเนินงานให้ความช่วยเหลือแก่เด็กยากจนและเด็กด้อยโอกาส และสร้างกลไกที่เอื้อต่อการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นและพัฒนาหน่วยงานระดับท้องถิ่นให้เข้มแข็ง

๒.๒ การบริหารจัดการ

คณะรัฐมนตรีได้แต่งตั้ง คณะกรรมการพัฒนายุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาเด็กยากจนและเด็กด้อยโอกาส โดยมี สศช. เป็นฝ่ายเลขานุการ เพื่อทำหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาโครงการและกลั่นกรองโครงการ กำหนดกรอบกิจกรรมและลำดับความสำคัญการดำเนินงาน เพื่อแก้ไขปัญหาเด็กยากจนและเด็กด้อยโอกาส รวมทั้งแนวทางการบริหารจัดการ ตลอดจนแนวทางการพัฒนายุทธศาสตร์สำหรับแก้ไขปัญหาเด็กยากจนและเด็กด้อยโอกาส และคณะอนุกรรมการอีก ๓ ชุด ทำหน้าที่ประสานการจัดทำและติดตามโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาเด็กเร่ร่อน และเด็กพิการ เด็กติดเชื้โรคเอดส์ และเด็กที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาโรคเอดส์ การประชาสัมพันธ์และการพัฒนายุทธศาสตร์สำหรับแก้ไขปัญหาเด็กยากจนและเด็กด้อยโอกาส

๒.๓ ผลการดำเนินงาน

นับตั้งแต่คณะรัฐมนตรีมีมติและให้ความเห็นชอบในการนำรายได้ส่วนเกินของกองทุนเงินรางวัลของสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (๘ กรกฎาคม ๒๕๔๖) ไปใช้จ่ายในกิจกรรมเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชน คนยากจนนั้น คณะกรรมการพัฒนายุทธศาสตร์สำหรับแก้ไขปัญหาเด็กยากจนและเด็กด้อยโอกาส ได้ให้ความเห็นชอบและอนุมัติโครงการต่างๆ ไปแล้วจนถึงสิ้นเดือนพฤศจิกายน ๒๕๔๗ คิดเป็นวงเงินทั้งสิ้น ๓,๔๑๒ ล้านบาท

๓. กรอบแผนปฏิบัติการเกณฑ์พื้นฐาน ๑๐ ประการ ในการดำรงชีวิตของคนไทย ระยะ ๖ ปี (พ.ศ. ๒๕๔๗ - ๒๕๕๒)

เกณฑ์พื้นฐานทั้ง ๑๐ ประการ กำหนดขึ้นเพื่อเป็นเป้าหมายขั้นต่ำที่คนไทยควรบรรลุถึงภายใน ๖ ปีข้างหน้า ในการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนไทย ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืน ต่อมา คณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๗ เห็นชอบขอบเขต/นิยาม ตัวชี้วัด กลไกการดำเนินงาน และกำหนดหน่วยงานเจ้าภาพรับผิดชอบ ซึ่งจะมิบทบาทเป็นแกนหลักในการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการเกณฑ์พื้นฐานทั้ง ๕ ด้าน ได้แก่ (๑) ด้านการศึกษา : กระทรวงศึกษาธิการ (๒) ด้านสาธารณสุข : กระทรวงสาธารณสุข (๓) ด้านหลักประกันความมั่นคง : กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (๔) ด้านความจำเป็นพื้นฐาน : กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และ (๕) ด้านทรัพยากรและแหล่งทุน : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยจะใช้แผนปฏิบัติการฯ ที่จัดทำขึ้นเป็นกลไกในการขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุผลตามเป้าหมายภายในกรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้

สำหรับสาระสำคัญของกรอบแผนปฏิบัติการมีดังนี้ คือ

๓.๑ วัตถุประสงค์

การจัดทำกรอบแผนปฏิบัติการเกณฑ์พื้นฐาน ๑๐ ประการ ในการดำรงชีวิตของคนไทย ระยะ ๖ ปี (พ.ศ. ๒๕๔๗-๒๕๕๒) มีวัตถุประสงค์เพื่อผลักดันให้การขับเคลื่อนเกณฑ์พื้นฐาน ๑๐ ประการ ในการดำรงชีวิตของคนไทย ไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

๓.๒ แนวทางและขั้นตอนการดำเนินงาน

หน่วยงานต่างๆ ที่เป็นเจ้าภาพจะทำหน้าที่เป็นแกนหลักในการนำกรอบแผนปฏิบัติการฯ ไปใช้ในการจัดทำแผนปฏิบัติการเกณฑ์พื้นฐานในแต่ละด้านร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป ภายใต้กลไกการบริหารจัดการที่มีลักษณะบูรณาการในรูปของคณะกรรมการหรือคณะทำงาน โดยแผนปฏิบัติการเกณฑ์พื้นฐานดังกล่าวจะมีสาระสำคัญครอบคลุมเกี่ยวกับ ภาพรวมสถานการณ์ แนวทาง/มาตรการ ในการดำเนินการ รวมทั้ง แผนงาน/โครงการ ตัวชี้วัด และการติดตามประเมินผล

๓.๓ การติดตามประเมินผล

หน่วยงานเจ้าภาพซึ่งเป็นหน่วยงานหลักจะต้องกำหนดระบบการติดตามประเมินผลการดำเนินงานและการรายงานผลความก้าวหน้าการดำเนินงานเกณฑ์พื้นฐานทั้ง ๕ ด้าน พร้อมทั้งนำเสนอความก้าวหน้ามายัง สศช. ในฐานะเป็นหน่วยประสานงานหลักเกณฑ์พื้นฐาน ๑๐ ประการ ในการดำรงชีวิตของคนไทย ทั้งนี้ เพื่อจะได้ประมวลเป็นภาพรวมเกณฑ์พื้นฐาน และนำเสนอคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องและคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความจำเป็นในการเร่งสร้างเสริมความเข้มแข็งของภาคการผลิต และบริการให้สามารถยืนหยัดแข่งขันได้ในเวทีโลก และการปรับปรุงสภาวะแวดล้อมต่างๆ ที่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินธุรกิจ จึงได้กำหนดให้การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศเป็นวาระแห่งชาติ เพื่อขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างสมรรถนะและศักยภาพในการแข่งขัน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่มีเสถียรภาพและยั่งยืน

คณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (กพข.) เป็นกลไกหลักในการดำเนินงานตามวาระแห่งชาติ การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ให้เกิดผลสัมฤทธิ์เป็นรูปธรรม โดยมีสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (สพข.) เป็นหน่วยงานภายในสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการ

๑. ยุทธศาสตร์การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (สพข.) ภายใต้ สคช. ได้ร่วมกับหน่วยงานเศรษฐกิจ ๗ หน่วยงาน ได้แก่ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงการคลัง กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย รวมทั้งบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) กำหนดตำแหน่งเชิงยุทธศาสตร์ของประเทศสู่ระบบเศรษฐกิจแบบใหม่ที่มีสมรรถนะสูง (High Performance Economy) รวมทั้งได้กำหนดกรอบยุทธศาสตร์รายสาขา ซึ่งต่อมา สพข./สคช. ได้พัฒนาและบูรณาการให้เป็นวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศที่เป็นองค์รวมโดยการวาดฝันสภาพที่พึงปรารถนาของประเทศไทย ๗ ประการภายใต้ ๓ กลุ่มหลัก คือ

- **กลุ่มยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจ** ครอบคลุมเรื่องการเมืองการมีรากฐานการพัฒนาเศรษฐกิจที่มั่นคง การเป็นประเทศที่มีความเป็นเลิศของบางกลุ่มสินค้าในตลาดโลก และการเป็นสังคมผู้ประกอบการ
 - **กลุ่มยุทธศาสตร์ความรู้และบทบาทในเวทีระหว่างประเทศ** ครอบคลุมเรื่องการเมืองการมีบทบาทที่เข้มแข็งในเวทีระหว่างประเทศ และการเป็นประเทศที่สามารถผลิตนวัตกรรมโดยมีพื้นฐานจากการเรียนรู้และภูมิปัญญา
 - **กลุ่มยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสังคม** ครอบคลุมเรื่องการเมืองการเป็นสังคมที่มีความเชื่อมั่นและภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของตน และการเป็นสังคมที่มีสภาพแวดล้อมที่ดีชวนให้อยู่อาศัย
- โดยมีประเด็นการพัฒนายุทธศาสตร์ที่สำคัญ ดังนี้

๑.๑ การพัฒนาสังคมผู้ประกอบการ

สพข./สคช. ได้เสนอประเด็นทางยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับสังคมผู้ประกอบการ ได้แก่ การพัฒนาตัวผู้ประกอบการ การสร้างความเข้มแข็งของสังคมผู้ประกอบการ การเชื่อมโยงเครือข่ายภายใต้แนวคิดคลัสเตอร์ และการสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีทางธุรกิจ ซึ่ง กพข. ได้มีมติเห็นชอบ เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๔๖ และมอบหมายให้รองนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์) ในฐานะหัวหน้ากลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจ รับผิดชอบดำเนินการในรายละเอียด

๑.๒ การพัฒนาศักยภาพธุรกิจโดยใช้ระบบบ่มเพาะธุรกิจ

สพข./สคช. ได้เสนอแนวทางการพัฒนาระบบบ่มเพาะธุรกิจของประเทศไทย โดยจัดให้มีกลไกกลาง

เพื่อรับผิดชอบดูแลระบบบ่มเพาะธุรกิจ และการดำเนินโครงการนำร่องเพื่อพัฒนาศูนย์บ่มเพาะธุรกิจต้นแบบ และได้นำเข้าเป็นวาระเพื่อทราบในการประชุม กพข. เมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๖ ซึ่งต่อมาสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ได้นำผลการศึกษารอบแนวทางการพัฒนาระบบบ่มเพาะธุรกิจดังกล่าว ไปดำเนินการให้เกิดผลในทางปฏิบัติ โดยอยู่ในขั้นตอนการจัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมระบบบ่มเพาะธุรกิจแห่งชาติ ภายใต้คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

๑.๓ การท่องเที่ยว

สพข./สศช. ได้จัดทำข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและเสนอแนะมาตรการที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ทันที คือ ยุทธศาสตร์การยกระดับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวภายในทั้งระบบ (Up-lift the Foundation) และยุทธศาสตร์การเชื่อมโยงไปสู่ภูมิภาค (Future reach to the Region) ซึ่ง กพข. ได้ให้ความเห็นชอบในคราวประชุมวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๖ พร้อมทั้งมอบหมายให้กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา นำข้อเสนอยุทธศาสตร์ไปพิจารณาดำเนินการต่อไป

๑.๔ แนวทางการปรับปรุงบทบาทสถาบันเฉพาะทาง

สพข./สศช. ได้จัดทำข้อเสนอรูปแบบสถาบันเฉพาะทางที่สามารถเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมสู่ความเป็นเลิศ และสร้างความเข้มแข็งแก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และแนวทางการสนับสนุนจากภาครัฐ โดยจะดำเนินการใน ๔ สถาบันนำร่อง ได้แก่ สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ สถาบันยานยนต์ สถาบันอาหาร และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ ก่อนที่จะขยายผลไปสู่สถาบันเฉพาะทางอื่นๆ ซึ่งคณะรัฐมนตรีในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ได้เห็นชอบตามที่นำเสนอ

๑.๕ การจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในอุตสาหกรรมหลัก

สพข./สศช. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐภาคเอกชน และสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ได้ทำการศึกษาถึงสถานะและแนวโน้มของกำลังแรงงานในอุตสาหกรรมหลักของไทยทั้งในด้านอุปสงค์และอุปทาน ในเชิงปริมาณและคุณภาพตลอด Value Chain ของอุตสาหกรรม เพื่อจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรม (Skill Mapping) ในระยะ

๕ ปี (๒๕๔๗-๒๕๕๒) และได้้นำผลการศึกษานี้เสนอต่อที่ประชุม กพข. วันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๔๗ และวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๔๗ ซึ่ง กพข. มีมติมอบหมายให้ สพข. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนปฏิบัติการ งบประมาณ และหน่วยงานรับผิดชอบให้ชัดเจนเพื่อผลักดันสู่การปฏิบัติต่อไป

๑.๖ ระบบโลจิสติกส์

สพข. ได้ทำร่างกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ (Road Map) ที่มีเป้าหมายพัฒนาให้ไทยเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์ (Logistics Hub) ของภูมิภาคอินโดจีน และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๗ เห็นชอบแผนการดำเนินงาน ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) **การพัฒนาระบบฐานข้อมูลโลจิสติกส์** มี สพข. เป็นเจ้าภาพ ๒) **การเชื่อมโยงข้อมูล** มีกรมศุลกากร กระทรวงการคลัง และกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) เป็นเจ้าภาพ ๓) **การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน** มอบหมายให้กระทรวงคมนาคม โดยสำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร (สนข.) เป็นเจ้าภาพ และ ๔) **การพัฒนาบุคลากร** มอบหมายให้กระทรวงพาณิชย์ และสภาผู้ส่งสินค้าทางเรือแห่งประเทศไทย ร่วมกับสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้องพัฒนาบุคลากรด้านโลจิสติกส์ ประเมินความต้องการบุคลากรตามกลุ่มเป้าหมายต่างๆ และจัดทำแผนการสร้างบุคลากรทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ

๑.๗ การพัฒนาคลัสเตอร์ของไทย

สพข. ได้รับมอบหมายจาก กพข. ให้เป็นหน่วยงานวางระบบการทำงานเพื่อพัฒนาคลัสเตอร์ในภาพรวม โดยมีกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นเจ้าภาพสนับสนุนการพัฒนาคลัสเตอร์ในระดับปฏิบัติโดยมีการดำเนินงานที่ผ่านมาได้แก่ การจัดทำกรอบประเมินระดับการพัฒนาและศักยภาพของคลัสเตอร์ และนำเผยแพร่เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจต่อการสนับสนุน และริเริ่มการพัฒนาคลัสเตอร์ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ผ่านทางเอกสาร “การพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจ (Cluster): แนวคิดและแนวทางการพัฒนา” สำหรับการผลักดันการดำเนินงานในระดับปฏิบัติได้จัดทำ บันทึกความร่วมมือ (MOU–Memorandum of Understanding) ระหว่าง สพข. กับสำนักงานประมาณ กระทรวงอุตสาหกรรม กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสถาบันคีนันแห่งเอเซีย รวมทั้งมีการจัดทำโครงการคลัสเตอร์สัญจร (Cluster Road Show) และจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ในวงกว้าง

๑.๘ การสร้างความเป็นเลิศในอุตสาหกรรมยางพาราไทย

สพข./สพช. ได้เสนอแนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมยางพารา เพื่อมุ่งสู่การเป็นศูนย์กลางผลิตภัณฑ์ยางของโลก (World Center of Rubber Products) โดยการเป็นฐานการผลิตผลิตภัณฑ์ยางพาราอย่างครบวงจร การเป็นผู้นำในการสร้างนวัตกรรมจากยางพาราเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับยางของประเทศ ให้ความสำคัญกับการสร้างมูลค่าเพิ่มในผลิตภัณฑ์ปลายน้ำและผลิตภัณฑ์ใหม่ พัฒนาคลัสเตอร์ของผลิตภัณฑ์เป้าหมาย ได้แก่ กลุ่มยางล้อ ยานยนต์ และกลุ่มผลิตภัณฑ์จากน้ำยางข้น ควบคู่ไปกับการสนับสนุนการใช้ผลิตภัณฑ์ที่สามารถใช้ยางธรรมชาติในประเทศทดแทนได้ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๗ และมอบหมายให้หน่วยงานต่างๆ รับผิดชอบ

๒. การดำเนินงานในระยะต่อไป

ภารกิจเชิงยุทธศาสตร์ที่สำคัญที่ยังคงต้องผลักดันอย่างต่อเนื่องเพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ได้แก่

๒.๑ การสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายวิสาหกิจ (Cluster) ในอุตสาหกรรมยุทธศาสตร์ ซึ่งมีภารกิจสำคัญที่ต้องดำเนินงานต่อเนื่อง ได้แก่ การจัดทำแผนที่คลัสเตอร์ (Cluster Mapping) การส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของหน่วยงานภาคีเครือข่าย

การสร้างความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาคลัสเตอร์ และการติดตามและประเมินผลการพัฒนาคลัสเตอร์

๒.๒ การพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์ (Logistics Hub) ของภูมิภาคอินโดจีน มีประเด็นยุทธศาสตร์ที่จะต้องเร่งดำเนินการต่อไป ได้แก่ การผลักดันแผนงาน/โครงการต่างๆ ที่ได้ริเริ่มไว้ การจัดทำแผนแม่บทโลจิสติกส์ การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาผู้ให้บริการโลจิสติกส์ (Logistics Service Providers) การผลักดันการดำเนินงานเพื่อยกระดับโลจิสติกส์ในด้านต่างๆ ให้ได้มาตรฐานในระดับสากล (Standardization) การจัดตั้งองค์กร/กลไก/เครือข่ายที่ชัดเจน

๒.๓ การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เพื่อสร้างความเป็นเลิศให้สินค้าไทย โดยมุ่งเป้าหมายไปยังอุตสาหกรรมยุทธศาสตร์ที่ประเทศไทยมีศักยภาพสูง โดยมีแนวทางการดำเนินงานหลัก ๒ แนวทาง คือ การสนับสนุนการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการ ที่มีความเป็นไปได้และมีลำดับความสำคัญสูง และเร่งผลักดันการปรับโครงสร้างกระบวนการผลิต และการควบคุมดูแลสิ่งแวดล้อม

๒.๔ การปรับปรุงเงื่อนไขทางกฎหมายและสถาบัน (Legal and Institutional Framework) ให้เอื้อต่อการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคธุรกิจ ซึ่งแนวทางการดำเนินงานจะให้ความสำคัญกับประเด็นดังนี้ การปรับปรุงระบบกฎหมายทางเศรษฐกิจให้มีความชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อน เป็นมาตรฐาน ตลอดจนการปรับปรุงกฎ ระเบียบ และข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องในภาคราชการ ที่ไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน

๒.๕ ยุทธศาสตร์การกำหนดทิศทางภาคการผลิตและบริการ สำหรับจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขีดความสามารถของภาคเศรษฐกิจไทย โดยมีกรอบการทำงานที่ครอบคลุมการวิเคราะห์ระบบเศรษฐกิจทั้งในระดับมหภาคและภาคการผลิตของประเทศไทย และการศึกษาเทียบกับสถานะของประเทศคู่แข่งที่สำคัญในตลาดโลก โดยการสรรหากลุ่มสินค้าหรือบริการเป้าหมายที่สามารถพัฒนาศักยภาพการแข่งขันต่อไปในอนาคต เพื่อนำมากำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์และจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มสินค้า/บริการนั้นๆ

การพัฒนาทุนทางสังคม

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้กำหนดให้ทุนทางสังคมเป็น “วาระแห่งชาติ” ที่สำคัญเรื่องหนึ่งในการพัฒนาคนและสังคมไทยให้สามารถก้าวสู่สังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-Based Society) ได้อย่างรู้เท่าทันท่ามกลางสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในสังคมโลก เนื่องจากประเทศไทยมีทุนทางสังคมที่ดีอยู่มากมาย สามารถนำมาใช้เกื้อกูลให้คนไทยมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทั้งยังช่วยสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองการปกครองของประเทศอีกด้วย

สศช. จึงได้จัดให้มีกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในสังคม เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และสร้างความตระหนักถึงคุณค่าของทุนทางสังคมไทย รวมถึงการร่วมคิด ร่วมกันพัฒนาและใช้ประโยชน์จากทุนทางสังคมอย่างเหมาะสม กับวิถีความเป็นไทยและสอดคล้องกับบริบทสังคมไทย

๑. ความหมาย และองค์ประกอบทุนทางสังคม

ทุนทางสังคม หมายถึง พลังที่มีอยู่ในชุมชนและสังคม ซึ่งเกิดจากการรวมตัวของกลุ่มคนเพื่อที่จะอยู่ร่วมกัน ทำงานร่วมกัน บนพื้นฐานของความไว้วางใจ เชื่อใจ สายใยความผูกพันและวัฒนธรรมที่ดีงามของสังคมไทย โดยมีองค์ประกอบเกื้อหนุนสำคัญ ได้แก่

- **ทุนมนุษย์** ทั้งที่เป็นบุคคลทั่วไปและผู้นำทางสังคม เช่น ปราชญ์ชาวบ้าน อาสาสมัคร ฯลฯ ที่มีความรัก ความไว้วางใจ เชื่อใจ มีน้ำใจและเอื้ออาทรต่อมนุษย์ มีความเชื่อในระบบคุณค่าและหลักศีลธรรมที่ดี เช่น มีคุณธรรม วินัย ความซื่อสัตย์ จิตสำนึกสาธารณะ ฯลฯ ที่จะทำประโยชน์ต่อสังคม
- **ทุนที่เป็นสถาบัน** ตั้งแต่สถาบันหลักของชาติ ได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์ สถาบันสำคัญในสังคม เช่น สถาบันการศึกษา สถาบันการเมือง ฯลฯ องค์กรที่ตั่งขึ้นมา เช่น องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรประชาชน องค์กรชุมชน ภาคธุรกิจเอกชน สื่อมวลชน ฯลฯ ที่มีบทบาทสนับสนุนให้เกิดพลังของคนในชุมชนและสังคม รวมถึงกฎหมายและระเบียบปฏิบัติของสังคมที่ทำให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันได้
- **ทุนทางภูมิปัญญาและวัฒนธรรม** ทั้งภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรมไทย จารีตประเพณีที่ดีงาม และสถาปัตยกรรมต่าง ๆ เช่น แหล่งประวัติศาสตร์ โบราณคดี เป็นต้น

ทุนทั้ง ๓ องค์ประกอบ จะต้องมีการบูรณาการผสมผสานกันบนพื้นฐานของความไว้วางใจ เชื่อใจและระบบความสัมพันธ์ที่จะก่อให้เกิดเป็นทุนทางสังคม ทุนทางสังคมจึงเกิดจากการสั่งสม ปรับเปลี่ยน ต่อยอด พัฒนาและสร้างขึ้นมาอยู่ตลอดเวลา

๒. หลักการพัฒนาทุนทางสังคม

หลักการสำคัญของการพัฒนาทุนทางสังคม ต้องคำนึงถึง ๑) ความเชื่อมโยง โดยทุนทางสังคมเป็นปัจจัยหลัก (Central Concept) หรือองค์ประกอบพื้นฐานที่จะสนับสนุนการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ การแก้ปัญหาความยากจน การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาสังคมโดยรวม และการสร้างธรรมาภิบาลของประเทศให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนมากขึ้น ๒) ความหลากหลายและความยืดหยุ่น สอดคล้องกับสภาพโครงสร้างเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และฐานทรัพยากรที่มีอยู่และสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง ๓) การพัฒนาอย่างสมดุลและครบวงจร และ ๔) การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนอย่างจริงจัง

๓. ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

สศช. ได้ดำเนินกิจกรรมสำคัญเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนการพัฒนาทุนทางสังคม ดังนี้

๓.๑ การจัดกระบวนการยกร่างยุทธศาสตร์การพัฒนาทุนทางสังคมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีการศึกษาวิจัย ประมวลและการสังเคราะห์องค์ความรู้ การระดมความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ใน ๕ ภูมิภาค และการจัดสัมมนาในระดับชาติ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือและระดมความคิดเห็นจากภาคีต่างๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน ชุมชนและประชาชน และนำข้อคิดเห็นที่ได้มาใช้ในการจัดทำ (ร่าง) ยุทธศาสตร์การพัฒนาทุนทางสังคมฯ ขณะนี้อยู่ระหว่างขั้นตอนเตรียมเสนอคณะรัฐมนตรี

๓.๒ การจัดทำยุทธศาสตร์เฉพาะเรื่อง ได้แก่ กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาสถาบันครอบครัวแบบบูรณาการ ซึ่งผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้ว เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๗ โดยมอบหมายให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ใช้เป็นกรอบในการจัดทำ (ร่าง) นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาสถาบันครอบครัว พ.ศ.๒๕๕๗-๒๕๕๖ และแผนปฏิบัติการต่อไป

๓.๓ การดำเนินโครงการนำร่องการเสริมสร้างทุนทางสังคมเพื่อชุมชนเข้มแข็ง โดย สศช.ได้มอบหมายให้มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตรทำการศึกษาระบบการสะสมทุนทางสังคมของชุมชนที่ได้สร้างและสะสมต่อเนื่องจากอดีตถึงปัจจุบัน เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมให้เกิดกระบวนการนำทุนทางสังคมมาใช้ในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในพื้นที่นำร่อง ๓ จังหวัด โดยพิจารณาจากความแตกต่างทางสภาพแวดล้อม ทรัพยากรทางธรรมชาติ สังคมและวัฒนธรรม รวมทั้งจุดเด่นในการประกอบอาชีพเสริมที่ทำให้เกิดการสร้างรายได้และการรวมกลุ่มของคนในชุมชน เพื่อให้ได้ปรากฏการณ์ที่หลากหลายและนำไปสู่ข้อสรุปเชิงทฤษฎีได้มากขึ้น

ผลการศึกษาเบื้องต้นพบว่า แต่ละชุมชนต่างมีกระบวนการสะสมทุนทางสังคมบนระบบความสัมพันธ์ที่ดี โดยทุนทางสังคมไม่ได้ทำให้ชุมชนเข้มแข็งโดยตรง แต่ทำให้เกิดการเรียนรู้ สามารถและมีโอกาสนำความรู้มาจัดการทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อสร้างรายได้ให้กับตนเองและชุมชน จึงเป็นการพัฒนาทุนมนุษย์ที่นำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชน โครงการนี้ได้สิ้นสุดในเดือนธันวาคม ๒๕๕๗ โดยจะมีการประมวลผลการศึกษาและข้อเสนอแนะที่ได้เผยแพร่ต่อสาธารณชนต่อไป

๓.๔ การศึกษาเครื่องมือประเมินสถานภาพทุนทางสังคมไทย โดย สศช.ได้มอบหมายให้สถาบันวิจัย และให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ทำการศึกษาวิจัยเรื่องกรอบตัวชี้วัดทุนทางสังคม ซึ่งได้กรอบตัวชี้วัดใน ๓ มิติ คือ มิติด้านกลุ่มและเครือข่าย มิติด้านความไว้วางใจและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และมิติด้านการรวมกลุ่มทางสังคมและการผนวกเข้าร่วม พร้อมทั้งได้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อเสริมสร้างทุนทางสังคมไทย ผลการศึกษาวิจัยดังกล่าวจะต้องนำไปพัฒนาและจัดทำรายละเอียดต่อไป

๔. แนวทางการดำเนินงานในระยะต่อไป

สศช. ได้กำหนดแผนการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนทุนทางสังคมในระยะต่อไป ดังนี้

๔.๑ การขับเคลื่อนการพัฒนาทุนทางสังคม โดยกำหนดกิจกรรมหลัก ๆ อาทิ การประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจผ่านสื่อต่าง ๆ การประสานกับองค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนา การติดตามผลการพัฒนาทุนทางสังคมในภาพรวมและเฉพาะเรื่อง การจัดประชุมกลุ่มย่อยร่วมกับภาคีที่เกี่ยวข้องและการจัดสัมมนาในระดับชาติ

๔.๒ การส่งเสริมภาคธุรกิจเอกชนให้เป็นทุนทางสังคม โดยกำหนดให้มีการจัดทำยุทธศาสตร์การส่งเสริมภาคธุรกิจเอกชนและการดำเนินโครงการนำร่อง โดยอาศัยความร่วมมือกับเครือข่ายธุรกิจที่มีอยู่ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสนับสนุนจากภาครัฐและภาคีต่าง ๆ รวมทั้งเสริมสร้างให้ภาคธุรกิจเอกชนซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาประเทศตระหนักถึงการดำเนินธุรกิจเพื่อสังคมและมีความเป็นบรรษัทภิบาลมากขึ้น

๔.๓ โครงการนำร่องการจัดทำโครงการแผนที่ทุนทางสังคม (Social Capital Mapping) โดยประมวลการทำ Social Capital Mapping ของหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งประสานความร่วมมือกับกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เพื่อดำเนินโครงการนำร่องใน ๒ จังหวัด คือ จังหวัดกาญจนบุรีและพะเยา เพื่อให้ทราบสถานภาพทุนทางสังคมทุกประเภทที่มีอยู่ในแต่ละพื้นที่สำหรับเป็นข้อมูลประกอบการดำเนินโครงการพัฒนาต่าง ๆ ของรัฐให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๔.๔ โครงการศึกษาและรวบรวมภูมิปัญญาช่างเครื่องเงินชาวเขา เพื่อการอนุรักษ์ ต่อยอดและพัฒนาให้เป็นระบบสู่สากล โดยประสานความร่วมมือกับกาญจนานิกเชก ช่างทองหลวง เพื่อพัฒนาการจัดการภูมิปัญญาที่อยู่ในตัวคน (Tacit Knowledge) ถ่ายทอดออกมาเป็นความรู้ที่เปิดเผย (Explicit Knowledge) อย่างเป็นระบบผ่านหลักสูตรการศึกษาและฝึกอบรม ซึ่งจะช่วยให้คนในพื้นที่โครงการมีอาชีพและรายได้ในการทำเครื่องเงิน รวมทั้งพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องเงินให้ได้มาตรฐานสากล

การพัฒนาที่ยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ และนโยบายรัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญในเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืน จึงได้ตั้งกลไกเพื่อทำหน้าที่กำหนดกรอบนโยบาย ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ยั่งยืนระดับประเทศ โดยมีนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน พร้อมทั้งกำหนดให้การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นหนึ่งใน “วาระแห่งชาติ” สศช. ในฐานะหน่วยงานวางแผนกลาง และเลขานุการคณะกรรมการดังกล่าว ได้จัดเวทีระดมความเห็น สร้างความชัดเจนในแนวคิดเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทของสังคมไทย เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การพัฒนามีความเป็นรูปธรรมและมีความเป็นไปได้ในเชิงรุก

๑. การดำเนินงานที่ผ่านมา

๑.๑ การปรับปรุงกลไกกำหนดนโยบายระดับชาติ เรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืนและการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ให้รวม “คณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน” และ “คณะกรรมการพัฒนาที่ยั่งยืน” เข้าด้วยกัน อย่างไรก็ตาม รัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศได้เสนอขอให้ทบวงกลไกดังกล่าว ดังนั้น ต่อมา “คณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันและการพัฒนาที่ยั่งยืน” ได้มีมติเมื่อ ๑๐ กันยายน ๒๕๔๗ ให้แยกคณะกรรมการทั้งสองออกจากกัน ทั้งนี้ ยังยึด

หลักเบื้องต้นคือ การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นหัวใจสำคัญที่ต้องริดำเนินการ โดยทำควบคู่กับการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศโดยเน้นให้การพัฒนาที่ยั่งยืนประสบผลสำเร็จโดยเร็วเพื่อยกระดับและโอกาสในการแข่งขันของประเทศ

๑.๒ จัดทำกรอบยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมทั้งเสนอประเด็นเร่งด่วนที่ควรให้ความสำคัญในช่วง ๒ ปีแรก จำนวน ๘ เรื่อง ได้แก่ การผลิตสินค้าและบริการชั้นนำ (Niche Market) การควบคุมการปล่อยมลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรมและการขนส่ง การปรับโครงสร้างและกระบวนการผลิตภาคการเกษตร การศึกษาพืชที่เหมาะสมและการใช้ที่ดินในพื้นที่เสื่อมโทรม การยกระดับภูมิปัญญาท้องถิ่นในการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติกับการดำรงชีพของชุมชน และท้องถิ่น การเร่งรัดจัดทำแผนบูรณาการระบบลุ่มน้ำที่สำคัญ การทำแผนการลงทุน การจัดการระบบกำจัดขยะและน้ำเสียชุมชนในเมืองหลัก และการจัดทำดัชนีการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งคณะกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันและการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพข) ได้มีมติเห็นชอบไปแล้วเมื่อวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๔๖

๑.๓ จัดทำแนวทางการส่งเสริมผลิตภาพที่สะอาด (Green Productivity) ในอุตสาหกรรมการผลิตและการท่องเที่ยว สศช. ได้ยกร่างแนวทางการดำเนินงานเพื่อส่งเสริม Green Productivity ในอุตสาหกรรมเป้าหมาย ซึ่งรวมถึงธุรกิจโรงแรม โดยกำหนดแนวทางขับเคลื่อนไว้ ๓ ด้าน คือ

(๑) การพัฒนา SMEs ของอุตสาหกรรมเป้าหมาย โดยให้เริ่มดำเนินการในอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ และธุรกิจโรงแรม เนื่องจาก ๒ สาขานี้สามารถเข้าประเทศและสร้างการจ้างงานสูง อีกทั้งมีแนวโน้มที่จะได้รับผลกระทบจาก NTB สูงเช่นกัน

(๒) **พัฒนาตลาดสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม** โดยให้ภาครัฐเป็นผู้นำในการสร้างตลาด

(๓) **การเตรียมพร้อมรับมือ NTB** โดยติดตามสถานการณ์และประสานงานกับเอกชนเพื่อเตรียมความพร้อม สนับสนุนการวิจัยเชิงนโยบายเพื่อกำหนดท่าทีของไทย และเพิ่มความสามารถในการต่อรองในเวทีการค้าระหว่างประเทศ พร้อมทั้งเสนอโครงการนำร่องเพื่อขับเคลื่อนผลผลิตภาพที่สะอาดในอุตสาหกรรมเป้าหมาย จำนวน ๓ โครงการ กรอบวงเงิน ๑๔๔ ล้านบาท ที่ประชุม กพข. ได้มีมติเห็นชอบตามที่ สศช. เสนอ เมื่อ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๗ โดยให้หารือกับสำนักงานงบประมาณ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อทบทวนกรอบวงเงินให้เหมาะสม

๑.๔ จัดทำยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในลุ่มน้ำแบบบูรณาการ เพื่อประโยชน์ในการผลิต การบริโภค และป้องกันอุทกภัย โดย การสร้างเสถียรภาพของน้ำต้นทุน การพัฒนาพื้นที่แก้มลิงรองรับน้ำเพื่อป้องกันอุทกภัย การพัฒนาและจัดสรรน้ำให้พื้นที่ประสบภัยแล้งซ้ำซากและด้วยโอกาสที่โครงข่ายส่งน้ำไปไม่ถึง และ การรักษาคุณภาพน้ำของแหล่งน้ำ และสร้างความตระหนักในคุณค่าน้ำ

ต่อมา คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๗ เห็นชอบกับยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในลุ่มน้ำแบบบูรณาการ ตามที่ สศช. เสนอ โดยมอบหมายให้กระทรวงทรัพยากรฯ รับเรื่องไปพิจารณาร่วมกับกระทรวงเกษตรฯ กระทรวงมหาดไทย สศช. และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อคัดเลือกกลุ่มน้ำที่จะดำเนินการเป็นต้นแบบภาคละ ๑ ลุ่มน้ำ และจัดทำรายละเอียดแผนงานโครงการนำเสนอนายกรัฐมนตรีก่อนนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

๑.๕ การศึกษาวิจัยรูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สศช. ได้ว่าจ้างบริษัท เทสโก้ จำกัด ทำการศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อนำไปสู่การกำหนดแนวนโยบายในการดำเนินการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถอำนวยความสะดวกต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมและระบบนิเวศของประเทศได้อย่างยั่งยืนซึ่งการศึกษาแล้วเสร็จเมื่อเดือนกันยายน ๒๕๕๗ ทั้งนี้ สศช. จะได้นำผลการศึกษาเสนอคณะกรรมการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อผลักดันให้เกิดการขยายผลการปฏิบัติเพื่อปรับปรุงรูปแบบและแนวทางการทำงานของภาคี และการปรับตัวของชุมชนเพื่อทำงานร่วมกับรัฐต่อไป

๒. แนวทางการดำเนินงานในระยะต่อไป

๒.๑ การจัดทำยุทธศาสตร์การผลิตและบริโภคที่ยั่งยืน สศช. เห็นควรผลักดันให้เกิดการพัฒนากรอบแนวคิด และแผนที่เส้นทางในการขับเคลื่อนการผลิต และการบริโภคอย่างยั่งยืนในบริบทของสังคมไทยที่มุ่งสู่การเพิ่มขีดความสามารถ

สามารถในการแข่งขันควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยจะจัดเวทีระดมความคิดจากผู้ทรงคุณวุฒิ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและภาคีการพัฒนาต่างๆ เพื่อพัฒนารอบแนวคิดดังกล่าว เพื่อเสนอคณะกรรมการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

๒.๒ การผลักดันโครงการนำร่องเพื่อขับเคลื่อนผลิตภาพที่สะอาดในอุตสาหกรรมการผลิตและการท่องเที่ยวตามมติ กพข. เมื่อ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๗ ดังนี้

(๑) **โครงการขับเคลื่อนเพื่อขยายตลาดสินค้า และโรงแรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม** สศช. ได้ประสานกับ สกว. เพื่อศึกษาความเหมาะสมในการผลักดันนโยบายของรัฐที่เอื้อต่อการจัดซื้อผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และนำไปปฏิบัติโดยภาครัฐและองค์กรต่าง ๆ อย่างเป็นรูปธรรม

(๒) **โครงการขับเคลื่อนเพื่อผลิตภาพที่สะอาดของอุตสาหกรรมไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์** สศช. เห็นควรประสานกับสถาบันไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์เพื่อจัดทำโครงการขับเคลื่อนผลิตภาพที่สะอาดและสร้างความพร้อมสำหรับ SMEs ของอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการผลิตเพื่อให้เกิดการผลิตที่สะอาดและได้ผลิตภัณฑ์ที่สามารถจำหน่ายในตลาดต่างประเทศ

๒.๓ การศึกษาวิจัยเพื่อการเตรียมการจัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อม สำหรับประเทศไทย (Green GDP) สศช. เห็นควรให้มีการจัดทำบัญชีรายได้ประชาชาติที่รวมต้นทุนด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมเข้าไปด้วย โดยจะจัดจ้างให้มีการศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินการจัดทำบัญชีรายได้ประชาชาติ ที่รวมต้นทุนด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย (Road Map) รวมทั้งจัดทำแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ที่ใช้ในการประมวลบัญชีสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการฝึกอบรมการใช้งานแบบจำลองแก่เจ้าหน้าที่ สศช. ที่เกี่ยวข้องต่อไป

๒.๔ ผลักดันประเด็นสำคัญเร่งด่วนตามกรอบแนวคิดยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน ที่ได้รับความเห็นชอบจาก กพข. เมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๖ ได้แก่ การจัดทำข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์ เพื่อลดการใช้สารเคมี ปั่นพื้คุณภาพดิน และส่งเสริมการปลูกพืชให้เหมาะสมกับสภาพดินและน้ำ การจัดทำข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์การยกระดับภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการดำรงชีพของชุมชน และการจัดทำแผนการลงทุนในระบบการจัดการขยะ และน้ำเสียในชุมชนเมืองหลัก

ในการผลักดันแผนพัฒนา ฉบับที่ ๙ สู่การปฏิบัติ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดทำแผนระดับต่างๆ ให้สอดคล้องและเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนา ฉบับที่ ๙ สำหรับการพัฒนาพื้นที่ในภูมิภาค สศช.ได้ร่วมกับภาคส่วนต่างๆในพื้นที่จัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนากาขึ้น ประกอบด้วยยุทธศาสตร์การพัฒนากาเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และภาคกลาง ขณะเดียวกันการมีระบบบริหารจังหวัดแบบบูรณาการ (ผู้ว่า CEO) ก็ได้นำไปสู่การจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด และยุทธศาสตร์การพัฒนากาจังหวัดในทิศทางที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนากาดังกล่าว

ปัจจุบันแผนพัฒนา ฉบับที่ ๙ ได้ดำเนินการมาเป็นระยะเวลาครึ่งแผนฯ แล้ว สศช.จึงได้มีการติดตามประเมินผลการพัฒนากาภายใต้ยุทธศาสตร์ดังกล่าวขึ้น โดยมีสาระสำคัญในแต่ละภาค สรุปได้ดังนี้

ยุทธศาสตร์การพัฒนากาเหนือ

ยุทธศาสตร์การพัฒนากาขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเหนือ ประกอบด้วย ๔ ยุทธศาสตร์หลัก โดยมีแนวทางการพัฒนาในแต่ละยุทธศาสตร์ เป็น ๒ ระยะ คือ **ระยะเร่งด่วน** (พ.ศ.๒๕๔๖-๒๕๔๗) ที่เน้นการใช้ฐานและทุนที่มีอยู่เดิมให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งนี้จำเป็นต้องมีการปรับปรุงด้านระเบียบและสิ่งอำนวยความสะดวกและโครงการที่จำเป็น สำหรับ **ระยะปานกลาง** (พ.ศ.๒๕๔๖-๒๕๕๐) เป็นแผนงานและโครงการที่สามารถเสริมศักยภาพการพัฒนาโดยมีความจำเป็นที่ต้องใช้เวลาในการดำเนินงาน หรืออาจมีความจำเป็นต้องศึกษาความเหมาะสมของแผนงานและโครงการก่อน

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ : ใช้ศักยภาพแหล่งที่ตั้งและความพร้อมของโครงสร้างบริการพื้นฐานที่มีอยู่สร้างฐานเศรษฐกิจใหม่เชื่อมโยงเศรษฐกิจนานาชาติ ประกอบด้วย ๓ แนวทาง คือ การขยายฐานเศรษฐกิจด้านการค้าของภาคเหนือ การเสริมสร้างศักยภาพด้านอุตสาหกรรมบริการให้เป็นแหล่งรายได้ใหม่ของภาค และการพัฒนาหลักสูตรในการสร้างผู้ประกอบการใหม่และแรงงาน เพื่อรองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจใหม่ของภาคเหนือ

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : นำคุณค่าด้านศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น และธรรมชาติเพื่อเป็นฐานในการสร้างรายได้ทั้งด้านการท่องเที่ยวและหัตถอุตสาหกรรม ประกอบด้วย ๔ แนวทาง คือ การเร่งฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่นให้เข้มแข็งเพื่อใช้เป็นฐานของการพัฒนาการท่องเที่ยว การเร่งพัฒนาและปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวเพื่อเข้าถึงแหล่งวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นและธรรมชาติ การพัฒนาเมืองเชิงอนุรักษ์และบูรณะโบราณสถานเพื่อเป็นจุดขายในการท่องเที่ยว และการส่งเสริมการใช้ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นล้านนา และสุโขทัยในการสร้างเอกลักษณ์และมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้าหัตถกรรม

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ : ใช้ศักยภาพการผลิตของพื้นที่และทรัพยากรมนุษย์สร้างประสิทธิภาพ และเพิ่มความเข้มแข็งฐานเศรษฐกิจเดิมและช่วยกระจายรายได้ ประกอบด้วย ๗ แนวทาง คือ การเร่งปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตรและปรับเปลี่ยนไปสู่การปลูกพืชที่มีมูลค่าสูงขึ้น การสร้างกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่องในการผลิตภาคการเกษตร การเร่งสร้างองค์ความรู้ในการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก การเพิ่มศักยภาพของอุตสาหกรรมขนาดกลางและย่อม การพัฒนาพื้นที่เชื่อมโยงทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้านและการสนับสนุนความรู้ในการประกอบอาชีพเสริมของประชาชน

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ : เร่งฟื้นฟูและอนุรักษ์เพื่อคืนทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ให้กับภาคเหนือ โดยเร่งสร้างกระบวนการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างเป็นระบบ

การผลักดันการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๔๖ เห็นชอบกับยุทธศาสตร์การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเหนือ พร้อมทั้งได้มอบหมายให้ สศช. เป็นแกนกลางในการดำเนินงานผลักดันยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ และรายงานความก้าวหน้าให้คณะรัฐมนตรีรับทราบ โดยมีผลการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

- **การสร้างฐานเศรษฐกิจใหม่เชื่อมโยงเศรษฐกิจภาคเหนือกับนานาชาติ** ได้มีการผลักดันการพัฒนาอุตสาหกรรมให้เป็นฐานอุตสาหกรรมใหม่ของภาคเหนือ อาทิ การพัฒนาอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ภาคเหนือ ทั้งด้าน ICT การพัฒนาอุตสาหกรรมหัตถกรรมภาคเหนือ และการพัฒนาบริการการแพทย์และสุขภาพภาคเหนือ ทั้งด้านธุรกิจสปา โรงพยาบาล และผลิตภัณฑ์สมุนไพร โดยมีเชียงใหม่เป็นศูนย์กลาง

- การนำคุณค่าศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นและธรรมชาติเป็นฐานในการสร้างรายได้ ได้มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติในหลายพื้นที่ รวมทั้งเตรียมดำเนินโครงการก่อสร้างศูนย์ประชุมนานาชาติที่จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว
- การเพิ่มความเข้มแข็งฐานเศรษฐกิจเดิม โดยปรับโครงสร้างการผลิตสินค้าเกษตร พัฒนาประสิทธิภาพของแรงงาน และพัฒนางานโครงการพระราชดำริต่าง ๆ
- การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยอนุรักษ์ทรัพยากรดิน จัดหาและพัฒนาแหล่งน้ำ รวมทั้งฟื้นฟูและปลูกป่าในหลายพื้นที่

การพัฒนาภาคเหนือระยะต่อไป

การพัฒนาภาคเหนือในอนาคต ยังมีประเด็นปัญหาที่ท้าทายหลายประการ อาทิ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่วัยแรงงานลดลง ซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาการขาดแคลนแรงงานในอนาคต ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะพื้นที่ป่าต้นน้ำลำธาร ปัญหาความยากจนในชนบท และสถานการณ์ยาเสพติดตามแนวชายแดนที่ยังรุนแรง ใน

การพัฒนาภาคเหนืออย่างยั่งยืนในอนาคตจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้สอดคล้องกับบทบาทเป็นศูนย์กลางของอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง ๖ ประเทศ โดยเฉพาะในด้านการบริการและการท่องเที่ยว การยกระดับฝีมือแรงงาน และบริหารจัดการแรงงานอพยพต่างชาติ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการผลิตของภาคเหนือและไม่ก่อให้เกิดปัญหาสังคม ขณะเดียวกันมีการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกำหนดพื้นที่ป่าอนุรักษ์และมาตรการป้องกันรักษาอย่างเคร่งครัด และพัฒนาเชิงอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และศิลปวัฒนธรรม โดยชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ รวมทั้งต้องมุ่งเสริมสร้างความมั่นคงพื้นที่ชายแดน ภายใต้ความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศเพื่อนบ้าน

ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้กำหนดเป้าประสงค์ที่จะลดความแตกต่างของรายได้ระหว่างภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับภูมิภาคอื่น ให้มีระดับรายได้และคุณภาพชีวิตที่ระดับไม่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ โดยการเพิ่มโอกาสการสร้างรายได้ให้กับประชาชนในภาค โดยเฉพาะเกษตรกรและคนยากจนควรมีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างน้อย ๒ หมื่นบาทต่อครอบครัวต่อปี ควบคู่ไปกับการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีความอุดมสมบูรณ์โดยเฉพาะป่าไม้ซึ่งมีเป้าหมายที่จะเพิ่มขึ้นให้เป็นร้อยละ ๒๕ ของพื้นที่ภาคเพื่อที่จะรักษาระบบนิเวศและบรรเทาปัญหาภาวะฝนแล้งและน้ำท่วมในภาค ทั้งนี้ได้กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางทางดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ : ยกระดับฐานการผลิตหลักของภาค ประกอบด้วย ๓ แนวทาง คือ การยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรจากสินค้าที่มีมูลค่าต่ำไปสู่สินค้าที่มีโอกาสทางการตลาดและมีมูลค่าเพิ่มสูง การเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของอุตสาหกรรมโดยเชื่อมโยงกับฐานการผลิตหลักของประเทศและการเพิ่มศักยภาพในการสร้างรายได้ของภาคบริการด้านแรงงานและท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : ร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อขยายฐานอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจพื้นที่ชายแดนของภาค ประกอบด้วย ๓ แนวทาง คือ การจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาร่วมกันพร้อมทั้งให้ความช่วยเหลือและเร่งรัดการดำเนินงานตามข้อตกลงความร่วมมือ การส่งเสริมการลงทุนในกลุ่มประเทศอินโดจีนและการพัฒนาเมืองหลักชายแดนและด่านชายแดนให้เอื้อต่อการประกอบธุรกิจการค้า การลงทุนและการท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ : สร้างโอกาสและศักยภาพให้คนจน ประกอบด้วย ๔ แนวทาง คือ การสร้างโอกาสการทำงานและความมั่นคงในอาชีพทั้งเกษตรและนอกภาคเกษตร การยกระดับคุณภาพชีวิต การสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และการบริหารจัดการแบบ AFP

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ : การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนเพื่อคืนสมดุลสู่ธรรมชาติ ประกอบด้วย ๓ แนวทาง คือ การเร่งรัดฟื้นฟูทรัพยากรดิน น้ำและป่าไม้อย่างเป็นองค์รวมและเป็นระบบ การพัฒนาและจัดหาแหล่งน้ำให้เพียงพอสำหรับการผลิต อุปโภคบริโภค ทั้งภาคเมือง เกษตรและอุตสาหกรรม และการสร้างจิตสำนึกและกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ : การสร้างคนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วย ๓ แนวทาง คือ การยกระดับการศึกษาและความรู้ให้พร้อมสู่สังคมฐานความรู้ การยกระดับทักษะฝีมือและผลิตภาพของกำลังแรงงานเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน การสร้างกระบวนการเรียนรู้ต่อเนื่องและการใช้ทุนทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาคุณภาพคนและเศรษฐกิจฐานราก

การผลักดันการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้รับการผลักดันไปสู่การปฏิบัติในช่วงที่ผ่านมา โดยโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ภาคที่ได้รับการอนุมัติจากงบประมาณกลางปี ๒๕๕๗ จำนวน ๑ โครงการ ได้แก่ โครงการผลิตข้าวหอมมะลิมาตรฐานเพื่อการส่งออกในทุ่งกุลาร้องไห้ วงเงิน ๔๐๐ ล้านบาท ขณะเดียวกันมีโครงการที่กระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินงานโดยใช้งบประมาณปกติปี ๒๕๕๗ ที่สอดคล้องตามยุทธศาสตร์ภาคดังนี้

- **การยกระดับฐานการผลิตหลักของภาค** อาทิ โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อ โครงการพัฒนาและส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยว(โครงการสร้างโลกใหม่ให้ช้างไทย)โดยได้ดำเนินการออกแบบรายละเอียดเสร็จแล้วขณะนี้อยู่ระหว่างการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในพื้นที่

- **การร่วมมือกับอินโดจีนเพื่อขยายฐานเศรษฐกิจ** อาทิ โครงการพัฒนาเมืองชายแดนโดยเทศบาลต่างๆ ได้เริ่มดำเนินงานแล้วในบางกิจกรรมที่ใช้เงินงบประมาณไม่มากนัก อาทิ การก่อสร้างอาคารแสดงสินค้า ปรับปรุงทางเท้า เป็นต้น โครงการพัฒนาด้านชายแดนโดยได้ดำเนินการสำรวจออกแบบด้านชายแดนเพื่อให้ได้มาตรฐานสากล จำนวน ๕ ด้าน ได้แก่ ด้านท่าลี่ จ.เลย ด้านบึงกาฬ จ.หนองคาย ด้านมุกดาหาร จ.มุกดาหาร ด้านช่องจอม จ.สุรินทร์และด้านช่องสะง่า จ.ศรีสะเกษ

- **การสร้างศักยภาพและโอกาสให้คนจน** อาทิ โครงการอบรมคนงานเพื่อเตรียมตัวไปทำงานต่างประเทศ โดยได้ดำเนินการฝึกอบรมคนงาน จำนวน ๗๗ รุ่นๆ ละ ๑๐๐ คน โครงการสินเชื่อเพื่อไปทำงานต่างประเทศ ได้ดำเนินการ ให้สินเชื่อผ่านธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร(ธกส.) จำนวน ๒,๘๒๑ ราย วงเงิน ๓๘๑ ล้านบาท โครงการเคาะประตูบ้านเพื่อป้องกันปัญหาหลอกหลวงแรงงานโดยได้จัดประชุมผู้นำชุมชนและชาวบ้านในพื้นที่ ๑๒ จังหวัด (นครราชสีมา บุรีรัมย์ อุบลราชธานี ชัยภูมิ อุดรธานี ขอนแก่น กาฬสินธุ์ มหาสารคาม นครพนม หนองคาย สกลนครและหนองบัวลำภู)

- **การจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน** อาทิ โครงการฟื้นฟูสภาพดินภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยดำเนินการปลูกหญ้าแฝกเพื่ออนุรักษ์ดิน จำนวน ๘๕ ล้านกล้า ก่อสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ อบรมหมอดินอาสา ๒๙,๑๐๒ ราย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด ๖ แสนไร่ พัฒนาพื้นที่ดินเค็ม ๔ หมื่นไร่ ส่งเสริมบำรุงดินด้วยสารเร่งจุลินทรีย์ ๑.๒ ล้านไร่ โครงการปลูกต้นไม้ป้องกันการแพร่กระจายดินเค็มในลุ่มน้ำ โขง - ชี - มูล โดยดำเนินการปลูกไม้ยืนต้นพื้นที่ ๑,๐๐๐ ไร่ และโครงการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในลุ่มน้ำแบบบูรณาการเพื่อประโยชน์ในการผลิต การบริโภค และการป้องกันอุทกภัย

- **การสร้างคนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน** อาทิ โครงการสร้างกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตโดยได้มีการจัดประชุมเครือข่ายชุมชนเพื่อถ่ายทอดความรู้ซึ่งกันและกัน

ประเด็นที่ควรดำเนินงานในระยะต่อไป

ในการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือในอนาคต การผลิตภาคอุตสาหกรรม การค้าและบริการจะมีบทบาทสำคัญมากขึ้น โดยเฉพาะอุตสาหกรรมการเกษตรที่ใช้เทคโนโลยีสูง การท่องเที่ยวและการค้าชายแดน ทั้งนี้ หน่วยงานและสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการศึกษาวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการแปรรูปสินค้าเกษตร การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวและการส่งเสริมการค้ากับประเทศเพื่อนบ้านโดยการเร่งพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนให้เป็นรูปธรรมโดยเร็ว

นอกจากนี้ การบริหารจัดการน้ำเป็นเรื่องจำเป็นที่ต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยเร่งศึกษาและจัดทำแผนการใช้ที่ดินในลุ่มน้ำย่อยต่างๆ รวมทั้งดำเนินการจัดหาน้ำให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ที่จำแนกไว้ให้เพียงพอ ขณะเดียวกันควรเร่งอนุรักษ์ฟื้นฟูพื้นที่ชุ่มน้ำ เพื่อดำรงไว้ซึ่งความสมบูรณ์ของระบบนิเวศในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ยุทธศาสตร์การพัฒนากาฬกลาง

พื้นที่กาฬกลาง ประกอบด้วย กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี สมุทรปราการ สมุทรสาคร นครปฐม สุพรรณบุรี ราชบุรี สมุทรสงคราม อ่างทอง พระนครศรีอยุธยา สระบุรี นครนายก ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และ ระยอง รวม ๑๗ จังหวัด เป็นตัวจักรสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาของประเทศ เนื่องจากเป็นพื้นที่ชุมชนศูนย์กลางธุรกิจ ศูนย์อุตสาหกรรม และแหล่งผลิตอาหารที่สำคัญของประเทศ รวมทั้งเป็นพื้นที่ระดมการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่

การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนากาฬกลาง

สศช.ได้ประมวล วิเคราะห์ และจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนา กาฬกลางขึ้น เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการใช้ประโยชน์ที่ดินและวางแผน โครงข่ายบริการพื้นฐานในการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นไปอย่างมีระเบียบ แบบแผน และประสิทธิภาพสูงสุด ประกอบด้วย ๔ ยุทธศาสตร์หลัก สรุปได้ดังนี้คือ

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ : เพิ่มประสิทธิภาพระบบโลจิสติกส์ เพื่อลด ต้นทุนในการขนส่งสินค้า และสนับสนุนการเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจ การขนส่งของเอเชีย ซึ่งจะต้องดำเนินการใน ๓ ประเด็นหลักคือ ประการแรกปรับปรุงและขยายระบบโครงข่ายการคมนาคมขนส่งบริเวณ ที่เป็นคอขวดให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น อาทิ ทางหลวงพิเศษ บางใหญ่-บ้านโป่ง-ปากท่อ-ชะอำ-หัวหิน รางรถไฟทางคู่ แก่งคอย-คลองสิบเก้า-ฉะเชิงเทรา และเร่งพัฒนาท่าเรือแหลมฉบังระยะที่ ๒ ประการที่สอง ลดและกระจายกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ก่อให้เกิดความแออัด ของการเดินทางและขนส่งเป็นจำนวนมาก โดยลดจำนวนตู้คอนเทนเนอร์ในท่าเรือคลองเตยเพื่อให้ไปใช้ที่ท่าเรือ แหลมฉบังทดแทน และกระจายอุตสาหกรรมที่ไม่จำเป็นต้องตั้งอยู่ในเขตปริมณฑลออกไปยังภูมิภาค โดยเฉพาะ อุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานมากที่ก่อให้เกิดการกระจุกตัวของชุมชน ส่งผลให้เกิดปัญหาจราจรและสิ่งแวดล้อมตามมา ประการสุดท้าย จัดเตรียมความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวกและการให้บริการด้านการขนส่งเพื่อให้สามารถ กระจายสินค้าได้อย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะการเร่งปรับปรุงการบริหารจัดการท่าเรือแหลมฉบังให้แข่งขันได้ทั้งในด้าน ต้นทุนและระยะเวลาในการส่งมอบสินค้า ตลอดจน การก่อสร้างสถานี ICD ที่แก่งคอย และลาดกระบังรองรับ ความต้องการที่เพิ่มขึ้น

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : จัดระเบียบการขยายตัวของชุมชนเมืองให้เป็นไปอย่างมีแบบแผนและเกิด ประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งมีเรื่องที่ต้องเร่งดำเนินการ คือ กำหนดผังเมืองและระบบชุมชนย่อยหลายศูนย์ที่สมบูรณ์แบบ ในตัวเองทั้งแหล่งงาน ที่พักอาศัย โครงสร้างบริการพื้นฐาน โดยไม่จำเป็นต้องเดินทางไกลหรือต้องเดินทางเข้ามาทำงาน หรือธุรกรรมต่างๆ ในกรุงเทพฯ เพียงแห่งเดียว ในขณะเดียวกันจะต้องสร้างเมืองใหม่และขยายเมืองโดยรอบ รองรับประชากรที่เพิ่มขึ้นควบคู่กับการจัดการชุมชนแออัดมิให้เกิดและขยายตัวขึ้นอีก อาทิ พื้นที่โดยรอบสนามบิน สุวรรณภูมิ ปริมณฑล แหลมฉบัง และเมืองศูนย์กลางธุรกิจของอนุภาค

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ : เสริมสร้างสภาพแวดล้อมแหล่งอุตสาหกรรมให้เอื้อต่อการพัฒนาเป็นศูนย์ อุตสาหกรรมชั้นนำในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยจะต้องกำหนดเขตอุตสาหกรรมให้มีความชัดเจนแก่นักลงทุน และเกิดความคุ้มค่าในการลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานรองรับ รวมทั้งลดข้อขัดแย้งระหว่างภาคเกษตร-อุตสาหกรรม- ชุมชน และควบคุมมลพิษจากอุตสาหกรรมได้มากขึ้น ซึ่งจะทำให้สามารถย้ายหรือขยายการลงทุนไปสู่พื้นที่

อุตสาหกรรมที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในเรื่องของการรวมกลุ่มอุตสาหกรรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก การขยายการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมที่สระบุรีรองรับอุตสาหกรรมที่จะโยกย้ายไปจากกรุงเทพฯ และปริมณฑล รวมทั้งการจัดตั้งเขต/นิคมอุตสาหกรรมเฉพาะประเภทที่ราชบุรีรองรับอุตสาหกรรมเฉพาะที่จะย้ายไป เช่น ฟอกย้อม และพิมพ์ผ้า นอกจากนี้แล้วยังต้องมีการเตรียมป้องกันและควบคุมปัญหาสิ่งแวดล้อมในแหล่งอุตสาหกรรมให้เป็นที่ยอมรับและไม่เป็นข้อกีดกันทางการค้าในระดับสากล อาทิ การเพิ่มศูนย์กำจัดกากของเสียอันตรายในพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก และการควบคุมมลพิษทางอากาศในมาบตาพุด และสระบุรี เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ : ยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการผลิตอาหารไปสู่ระดับมาตรฐานโลก สนับสนุนการเป็นครัวของโลก โดยจะต้องเร่งดำเนินการใน ๒ เรื่องสำคัญ คือ **ประการแรก** จะต้องรักษาพื้นที่เกษตรกรรมที่สมบูรณ์ไว้โดยกำหนดเขตการใช้ที่ดินและมาตรการป้องกันการรุกรานพื้นที่เกษตรให้ชัดเจนและเกิดผลในทางปฏิบัติอย่างจริงจัง อาทิ เขตการผลิตข้าวพันธุ์ดี ผัก ผลไม้ และประมงน้ำจืด ในพื้นที่ที่มีระบบชลประทานสมบูรณ์ บริเวณอ่างทอง พระนครศรีอยุธยา สุพรรณบุรี และราชบุรี ตลอดจนเขตเลี้ยงโคนมและไก่เนื้อ เพื่อการส่งออกที่สระบุรี-ราชบุรี **ประการที่สอง** คือ ปรับปรุงกระบวนการผลิตสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพตรงตามข้อกำหนดมาตรฐานสุขอนามัยในเวทีการค้าโลก ได้แก่ การผลิตอาหารสำเร็จรูป เช่น ข้าวกระป๋อง ธัญญาหาร ในพื้นที่พระนครศรีอยุธยา อ่างทอง สุพรรณบุรี และราชบุรี สำหรับสระบุรีจะเน้นเรื่องการผลิตวัตถุดิบอาหารสัตว์ คือ ข้าวโพด ถั่วเหลือง เพื่อลดต้นทุนอุตสาหกรรมแปรรูปไก่เนื้อ นอกจากนี้การผลิตโคนมที่สระบุรี-ราชบุรี และสุกรที่นครปฐม-ฉะเชิงเทราจะต้องยกระดับสู่ฟาร์มมาตรฐานเพื่อการส่งออกมากขึ้น

การดำเนินงานขั้นต่อไป

สศช. ได้นำเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนากาชาใต้ ต่อคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๔๗ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบในหลักการ และนำไปประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดเตรียมแผนปฏิบัติการในการกำหนดแผนงาน/โครงการในระยะเร่งด่วนที่พร้อมจะดำเนินการตามยุทธศาสตร์ฯ เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ยุทธศาสตร์การพัฒนากาชาใต้

ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจภาคใต้ ประกอบด้วย ๓ ยุทธศาสตร์หลัก ๖ แนวทาง ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ : การใช้ประโยชน์ด้านที่ตั้งทางภูมิศาสตร์เพื่อเชื่อมโยงกับภูมิภาคเอเชีย มี ๒ แนวทาง คือ การปรับปรุงประสิทธิภาพโครงข่ายบริการพื้นฐานโดยเฉพาะระบบคมนาคมขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ (Multimodal Transportation) และการเสริมสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อเป็นแรงขับเคลื่อนการพัฒนาพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง โดยพัฒนาความร่วมมือด้านการลงทุนและส่งเสริมการค้ากับประเทศเพื่อนบ้าน

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : เสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจภายในพื้นที่ภาคใต้และเชื่อมโยงการพัฒนาสู่พื้นที่ด้วยโอกาส มุ่งเน้นเพิ่มประสิทธิภาพฐานการผลิตเดิมของภาค ทั้งการเกษตร อุตสาหกรรมและการท่องเที่ยว มี ๒ แนวทาง คือ การพัฒนาโครงข่ายการท่องเที่ยวและปรับปรุงระบบการให้บริการให้ได้มาตรฐานสากล และการปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรและอุตสาหกรรมต่อเนื่องเพื่อขยายฐานเศรษฐกิจให้มีความเข้มแข็งและมั่นคง

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ : การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

และยกระดับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน มี ๒ แนวทางคือ การฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อเสริมสร้างการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และการปฏิรูประบบการศึกษา พัฒนาฝีมือแรงงานและการสาธารณสุขให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต และวัฒนธรรมท้องถิ่น

ผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์

๑. การพัฒนาโครงข่ายโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมขนส่งเพื่อเปิดประตูเศรษฐกิจเชื่อมโยงภูมิภาคเอเชียมีความก้าวหน้าเป็นลำดับ ที่สำคัญ ได้แก่ การเปิดใช้ท่าเรือท่ามะลิ (สตูล) แห่งใหม่ฝั่งทะเลอันดามันในปี ๒๕๔๖ และการก่อสร้างและปรับปรุงถนนขนาด ๔ ช่องจราจร เชื่อมโยงฝั่งทะเลอันดามันและฝั่งอ่าวไทยแล้วเสร็จสองเส้นทางคือ ถนนกระบี่ - ชนอม เพื่อเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวภูเก็ต/พังงา/กระบี่ - เกาะสมุย/พังงา และ ถนนเชื่อมสงขลา - สตูล เพื่ออำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าระหว่างสองฝั่งทะเลที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

๒. ความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้านภายใต้แผนงาน IMT-GT ช่วยเพิ่มความเข้มแข็งและความมั่นคงแก่เศรษฐกิจตามแนวชายแดนของภาคใต้ มีการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ การขยายเวลา

เปิดด่านชายแดนไทย-มาเลเซีย ออกไป ๓ ชั่วโมง ที่ด่านปาดังเบซาร์ (สงขลา) และสุไหง-โกลก (นราธิวาส) รวมทั้งการขยายเวลาเปิดด่านจนถึงเวลา ๒๔.๐๐ น. ที่ด่านสะเดา (สงขลา) ขณะเดียวกันจากผลการประชุมไตรภาคีระดับรัฐมนตรีและเจ้าหน้าที่อาวุโส ครั้งที่ ๑๑ ระหว่างวันที่ ๒๔ - ๒๖ สิงหาคม ๒๕๔๗ ณ จังหวัดปัตตานี ได้มีมติเห็นชอบให้เพิ่มจังหวัดนครศรีธรรมราช ตรัง และพัทลุง เข้าในพื้นที่ IMT-GT ด้วย

๓. การเสริมสร้างความเข้มแข็งฐานเศรษฐกิจเดิมของภาค มีความก้าวหน้าที่สำคัญ ดังนี้ การประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๔๗ ได้มีมติเห็นชอบในหลักการของยุทธศาสตร์การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของภูเก็ตอย่างยั่งยืน และเห็นชอบแนวทาง/แผนงานโครงการจำนวน ๑๔ โครงการ วงเงินงบประมาณ ๑,๕๔๐.๗ ล้านบาท เพื่อให้เกิดดำรงสภาพ “แม่เหล็กการท่องเที่ยว” ระดับโลกได้อย่างยั่งยืน ขณะเดียวกันได้มี **การพัฒนาศูนย์กลางการผลิตอาหารฮาลาล** โดยได้ดำเนินการโครงการที่มีความจำเป็นเร่งด่วนในปี ๒๕๔๕ - ๒๕๔๘ จำนวน ๒๑ โครงการ วงเงิน ๑๕๐.๙๔ ล้านบาท และมีการ **พัฒนาอุตสาหกรรมยางพาราเพื่อสู่ความเป็นเลิศและเป็นศูนย์กลางยางพาราโลก** โดยมีแนวทางการพัฒนาแผนงาน/โครงการ ๔ แนวทาง ๑๒ โครงการ วงเงินงบประมาณ ๑,๒๑๓ ล้านบาท ขณะนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำลังดำเนินการบูรณาการโครงการและจัดทำรายละเอียดเพื่อเสนอของบประมาณต่อไป

๔. **การพัฒนาคุณภาพชีวิต และความเป็นอยู่ของประชาชน** ได้มีการจัดทำโครงการส่งเสริมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ ที่ส่งผลให้เกือบทุกตำบลในภาคใต้จัดตั้งชมรมและดำเนินกิจกรรมออกกำลังกายที่เป็นจริงเป็นจังมากขึ้น ขณะเดียวกัน**การศึกษา/ฝึกอบรมและพัฒนาฝีมือแรงงานบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้** โดยในระยะครึ่งแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ สามารถฝึกอบรมแรงงานในภาคใต้ได้ ๖๑,๘๔๓ คน สูงกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ ๕๕,๓๒๕ คน ซึ่งจะส่งผลให้ความพร้อมของประชากรวัยแรงงานที่จะช่วยพัฒนาภาคใต้มากขึ้น นอกจากนี้ยังมีความก้าวหน้าในขั้นการเตรียมการจัดตั้งมหาวิทยาลัยที่นราธิวาสและการยกระดับมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์วิทยาเขตปัตตานีเป็นเอกเทศอีกด้วย

๕. **การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส)** ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นรูปธรรม โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ความเห็นชอบยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้(ด้านเศรษฐกิจและสังคม)ในการประชุมคณะรัฐมนตรีอย่างเป็นทางการนอกสถานที่ที่จังหวัดปัตตานี เมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๔๗ พร้อมทั้งได้อนุมัติกรอบวงเงินงบประมาณจำนวน ๙,๐๐๐ ล้านบาท สำหรับพัฒนาตามยุทธศาสตร์ฯ แบ่งเป็นปีงบประมาณ ๒๕๔๗ จำนวน ๖,๐๐๐ ล้านบาท และ ๒๕๔๘ จำนวน ๓,๐๐๐ ล้านบาท ซึ่งในขณะนี้ แผนงาน/โครงการในปีงบประมาณ ๒๕๔๗ ส่วนใหญ่จึงอยู่ในระหว่างดำเนินการ โดยคาดว่าจะดำเนินการแล้วเสร็จภายในเดือนมีนาคม ๒๕๔๘ เกือบทั้งหมด

๖. **การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน** มีการดำเนินงานที่สำคัญ คือ การดำเนินโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังเพื่อกักเก็บน้ำจืดและพัฒนาระบบชลประทานเพื่อส่งน้ำให้พื้นที่เพาะปลูกจำนวน ๕๒๑,๐๐๐ ไร่ ซึ่งปัจจุบันเกษตรกรเริ่มได้รับประโยชน์แล้ว การดำเนินโครงการชลประทานขนาดกลางในเขตจังหวัดพังงา สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช ตรัง สตูล และนราธิวาสที่สามารถจัดหาน้ำให้แก่พื้นที่รวม ๘๗,๗๐๐ ไร่ นอกจากนี้ได้มีการดำเนินโครงการฟื้นฟูทะเลสาบสงขลา เพื่อแก้ไขปัญหาหระยะสั้นภายใต้กรอบแผนบูรณาการงบประมาณการพัฒนา ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาในปีงบประมาณ ๒๕๔๖ และ ๒๕๔๗ จำนวน ๒๒ โครงการ วงเงิน ๓๐๗.๓ ล้านบาท

การดำเนินงานในระยะต่อไป

การพัฒนาภาคใต้ในระยะต่อไป ควรเร่งพัฒนาฐานการผลิตด้านการเกษตร ซึ่งเป็นฐานการผลิตหลักให้เข้มแข็ง ทั้งการพัฒนาเกษตรยั่งยืน เกษตรผสมผสาน มีการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร โดยเฉพาะการเพิ่มประสิทธิภาพการแปรรูปยางพาราครบวงจร และการผลิตอาหารฮาลาล ขณะเดียวกัน ให้ความสำคัญกับการขจัดปัญหาความยากจนของคนในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเร่งสร้างงาน สร้างรายได้ให้ประชาชนในท้องถิ่น และเร่งแก้ปัญหาความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้บังเกิดผลโดยเร็ว

ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศ

ภารกิจสำคัญประการหนึ่งของ สศช. คือ การจัดทำและผลักดันยุทธศาสตร์การพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศสู่การปฏิบัติ โดยเฉพาะยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน อาทิ ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง ๖ ประเทศ (GMS) ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิระวดี-เจ้าพระยา-แม่น้ำโขง (ACMECS) และความร่วมมือเขตเศรษฐกิจ ๓ ฝ่าย อินโดจีน-มาเลเซีย-ไทย (IMT-GT) ซึ่งผลการดำเนินงานในรอบปี ๒๕๔๗ ที่สำคัญ มีดังนี้

การพัฒนาตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (MDGs : Millennium Development Goals)

เมื่อเดือนกันยายน ๒๕๔๓ ผู้นำประเทศต่างๆ ๑๘๙ ประเทศได้ร่วมประชุมสุดยอดแห่งสหัสวรรษที่สำนักงานใหญ่องค์การสหประชาชาติที่กรุงนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา และให้คำรับรอง **ปฏิญญาแห่งสหัสวรรษ หรือ Millennium Declaration** ซึ่งกำหนดวาระการพัฒนาเพื่อส่งเสริมการพัฒนาคนและลดช่องว่างการพัฒนาให้เป็นจุดเริ่มต้นศตวรรษใหม่ ปฏิญญาแห่งสหัสวรรษเป็นที่มาของเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ MDGs (Millennium Development Goals) หรือเรียกสั้นๆ ว่า MDG ซึ่งกำหนดเวลาบรรลุเป้าหมายไว้ภายในปี ๒๕๕๔ ประกอบด้วยเป้าหมายหลัก ๘ ข้อ เป้าหมายย่อย ๑๘ ข้อ และตัวชี้วัด ๔๘ ตัว

- เป้าหมายหลักที่ ๑ - ขจัดความยากจนและความหิวโหย
- เป้าหมายหลักที่ ๒ - ให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษา
- เป้าหมายหลักที่ ๓ - ส่งเสริมความเท่าเทียมกันทางเพศ
- เป้าหมายหลักที่ ๔ - ลดอัตราการตายของเด็ก
- เป้าหมายหลักที่ ๕ - พัฒนาสุขภาพสตรีมีครรภ์
- เป้าหมายหลักที่ ๖ - ต่อสู้โรคเอดส์ มาลาเรีย และโรคสำคัญอื่น ๆ
- เป้าหมายหลักที่ ๗ - รักษาและจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
- เป้าหมายหลักที่ ๘ - ส่งเสริมการเป็นหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนาในประชาคมโลก

สศช. เห็นความสำคัญในเรื่องนี้ จึงได้ร่วมกับสำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nation Development Program : UNDP) และธนาคารโลกในโครงการจัดทำ **รายงาน MDGs** ครั้งแรกของประเทศไทย ซึ่งได้ผ่านการเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้วเมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๔๗ และเปิดตัวรายงานผลการพัฒนาตามเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษฉบับแรกของประเทศไทย ณ ดิคสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล

จากการประเมินการบรรลุเป้าหมาย MDG พบว่า ประเทศไทยจะบรรลุเป้าหมายทั้งหมดหรือเกือบทั้งหมดก่อนปี ๒๕๕๔ ดังจะเห็นได้จากสัดส่วนคนจนลดลงกว่าสองในสามนับตั้งแต่ปี ๒๕๓๓ อัตราเด็กน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ลดลงกว่าครึ่ง เด็กไทยจะได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษาอย่างเท่าเทียมกันทุกคนในอีกไม่กี่ปีข้างหน้า และสตรีไทยยังได้รับโอกาสในการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกัน ในด้านสาธารณสุข มาลาเรียไม่ใช่อภัยคุกคามสุขภาพของประชากรส่วนใหญ่อีกต่อไป และยังมีแนวโน้มที่ดีในการบรรลุเป้าหมายด้านการต่อสู้กับวัณโรค นอกจากนี้ นับตั้งแต่ปี ๒๕๓๔ ซึ่งเป็นช่วงที่มีการแพร่ระบาดของโรคเอดส์สูงสุด แต่อัตราการติดเชื้อเอชไอวีในผู้ป่วยรายใหม่ลดลงกว่าร้อยละ ๘๐ ซึ่งนับเป็นความสำเร็จที่น่าชื่นชม

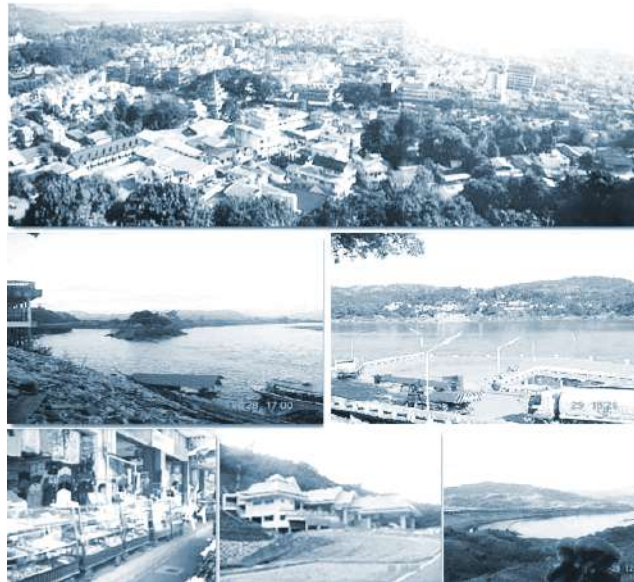
การประเมินการบรรลุเป้าหมายที่กล่าวมาข้างต้น ประเทศไทยสามารถบรรลุเป้าหมายได้เป็นส่วนใหญ่ จึงริเริ่มกำหนด **เป้าหมายการพัฒนาที่สอดคล้องกับบริบทการพัฒนาของประเทศไทยและท้าทายมากขึ้น** โดยกำหนดเป็นเป้าหมาย MDG Plus หรือ (MDG+ targets) พร้อมนำเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว เป้าหมายของ MDG+ ส่วนใหญ่ มาจากเป้าหมายที่กำหนดไว้ใน **แผนพัฒนาและยุทธศาสตร์ของชาติที่มีอยู่แล้วในปัจจุบัน** ยกตัวอย่างเช่น ประเทศไทยได้บรรลุเป้าหมาย MDG ในการลดสัดส่วนคนจนลงครึ่งหนึ่งแล้ว จึงได้กำหนดเป้าหมาย MDG+ ที่จะลดความยากจนให้ต่ำกว่าร้อยละ ๔ ภายในปี ๒๕๕๒ ซึ่งเป็นการลดสัดส่วนความยากจนกว่าร้อยละ ๘๐ จากปี ๒๕๓๓ และเนื่องจากมีแนวโน้มที่ดีว่าประเทศไทยจะบรรลุเป้าหมายการศึกษาระดับประถมศึกษาอย่างทั่วถึงในเร็ววันนี้ จึงได้กำหนดเป้าหมาย MDG+ เพื่อบรรลุการศึกษาระดับมัธยมศึกษาอย่างทั่วถึงภายในปี ๒๕๕๔ นอกจากนี้ ประเทศไทยมีความก้าวหน้าในการลดความไม่เท่าเทียมกันทางเพศด้านการศึกษา จึงกำหนดเป้าหมายที่จะเพิ่มสัดส่วนสตรีในรัฐสภา องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และตำแหน่งผู้บริหารระดับสูงเป็นสองเท่าในช่วงปี ๒๕๔๕-๒๕๔๙

นอกจากการดำเนินโครงการในระดับประเทศแล้ว ที่ประชุมคณะทำงาน **โครงการ MDGs** ได้มีมติให้จัดทำโครงการ MDGs ในระดับจังหวัด โดยคัดเลือก **จังหวัดแม่ฮ่องสอน และจังหวัดนครพนม** เป็นจังหวัดนำร่องในการจัดทำ MDGR ระดับจังหวัดเพื่อพิจารณาข้อมูลระดับจังหวัด และปรับปรุงตัวชี้วัดที่เหมาะสมกับบริบทการพัฒนาของจังหวัด โดยรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นที่เกี่ยวข้อง กำหนดเป้าหมาย และประเมินการพัฒนา ภายใต้กรอบแนวคิดของ MDGs

ในการดำเนินงานในปัจจุบัน ขณะนี้กำลังอยู่ระหว่างการจัดพิมพ์ คู่มือรายงาน MDGs (MDG Sourcebook) และรายงาน MDGs ฉบับประชาชน (People version) เพื่อเผยแพร่สู่ประชาชน

นอกจากนี้ ยังมีความริเริ่มจัดทำ **รายงานเฉพาะสำหรับเป้าหมาย** ในระดับกระทรวงที่เกี่ยวข้องเช่น กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ร่วมกับ สศช. และ UNDP จัดทำรายงาน MDG เป้าหมายที่ ๓ : ส่งเสริมการเท่าเทียมกันของเพศหญิง /ชาย เพื่อนำเสนอในการประชุม Beijing Plus X ในปี ค.ศ. ๒๐๐๕ (พ.ศ.๒๕๔๘) และกระทรวงการต่างประเทศ MDG ร่วมกับ สศช. และ UNDP จัดทำรายงานเฉพาะเป้าหมายที่ ๘ : ส่งเสริมความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาในประชาคมโลก เพื่อนำเสนอในการประชุม UN Summit +๕ ในปี ค.ศ. ๒๐๐๕

สามารถสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติม ได้ที่ <http://ie.nesdb.go.th/mdg/> และ <http://www.undp.or.th/>

การพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง ๖ ประเทศ (GMS) (Greater Mekong Subregion Economic Cooperation Program)

โครงการการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง ๖ ประเทศ (Greater Mekong Subregion) เริ่มในปี ๒๕๓๕ โดยการให้ความช่วยเหลือทั้งทางการเงินและทางวิชาการจากธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย (Asian Development Bank - ADB) เพื่อจัดทำกรอบแผนยุทธศาสตร์พัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในลักษณะเกื้อกูลกัน บนพื้นฐานของความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของแต่ละประเทศ ซึ่งไทยมีบทบาทเป็นผู้สนับสนุนทั้งทางวิชาการและทางการเงิน เพื่อกระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจของอนุภูมิภาค โดยที่ขณะนี้กลุ่ม GMS มีศักยภาพที่จะเป็นศูนย์กลางความเจริญและฐานการลงทุนใหม่ของเอเชีย

ผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์

ประเทศไทย โดย สศช. ทำหน้าที่เป็นหน่วยประสานงานหลักของประเทศ (National Coordinator) ได้ใช้เวทีการประชุมเจรจากับประเทศสมาชิก เป็นกลไกประสานการพัฒนาให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยผลักดันและพัฒนาทั้งด้านกายภาพ (Hardware) และสนับสนุนด้านนโยบาย (Software) ผ่านยุทธศาสตร์ ๓Cs-Connectivity-Competitiveness-Community เพื่อแก้ไขความยากจน พัฒนาการเติบโตทางเศรษฐกิจ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของกลุ่ม GMS อำนวยความสะดวกให้ภาคเอกชนดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และดึงดูดการลงทุนมายังฐานการลงทุนใหม่ของภูมิภาค โดยเริ่มจากการเชื่อมโยงโครงข่ายระบบโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะเส้นทางคมนาคมขนส่งและพลังงาน ตามแนวพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจ (Economic Corridor) ซึ่งเป็นการพัฒนาแบบองค์รวมในพื้นที่ที่มีศักยภาพตามแนวคมนาคมเชื่อมโยงหลักของอนุภูมิภาค

สศช. ได้กำหนดนโยบายการดำเนินงานความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศ GMS ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทย และผลักดันความร่วมมือในกรอบ GMS อย่างเป็นขั้นตอนและต่อเนื่องมาตลอด ซึ่งเริ่มตั้งแต่การกำหนดกรอบยุทธศาสตร์ ผลักดันแผนสู่การปฏิบัติ และเร่งรัดพัฒนาให้เกิดผลเป็นรูปธรรม โดยมีการกำหนดแผนงาน

ลำดับความสำคัญสูง ๑๑ แผนงาน (Flagship Programs) ครอบคลุม ๙ สาขาความร่วมมือ ได้แก่ คมนาคมขนส่ง โทรคมนาคม พลังงาน การอำนวยความสะดวกการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว ทรัพยากรมนุษย์ สิ่งแวดล้อม และเกษตร การพัฒนาด้านกายภาพ (Hardware) ในอนุภูมิภาค ซึ่งมีความก้าวหน้าเด่นชัดในระยะกว่า ๑๐ ปีที่ผ่านมา สศช. ได้ร่วมกำหนดทิศทางและนโยบายการให้ความช่วยเหลือประเทศเพื่อนบ้านกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งทางด้านวิชาการและทางการเงินในการเชื่อมโยงโครงข่ายคมนาคมขนส่งตามแนวพื้นที่เศรษฐกิจหลัก ๓ แนว (แนวตะวันออก-ตะวันตก เหนือ-ใต้ และแนวตอนใต้) ให้สามารถแล้วเสร็จได้ในปี ๒๕๔๔ ,๒๕๕๐ และ๒๕๕๒ ตามลำดับ ทางด้านโทรคมนาคมได้มีการสร้างโครงข่ายเคเบิลใยแก้วหลักในไทยแล้วเสร็จรอเชื่อมโยงสู่ประเทศเพื่อนบ้าน สำหรับด้านพลังงานมีการเตรียม การเชื่อมโยงเครือข่ายสายส่งระหว่าง ๖ ประเทศ โดยจะนำร่องใน ๓ ประเทศ คือ ประเทศไทย-เวียดนาม ผ่าน สปป.ลาว

การปรับปรุงด้านนโยบาย (Software) สศช. ได้ประสานและผลักดันให้มีการลงนามความตกลงในส่วนของความตกลงขนส่งข้ามพรมแดนเพื่อสนับสนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจระหว่าง ๖ ประเทศ โดยอำนวยความสะดวกการผ่านแดนของคนและสินค้า และการลงนามความตกลงเพื่อจัดตั้งตลาดซื้อ-ขายไฟฟ้าในอนุภูมิภาคต่อไป ตลอดจนสนับสนุนการพัฒนาในด้านอื่นๆ ที่จะสร้างความเข้มแข็งในกลุ่ม GMS ได้แก่ การจัดตั้งสภาธุรกิจ (GMS Business Forum) การทำการตลาดร่วมเพื่อการท่องเที่ยวระหว่าง ๖ ประเทศ การริเริ่มจัดตั้งคณะทำงานด้านเกษตร และแผนพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของอนุภูมิภาค (Phnom Penh Plan) และการกำหนดโครงการนำร่องศุลกากรตรวจปล่อย ณ จุดชายแดนเดียว ณ ด้านชายแดน ๔ แห่ง (Single Stop Customs Inspection) รวมทั้งการยกระดับกลไกระดับนโยบายในการบริหารแผนงาน จากระดับรัฐมนตรี เป็นระดับนายกรัฐมนตรี ในปี ๒๕๔๕ เป็นครั้งแรกด้วย

การดำเนินงานในระยะต่อไป

สศช. จะเร่งการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้ครบเต็มระบบตามกรอบเวลาที่กำหนด และผลักดันการปรับปรุงกฎระเบียบ ดึงดูดการลงทุนจากภาคเอกชนทั้งภายในและภายนอกอนุภูมิภาค เสริมสร้างความเข้มแข็งภาคเอกชน สร้างพันธมิตรกับองค์กรระหว่างประเทศและให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านสังคม สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรมนุษย์ และวัฒนธรรม เนื่องจากจะส่งผลในระยะยาวให้แต่ละประเทศพึ่งพาตนเองและพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมได้ยั่งยืนต่อไป อย่างไรก็ตามเงื่อนไขในการดำเนินงานให้บรรลุผลตามเป้าหมาย คือ เร่งส่งเสริมให้หน่วยงานปฏิบัติทั้ง ๙ สาขามีความเข้มแข็ง สามารถดำเนินงานได้อย่างคล่องตัว และ สศช.ได้พัฒนาความรู้พื้นฐานและทักษะที่จำเป็นของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน ตลอดจนได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาลอย่างเพียงพอ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (Ayeyawady-Chao Praya-Mekong Economic Cooperation Strategy : ACMECS)

ยุทธศาสตร์การพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (ACMECS) เป็นแนวคิดที่ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ได้หยิบยกขึ้นหารือกับผู้นำของประเทศเพื่อนบ้าน เนื่องจากประเทศไทยมีระดับการพัฒนาที่สูงกว่าประเทศเพื่อนบ้านมาก ส่งผลให้เกิดช่องว่างทางเศรษฐกิจระหว่างกัน ทั้งมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม (GDP) ที่

ต่างกันประมาณ ๑๐ เท่า รายได้ประชากรที่แตกต่างกันมากถึง ๖-๑๓ เท่า และค่าจ้างแรงงานที่ต่างกัน ๕-๗ เท่า ความแตกต่างของการพัฒนาระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านที่มีอยู่ค่อนข้างมากในขณะนี้จะนำมาซึ่งปัญหาต่างๆ เช่นการอพยพของแรงงานต่างด้าวเข้ามาประเทศไทย และปัญหาด้านสังคมทั้งในพื้นที่ชายแดนและพื้นที่ตอนในของประเทศไทย ดังนั้นประเทศไทยจึงจำเป็นต้องมีการจัดระบบเศรษฐกิจตามแนวชายแดนเพื่อเสริมสร้างศักยภาพของพื้นที่ชายแดนของไทยและ

เพื่อนบ้านให้มีความสามารถในการรองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่หลากหลายและมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการประกอบการที่ใช้แรงงานไร้ฝีมือมาก ๆ ทั้งด้านอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม เพื่อสร้างความต้องการใช้แรงงานในพื้นที่ชายแดน พื้นที่ตอนในของประเทศเพื่อนบ้าน และลดการอพยพของแรงงานต่างด้าวเข้ามายังพื้นที่ตอนในของไทย

สศช. ได้รับมอบหมายจาก ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีให้กำหนดยุทธศาสตร์การจัดระบบเศรษฐกิจตามแนวชายแดน โดยได้กำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานบนฐานของการพึ่งพากันระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน และใช้ศักยภาพที่เป็นความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันด้านการผลิต การค้า การลงทุน และการบริการในเวทีการค้าโลก นอกจากนั้นยังสนับสนุนให้มีการย้ายฐานการผลิตของอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานมาก และอุตสาหกรรมที่เน้นการใช้วัตถุดิบของประเทศเพื่อนบ้าน ย้ายฐานจากพื้นที่ตอนในของไทยไปยังพื้นที่ชายแดนในระยะแรก และอาจย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศเพื่อนบ้านในระยะต่อไป ยุทธศาสตร์การดำเนินงานดังกล่าวจะช่วยสร้างงาน เพิ่มรายได้ และยกระดับคุณภาพชีวิตให้กับประชาชนในพื้นที่ชายแดนของไทยและประเทศเพื่อนบ้านอย่างยั่งยืน

สำหรับการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ ACMECS ประเทศไทยได้ดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่อง โดยยึดหลักของปฏิญญาพุกามที่ได้รับความเห็นชอบจากผู้นำในคราวประชุมระดับผู้นำเมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ ปฏิญญาพุกามได้ระบุความร่วมมือใน ๕ สาขา คือการอำนวยความสะดวกด้านการค้าและการลงทุน ความร่วมมือด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม การเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมในภูมิภาค การท่องเที่ยว และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ในแนบท้ายของปฏิญญาพุกาม คือแผนปฏิบัติการของความร่วมมือทั้ง ๕ สาขา โดยมีการจัดลำดับความสำคัญของโครงการร่วมและโครงการทวิภาคีด้วย

ขณะนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยกำลังดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการเร่งด่วนภายใต้ความร่วมมือทั้ง ๕ สาขาของ ACMECS จำนวน ๔๑ โครงการ วงเงินประมาณ ๑๐๐ ล้านบาท เพื่อให้ความช่วยเหลือประเทศเพื่อนบ้านให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีที่ได้ประกาศให้ความช่วยเหลือทุกด้านกับประเทศเพื่อนบ้านทั้งด้านวิชาการและเงินทุน เช่นการให้ความช่วยเหลือแบบให้เปล่า การให้กู้เป็นเงินสกุลบาทแบบมีเงื่อนไขผ่อนปรน การให้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรฝ่ายเดียว (One Way Free Trade) ภายใต้กรอบอาเซียน และการให้ทุนการศึกษาและการฝึกอบรมเพิ่มเติมแก่ประเทศเพื่อนบ้าน เป็นต้น

นอกจากนั้น ประเทศไทยได้พยายามผลักดันให้ประเทศที่สาม เช่น ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ฝรั่งเศส เยอรมัน และญี่ปุ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาพื้นที่ ACMECS ในลักษณะที่เป็นหุ้นส่วนการพัฒนา โดยล่าสุดประเทศญี่ปุ่นได้แจ้งการยืนยันเข้าร่วมโครงการกับไทยและลาวในการศึกษาโครงการปรับปรุงสนามบินสะหวันนะเขต เยอรมนีพร้อมจะลงนามในบันทึกความเข้าใจด้วยความร่วมมือเพื่อการพัฒนาาร่วมกันกับประเทศที่สามกับไทย และจากผลการเจรจาความร่วมมือไตรภาคี ไทย-ฝรั่งเศส ระหว่างวันที่ ๒๑-๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ที่ประเทศฝรั่งเศส สศช.ได้เจรจาเกี่ยวกับประเทศฝรั่งเศสและทั้งสองฝ่ายได้ให้ความสำคัญต่อโครงการ ACMECS โดยในขั้นต้นได้กำหนดประเทศที่จะให้ความร่วมมือ คือ ประเทศลาวเป็นประเทศแรกก่อน ทั้งนี้รูปแบบ (Modality) ของการให้ความร่วมมือ จะอยู่บนพื้นฐานของความเห็นชอบของทั้ง ๓ ฝ่ายคือ ไทย-ฝรั่งเศส และลาว โดยจะเน้นในโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น โครงการสร้างทางรถไฟในลาว (เชื่อมโยงจากหนองคายไปเวียงจันทน์) การสร้างถนนในลาว การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว การพัฒนาด้านการฝึกอบรม และความช่วยเหลือทางด้านสาธารณสุข เป็นต้น

จากผลการดำเนินงานตามโครงการ ACMECS ที่ได้กล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าสศช.ได้พยายามผลักดันการดำเนินงานให้เกิดผลสำเร็จเป็นรูปธรรม โดยให้ความสำคัญกับการเชิญชวนให้ประเทศที่สาม และองค์กรระหว่างประเทศเข้ามามีบทบาทในการพัฒนา ACMECS ในลักษณะหุ้นส่วนการพัฒนาร่วมกับประเทศไทยต่อไป

การพัฒนาความร่วมมือเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle : IMT-GT)

แผนงาน IMT-GT ริเริ่มขึ้นในปี พ.ศ.๒๕๓๖ โดยมีความมุ่งหมายให้ภาคเอกชนทั้ง ๓ ประเทศในพื้นที่เป็นผู้นำในการค้าการลงทุน โดยภาครัฐสนับสนุนการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานและจัดอุปสรรคในการผ่านแดนและมาตรการกีดกันในการค้า มีพื้นที่ร่วมกันทั้งสามประเทศ ประมาณกว่า ๕๐๕,๙๐๐ ตารางกิโลเมตร ส่วนของอินโดนีเซียเป็นพื้นที่เกือบทั้งหมดของเกาะสุมาตรา ส่วนของมาเลเซียมี ๖ รัฐ คือ เกดะห์ เประ ปีนัง ปะลิส สลังงอร์ และกลันตัน และไทยมี ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ สงขลา สตูล ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ในด้านความก้าวหน้าการดำเนินงานได้มุ่งเน้น ๖ แนวทางความร่วมมือที่มีความเป็นไปได้ ดังต่อไปนี้

๑. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ในส่วนของภาครัฐได้วางแผนพัฒนาโครงข่ายการคมนาคมขนส่งรองรับการพัฒนาในระยะยาวเชื่อมโยงระหว่างสามประเทศ ทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ ตลอดจนการปรับลดกฎระเบียบเพื่อสนับสนุนการคมนาคมขนส่ง ก่อสร้างท่าเรือเนกประสงค์ที่ท่ามะลิ จังหวัดสตูล ลงนามข้อตกลงเปิดเสรีในเสรีภาพที่ ๕ เพื่อยกเลิกข้อจำกัดการทำการบินในระหว่างพื้นที่การพัฒนาเศรษฐกิจสามฝ่าย ขยายเวลาเปิดทำการด่านศุลกากรชายแดนไทย-มาเลเซีย ที่ด่านศุลกากรสะเดา ในส่วนของภาคเอกชน ได้เปิดบริการเดินเรือเฟอร์รี่ขนส่งร่วมกันระหว่างท่าเรือในพื้นที่แผนงาน เช่น เส้นทางเมดาน-ปีนัง-สตูล

๒. การพัฒนาการค้าและการพัฒนา ณ จากจุดเริ่มแรก ในส่วนของภาครัฐได้ลดข้อจำกัดทางการค้าทั้งที่เป็นรูปภาษีและมีใช้ภาษี การสร้างมาตรการส่งเสริมการค้าระหว่างกัน เช่น การค้าหักบัญชี การค้าแลกเปลี่ยน และการค้าต่างตอบแทน การก่อตั้งธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ในส่วนของภาคเอกชน ได้แก่การพัฒนาและศึกษาเพื่อเตรียมการพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรม/พาณิชยกรรมใหม่ตามแผนงาน IMT-GT ในแต่ละประเทศ โดยแสวงหาพันธมิตรทางธุรกิจและผู้ร่วมลงทุนจากพื้นที่ IMT-GT เช่น จัดงาน IMT-GT Trade Fair เพื่อส่งเสริมตลาดผลิตภัณฑ์จากพื้นที่ IMT-GT พัฒนาช่องทางติดต่อค้าขายใหม่ ๆ เช่นระหว่างไทย-มาเลเซีย ด้านการขนส่งทางทะเลระหว่างท่าเรือท่ามะลิ จังหวัดสตูล กับท่าเรือ Klang รัฐสลังงอร์ มาเลเซีย

๓. การดำเนินการตลาดเสรีด้านเขตโทรคมนาคมพิเศษ ในส่วนของภาครัฐได้ทำความตกลงสามประเทศด้านเขตโทรคมนาคมพิเศษ โดยในเบื้องต้นได้ตกลงในด้านการกำหนดอัตราค่าบริการพิเศษคุณภาพของบริการและความมั่นคงของเครือข่าย ส่วนภาคเอกชนเตรียมจัดตั้งศูนย์บริการข้อมูลข่าวสารร่วม และให้บริการบัตรโทรศัพท์ร่วม

๔. การพัฒนาการท่องเที่ยว ภาครัฐได้พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน เช่น อุทยานแห่งชาติตะรุเตา จังหวัดสตูล เชื่อมโยงด้านการท่องเที่ยวกับเกาะลังกาวิ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว เช่น บ้ายบอทางสองภาษา แหล่งที่พักริมทางหลวง ส่วนภาคเอกชนได้พัฒนาตลาดท่องเที่ยว IMT-GT ภายใต้โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวสามประเทศ (MITTA) โดยร่วมงานนิทรรศการด้านการท่องเที่ยว การจัดทำแผนที่ท่องเที่ยว IMT-GT ที่ปรับปรุงให้ทันสมัยครอบคลุมพื้นที่ใหม่ของ IMT-GT อย่างทั่วถึง และการพัฒนา Website

๕. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ภาครัฐได้จัดตั้งสถาบันวิจัย IMT-GT ณ เมืองปีนัง มาเลเซีย โดยประสานงานกับมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ของไทย และมหาวิทยาลัยของอินโดนีเซีย ส่วนภาคเอกชนได้ร่วมกันสนับสนุนทางการเงินแก่กองทุน UNINET

๖. การพัฒนาพื้นที่นอกเขตเมืองและการค้าภายในพื้นที่ ในส่วนของภาครัฐ ไทยเผยแพร่นโยบาย “หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์” เพื่อให้สามประเทศร่วมเสริมสร้างความเข้มแข็งของผู้ประกอบการ SME และได้สร้างระบบเตือนภัยล่วงหน้าด้านโรคสัตว์ ระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ปลอดภัย ส่วนภาคเอกชนจากสามประเทศต่างเสนอโครงการเพื่อการร่วมทุนทั้งด้านปลอดภัย ประมง และการผลิตอาหารฮาลาล

การดำเนินงานแผนงานภายใต้กรอบคณะกรรมาการ ว่าด้วยยุทธศาสตร์ร่วมสำหรับการพัฒนาพื้นที่ชายแดนไทย-มาเลเซีย

กรอบความร่วมมือนี้เป็นผลจากการเยือนไทยอย่างเป็นทางการของดาโต๊ะรี อับดุลลาห์อาหมัด บาดาวี นายกรัฐมนตรีมาเลเซียเมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๔๗ ซึ่งนายกรัฐมนตรีทั้งสองฝ่ายได้เห็นพ้องให้จัดตั้งคณะกรรมการว่าด้วยยุทธศาสตร์ร่วมสำหรับการพัฒนาพื้นที่ชายแดนไทย-มาเลเซีย (Thailand-Malaysia Committee on Joint Development Strategy for border areas - JDS) โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของทั้งสองฝ่ายเป็นประธานร่วมและหน่วยงานด้านการวางแผนเศรษฐกิจของทั้งสองประเทศได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ของไทย และ Economic Planning Unit (EPU) สำนักนายกรัฐมนตรีมาเลเซีย เป็นเลขานุการ

ต่อมา เมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๗ สองฝ่ายได้เห็นชอบในหลักการกับร่างกรอบอำนาจหน้าที่ ที่ฝ่ายไทย ยกร่างขึ้น ซึ่งระบุว่าส่งเสริมการพัฒนาความกินดีอยู่ดีของประชาชนใน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย (สตูล สงขลา ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส) กับ ๔ รัฐภาคเหนือของมาเลเซีย (ปะลิส เกดะห์ เประ เฉพาะอำเภอเป็งกาลีฮูลู และ กลันตัน) โดยให้มีกลไกดำเนินการ ๓ ระดับได้แก่ ระดับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ระดับเจ้าหน้าที่อาวุโส และระดับคณะทำงาน และให้ สศช. กับ EPU ของมาเลเซียเป็นหน่วยงานหลักในการพิจารณาจัดทำแผนแม่บท เพื่อ เป็นแนวทางในการดำเนินความร่วมมือ ๙ สาขา ได้แก่ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการเชื่อมโยงการขนส่ง การ พัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการศึกษาการท่องเที่ยว วัฒนธรรมและการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประชาชน การค้า และการลงทุน การเกษตรซึ่งรวมการประมง ปศุสัตว์ และชลประทาน การเงินและการคลังซึ่งรวมการพัฒนาธนาคาร อิสลามในประเทศไทยโดยเฉพาะในจังหวัดภาคใต้ การพลังงาน และการบรรเทาสาธารณภัย และเมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ที่ประชุมระดับคณะทำงานรับรองร่างแผนแม่บทของยุทธศาสตร์ JDS

ต่อมาในการประชุมระดับรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๗ ที่ประชุมรับทราบรายงานผลการดำเนินงาน ของคณะทำงาน โดยทั้งสองฝ่ายยังได้เห็นชอบให้มีการติดตามผลการดำเนินงานต่อไปและจะเร่งให้มีการดำเนิน โครงการโดยเฉพาะโครงการที่มีความสำคัญลำดับสูงเพื่อให้ JDS มีตัวอย่างผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรม อาทิ การก่อสร้าง สะพานข้ามแม่น้ำโก-ลก แห่งที่ ๒ เชื่อมบ้านบูเกะตา กับบูเกะตุนงาซึ่งน่าจะเริ่มดำเนินการได้เร็วที่สุด

ปัจจุบันกระทรวงการต่างประเทศร่วมกับ สศช. อยู่ระหว่างพิจารณากลับกรองโครงการที่ส่วนราชการต่าง ๆ ได้ ยืนยันความพร้อมที่จะดำเนินการ รวมทั้งรายละเอียดวงเงินงบประมาณเพื่อรวบรวมเสนอขออนุมัติงบประมาณใน โอกาสแรกต่อไป ทั้งนี้ นายกรัฐมนตรีสองประเทศได้ร่วมพิธีวางศิลาฤกษ์สะพานบูเกะตาแล้วเป็นโครงการแรกเมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๗

ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

ประเทศไทยได้พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายใต้กรอบแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑ - ๙ อย่างต่อเนื่อง โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน กระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค และเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระยะยาว ซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการการพัฒนาประเทศได้ในระดับหนึ่ง

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงสถานการณ์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานของประเทศไทย พบว่ายังมีจุดอ่อนและความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาที่สำคัญบางประการ เช่น กำลังผลิตไฟฟ้าสำรองในปี ๒๕๔๗ (PDP๒๐๐๔) แม้ว่าจะอยู่ในระดับร้อยละ ๒๖.๘ แต่ก็ลดลงอย่างรวดเร็วจนคาดว่าจะต่ำกว่าร้อยละ ๑๕ ในปี ๒๕๔๙ ในกรณีที่เศรษฐกิจขยายตัวร้อยละ ๖.๕ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของระบบไฟฟ้าของประเทศ การกระจายบริการ

โทรศัพท์ระหว่างเขตนครหลวงและภูมิภาค มีความแตกต่างกันกว่า ๗ เท่า โดยในเขตนครหลวงมีอัตราส่วนเลขหมายที่มีผู้เข้าถึง ๓๙ เลขหมายต่อ ๑๐๐ คน ขณะที่ในภูมิภาคมีเพียง ๕.๕ เลขหมายต่อ ๑๐๐ คน เป็นต้น นอกจากนี้ประเทศไทยเริ่มประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำประปา เนื่องจากมีความต้องการน้ำเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่มีแหล่งน้ำต้นทุนในปริมาณเท่าเดิม รวมทั้งยังมีเทศบาล จำนวน ๑๒๘ แห่ง และหมู่บ้าน จำนวน ๑๔,๗๘๕ แห่ง ที่ยังไม่มีระบบประปาใช้ สำหรับเส้นทางหลวงหลายสายในพื้นที่ภาคกลาง พื้นที่โดยรอบกรุงเทพมหานคร และเส้นทางที่เชื่อมโยงกับท่าเรือแหลมฉบัง มีสภาพจราจรติดขัดไม่คล่องตัว รวมทั้งคุณภาพถนนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและมีแนวโน้มลดลง

ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

เพื่อให้การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานของประเทศในระยะต่อไป สามารถตอบสนองความต้องการได้ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ สามารถสนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ การยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และการพัฒนาที่ยั่งยืน สศช. จึงได้จัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน โดยพิจารณาใน ๔ มิติ ได้แก่ มิติด้านปริมาณ (Quantity) มิติด้านคุณภาพ (Quality) มิติด้านที่ตั้ง (Location) และมิติด้านเวลา (Timing) ควบคู่ไปกับทิศทางและเป้าหมายการพัฒนาประเทศตามนโยบายของรัฐบาล เช่น การเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ การพัฒนาประเทศไปสู่ระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่/ที่มีสมรรถนะสูง (Modern/High Performance Economy) การเพิ่มส่วนแบ่งตลาดส่งออกของไทย การกำหนด Global Niche และการดำเนินนโยบายที่มุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับชุมชน

ภายใต้ทิศทางการพัฒนาดังกล่าว **ระบบโครงสร้างพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพถือเป็นปัจจัยสนับสนุน ที่สำคัญอันหนึ่งในการพัฒนาประเทศไปสู่ระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่ ควบคู่ไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับชุมชน** ซึ่ง สศช. โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๔๗ ได้เสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณา ประกอบด้วย ๓ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

๑. ยุทธศาสตร์พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันประเทศ ซึ่งจะมุ่งเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการประกอบธุรกิจในพื้นที่เศรษฐกิจที่

สำคัญของประเทศ ได้แก่ ๑) **การพัฒนากรุงเทพมหานครให้เป็นศูนย์กลางทางธุรกิจในภูมิภาค (Regional Business Hub)** เพื่อดึงดูดให้ภาคธุรกิจจากต่างประเทศใช้กรุงเทพมหานครเป็นฐานการประกอบธุรกิจในภูมิภาคเอเชีย โดยสร้างความทันสมัยและความสะดวกในบริการพื้นฐานสำหรับภาคธุรกิจ ๒) **การพัฒนา Transshipment Corridor** เพื่อพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเชื่อมโยงการขนส่งบนเส้นทางระหว่างพื้นที่กรุงเทพมหานคร และท่าเรือแหลมฉบัง ๓) **การพัฒนาโครงข่ายทางหลวง** โดยพัฒนาโครงข่ายทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง (Motorway) เชื่อมโยงระหว่างท่าเรือแหลมฉบังกับพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และประตูการค้าชายแดน ควบคู่กับการพัฒนาศูนย์ Logistics บนโครงข่ายทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง เพื่อให้ท่าเรือแหลมฉบังสามารถเป็น Transshipment Hub ของภูมิภาค

๒. ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยเร่งรัดพัฒนาบริการพื้นฐานทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพของโครงสร้างพื้นฐานในสาขาต่างๆ เช่น ระบบราง โครงข่ายสื่อสารโทรคมนาคม ระบบผลิตไฟฟ้า ระบบประปา และแหล่งน้ำ ให้ครอบคลุมและเพียงพอต่อความต้องการพื้นฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตเมืองในภูมิภาคและพื้นที่ชนบทที่ยังขาดแคลนโครงสร้างพื้นฐานหรือไม่เพียงพอ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และสร้างความมั่นคงในด้านต่างๆ ของประเทศในระยะยาว

๓. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่ดี (Good Governance) โดย ๑) **ปรับปรุงแนวทางปฏิบัติที่ดี (Good Practice)** ในการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนที่เหมาะสมกับประเภทโครงการ สถานการณ์และสอดคล้องกับวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนไทย ๒) **ปรับทัศนคติของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการทำงานร่วมกับประชาชน** ตลอดจนให้ความสำคัญในการสื่อสาร (Communications) กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ทั้งประชาชนในพื้นที่ กลุ่มองค์กรเอกชน (NGOs) นักวิชาการ นักลงทุนหรือแหล่งเงินทุนโครงการ และประชาชนทั่วไป ๓) **ให้ความสำคัญในการจัดเตรียมโครงการ** โดยมีการศึกษาความเหมาะสมของโครงการ (Feasibility Study) การวิเคราะห์ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม (EIA) และผลกระทบทางสังคมและวิถีชีวิตของประชาชน (SIA) ที่ครบถ้วน มีการถ่วงดุลอย่างละเอียดรอบคอบ และปฏิบัติตามขั้นตอนของระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความโปร่งใส (Transparency) และ ๔) **จัดตั้งศูนย์ข้อมูลด้านโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ (Thailand's Infrastructure Service)** เพื่อให้บริการข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในระดับภาพรวม และในระดับพื้นที่

ทั้งนี้ เมื่อวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๔๗ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบในหลักการยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานในระยะเร่งด่วนที่เสนอ และมอบหมายให้ สศช. ทบทวนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานให้มีความสอดคล้องกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยสำคัญ ด้านการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจ การเปิดเสรีและความร่วมมือทางการค้า เทคโนโลยี และการสร้างความสมดุลของการพัฒนาที่คำนึงถึงการพัฒนาเมืองและชนบทอย่างครบถ้วนและครอบคลุมทุกด้าน โดยให้ประสานการดำเนินงานร่วมกับกระทรวงและหน่วยงานปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลในด้านต่าง ๆ มาใช้ประกอบการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานในระยะปานกลาง และระยะยาวที่มีความสอดคล้อง และบูรณาการในภาพรวม ซึ่งขณะนี้ สศช. อยู่ระหว่างการประสานขอข้อมูลและกำหนดแนวทางการทำงานเพื่อใช้เป็นกรอบการศึกษา และหารือร่วมกับกระทรวงและหน่วยงานปฏิบัติในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานต่อไป

การพัฒนาสนามบินสุวรรณภูมิ

การพัฒนาสนามบินสุวรรณภูมิซึ่งจะเป็นสนามบินหลักของประเทศไทย นับเป็นจุดเริ่มต้นสู่ยุคใหม่แห่งการพัฒนาสนามบินพาณิชย์ซึ่งมีความทันสมัยที่สุดแห่งหนึ่งของโลก สนามบินสุวรรณภูมิจะสามารถรองรับปริมาณความต้องการด้านการขนส่งทางอากาศของประเทศที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะช่วยเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของไทยบนเวทีเศรษฐกิจโลก ตลอดจนจะผลักดันให้ประเทศไทยก้าวสู่การเป็นศูนย์กลางการขนส่งทางอากาศของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และส่งเสริมการขยายตัวทางการค้าและการท่องเที่ยวของประเทศ นำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนไทยทั้งมวล

สนามบินสุวรรณภูมิมีขนาดพื้นที่ ๒๐,๐๐๐ ไร่ ตั้งอยู่ในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ ห่างจากใจกลางกรุงเทพมหานคร ประมาณ ๒๕ กิโลเมตร สนามบินสุวรรณภูมิจะเป็นสนามบินที่ให้บริการด้วยระบบเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่มีประสิทธิภาพสูง สามารถให้บริการผู้โดยสารและสินค้าได้อย่างรวดเร็ว มีระบบความปลอดภัยที่ดีเยี่ยมตามมาตรฐานสากล เพียบพร้อมด้วยสิ่งอำนวยความสะดวก เมื่อเปิดให้บริการในระยะแรก สนามบินจะมีขีดความสามารถรองรับผู้โดยสารได้ไม่น้อยกว่า ๔๕ ล้านคน/ปี องค์ประกอบหลักที่สำคัญในระยะแรก ได้แก่ **ทางวิ่ง ๒** เส้น ที่สามารถรองรับการขึ้นลงพร้อมกันของอากาศยานและรองรับเครื่องบินขนาดใหญ่ได้ **หลุมจอดเครื่องบิน ๑๒๐** หลุมจอด **อาคารผู้โดยสาร** ที่มีความทันสมัย โอ่อ่า สวยงาม **หอบังคับการบิน** มีความสูง ๑๓๒ เมตร (สูงที่สุดในโลก) ใช้ระบบนำร่องอากาศยานที่ทันสมัย และ **พื้นที่จอดรถ** ทั้งภายในและภายนอกอาคาร รวม ๑๕,๐๐๐ คัน สำหรับ **โครงข่ายถนนเชื่อมโยงสนามบิน** มี ๕ เส้นทางหลัก โดยด้านทิศเหนือเป็นถนนยกระดับขนาด ๘ ช่องจราจร จากถนนกรุงเทพ-ชลบุรี (สายใหม่) ตรงเข้าสู่ อาคารผู้โดยสาร นอกจากนี้ยังมีทางเข้าออกเชื่อมกับถนนร่มเกล้า ถนนกิ่งแก้ว ถนนบางนา-ตราด ทางด่วนบูรพาวิถี และถนนอ่อนนุช นอกจากนี้ยังมีโครงการก่อสร้างรถไฟระดับความเร็ว ๑๖๐ กิโลเมตร/ชั่วโมง สายมักกะสัน-สุวรรณภูมิ ตรงเข้าสู่ได้อาคารผู้โดยสาร โดยมีสถานีตรวจบัตรโดยสารและสัมภาระในตัวเมืองที่มักกะสัน

บทบาทของ สศช. กับการพัฒนาสนามบินสุวรรณภูมิ

คณะรัฐมนตรีได้ออกระเบียบว่าด้วยการพัฒนาท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารการพัฒนาท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ (กทภ.) ที่มีนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นกรรมการและเลขานุการ ทำหน้าที่กำกับดูแลนโยบายและบริหารการพัฒนาทั้งภายในสนามบินสุวรรณภูมิและพื้นที่โดยรอบและมี **สำนักงานคณะกรรมการบริหารการพัฒนาท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ (สกก.)** ภายใต้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ กทภ. เพื่อเสนอแนะนโยบาย ตลอดจนวิเคราะห์และประสานแผนการดำเนินงานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การพัฒนาสนามบินสุวรรณภูมิเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ความก้าวหน้าการพัฒนาสนามบิน

ในปีงบประมาณ ๒๕๔๗ คณะกรรมการ กทภ. ได้มีมติในเรื่องสำคัญๆ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบแล้ว ดังนี้

- (๑) การวางแผนผังการพัฒนาเมืองศูนย์กลางการบินสุวรรณภูมิ
- (๒) โครงการที่จอดรถภายในท่าอากาศยานสุวรรณภูมิและการให้เอกชนเป็นผู้รับสัมปทานบริหารที่จอดรถ
- (๓) งบประมาณเพิ่มเติมโครงการจัดหาอุปกรณ์บริการจราจรทางอากาศและห้องบังคับการบินพร้อมอาคารสำนักงาน ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ
- (๔) โครงการก่อสร้างสถานีแปลงไฟฟ้าสถานีที่ ๒ ของบริษัท ท่าอากาศยานสากลกรุงเทพแห่งใหม่ จำกัด
- (๕) งบลงทุนโครงการลงทุน ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ของบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน)
- (๖) โครงการก่อสร้างศูนย์รถโดยสารในท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ของบริษัท ท่าอากาศยานสากลกรุงเทพแห่งใหม่ จำกัด
- (๗) การเตรียมการเพื่อให้ได้กรรมสิทธิ์ที่ดินทางเข้าสนามบินด้านใต้เพิ่มเติม ของบริษัทท่าอากาศยานสากลกรุงเทพแห่งใหม่ จำกัด
- (๘) การจัดตั้งสถานีตำรวจสนามบินสุวรรณภูมิ

ในส่วนของการเตรียมพัฒนาพื้นที่โดยรอบสนามบินสุวรรณภูมิ ซึ่งในอนาคตจะกลายเป็นพื้นที่ที่ดึงดูดอุตสาหกรรมและธุรกิจที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการบินนานาชาติอันจะทำให้พื้นที่โดยรอบเกิดการขยายตัวเป็นเมืองขนาดใหญ่สศช. จึงได้ดำเนินการวางแผนผังการพัฒนาเมืองศูนย์กลางการบินสุวรรณภูมิ เพื่อให้เกิดการพัฒนาโดยรอบสนามบินสุวรรณภูมิอย่างเป็นระบบ มีการจัดสรรพื้นที่อย่างเหมาะสม มีการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อตอบสนองทุกความต้องการของผู้อยู่อาศัย ตลอดจนธุรกิจ และอุตสาหกรรม โดยเสนอให้มีการจัดตั้งบริษัทพัฒนาเมืองการบินสุวรรณภูมิ เพื่อเป็นหน่วยงานที่จะทำหน้าที่พัฒนา บริหารจัดการด้านธุรกิจ สาธารณูปโภค สาธารณูปการ และการพัฒนาที่ดิน เพื่อให้การพัฒนาเมืองโดยรอบสนามบินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

การที่ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีส่วนร่วมเป็นกลไกผลักดันการพัฒนาสนามบินสุวรรณภูมิและพื้นที่โดยรอบ นับเป็นอีกภารกิจหนึ่งที่เป็นความภาคภูมิใจในบทบาทของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ภารกิจพิเศษของ **สศช.**

๑. การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๒. ธนาการสมองร่วมพัฒนาประเทศในระย:ครึ่งแผนฯ ๙
๓. ร่วมสร้างสรรคพลังแผ่นดินกับมูลนิธิพัฒนาไท

การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สศช. ได้อัญเชิญหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปณิธานนำทางในการบริหารการพัฒนาประเทศ ในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ (พ.ศ.๒๕๔๕-๒๕๔๙) และจะยังคงยึดแนวปรัชญาเป็นทิศทางของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ.๒๕๕๐-๒๕๕๔) ต่อไป โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง และให้สามารถนำหลักปรัชญาไปใช้เป็นกรอบความคิด และประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมในวิถีชีวิตของคนไทย ตลอดจนปรับแนวทางการพัฒนาให้อยู่บนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีขอบเขตการดำเนินงาน ๔ ด้านควบคู่กันไป คือ เชื่อมโยงเครือข่ายเรียนรู้ พัฒนาศักยภาพและส่งเสริมการวิจัย สร้างกระบวนการเรียนรู้ และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง จะเป็นไปในลักษณะเครือข่ายและระดมพลังจากทุกภาคส่วน โดยมีแกนกลางขับเคลื่อน ๓ ระดับ ได้แก่ คณะที่ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง และกลุ่มงานเศรษฐกิจพอเพียง ใน สศช. ซึ่งจะเป็นหน่วยปฏิบัติในการดำเนินงาน และจะทูลเกล้าฯ ถวายผลการดำเนินงานเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสมหามงคลสมัยเฉลิมพระชนมพรรษาครบรอบ ๘๐ พรรษา ในเดือนธันวาคม ๒๕๕๐

ความก้าวหน้าในการขับเคลื่อนปี ๒๕๔๗

เพื่อสร้างกระแสสังคมให้มีการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นกรอบความคิด หรือส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตในทุกภาคส่วนและทุกระดับ ในปี ๒๕๔๗ ได้ดำเนินงานตามกรอบแผนงานที่กำหนดไว้ ๔ ด้านดังนี้

๑. การเชื่อมโยงเครือข่ายเรียนรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย

(๑) การเชื่อมโยงเครือข่ายหน่วยงานและองค์กรชุมชน เพื่อประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับครอบครัวและชุมชน ได้ดำเนินการค้นหาและคัดเลือกพื้นที่ /ชุมชนตัวอย่างที่นำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมา

ใช้ในวิถีชีวิต เพื่อพัฒนาเป็นศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงนำร่อง ๕ แห่ง ในบริบทที่แตกต่างกันในทุกภูมิภาคของประเทศ ได้แก่ ๑) บ้านวังลุ่ม จังหวัดระนอง ๒) บ้านหนองกลางดง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ๓) บ้านม่วงหวาน - โคกเจริญ จังหวัดบุรีรัมย์ ๔) บ้านร่องกาใต้ จังหวัดแพร่ ๕) ชุมชนคลองลำไทร หนองจอก กรุงเทพมหานคร

(๒) **กิจกรรมพัฒนาเครือข่าย** และงานฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการ ได้จัดประชุมเสวนาและสัมมนาเครือข่ายขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในจังหวัดต่างๆ ๓ ครั้ง รวมทั้งประสานและสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง

(๓) **กิจกรรมพัฒนาวิชาการกลาง** ได้มีการจัดทำเอกสารและปรับปรุง Website เพื่อเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผลิตรายการวีดิทัศน์ประกอบการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างขบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง และจัดพิมพ์ชุดหนังสือเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพิ่มเติม

(๔) **การสร้างความรู้ความเข้าใจของประชาชนที่มีต่อปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง** ได้มีการออกแบบสอบถามเพื่อสำรวจความรู้ความเข้าใจของประชาชนที่มีต่อปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน ๕,๐๐๐ ตัวอย่างทั่วประเทศ

๒. การพัฒนาวิชาการและส่งเสริมงานวิจัย ได้ดำเนินงานร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) โดยใช้วิธีเบิกจ่ายงบประมาณแทนกันในเรื่องต่อไปนี้

(๑) การศึกษาและจัดทำฐานข้อมูลกลุ่ม/องค์กร/พื้นที่ ที่ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตในมิติต่างๆ

(๒) การสังเคราะห์องค์ความรู้จากกรณีศึกษาชุมชนและองค์กรต่างๆ ที่มีวิถีชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

๓. การสร้างกระบวนการเรียนรู้ ได้ดำเนินการร่วมกับสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (NIDA) โดยใช้วิธีเบิกจ่ายงบประมาณแทนกัน ในเรื่องต่อไปนี้

(๑) การสร้างกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๓ กิจกรรม ดังนี้

- การพัฒนาวิชาเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการเรียนในหรือนอกระบบ ได้มีการคัดเลือกโรงเรียนเทศบาลจามเทวี จังหวัดลำพูน ซึ่งได้รับรางวัลพระราชทานระดับประถมศึกษาขนาดกลางประจำปี ๒๕๔๕ เป็นโรงเรียนนำร่องพัฒนาวิชาเศรษฐกิจพอเพียงเข้าเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการเรียนในระบบ

- การพัฒนาหลักสูตรระดับปริญญาโททางด้านการจัดการ การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

- การพัฒนาวิทยากรกลางอาสาสมัครเศรษฐกิจพอเพียง ได้ดำเนินการพัฒนาชุดเครื่องมือ สร้างกระบวนการเรียนรู้ แล้วนำไปฝึกอบรมวิทยากรกลาง ให้มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

(๒) การพัฒนากรณีศึกษาเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

- กรณีศึกษาเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงในระดับครอบครัวและชุมชนในเรื่องการใช้บัตรเครดิต
- กรณีศึกษา เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงในธุรกิจต่างๆ ที่มีจุดเด่นในด้านภาวะผู้นำและการจัดการ การจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ การจัดการตลาด และการจัดการทรัพยากรมนุษย์

๔. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ประกอบด้วย

(๑) การวางแผนกลยุทธ์และพัฒนาสื่อเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงเผยแพร่สู่สาธารณะ เช่น สารคดีโทรทัศน์/วิทยุ

(๒) การประกวดความเรียงตัวอย่างเศรษฐกิจพอเพียงที่เข้าใจรู้จัก

(๓) การผลิตสื่อเฉพาะกิจเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง เช่น ผลิตปฏิทินการ์ตูน และโปสเตอร์การ์ตูนเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น

หมายเหตุ : สามารถติดตามความก้าวหน้าได้ที่ www.sufficiencyeconomy.org/

๒ ธนาคารสมอง ร่วมพัฒนาประเทศในระยะครึ่งแผนฯ ๙

นับตั้งแต่ธนาคารสมองได้ก่อตั้งขึ้นจากพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เมื่อปลายปี ๒๕๔๓ สศช.ในฐานะหน่วยทะเบียนกลางธนาคารสมองได้เริ่มกิจกรรมให้ความช่วยเหลือแก่สังคมตั้งแต่ปี ๒๕๔๔ เป็นต้นมา จวบจนถึงปัจจุบันเป็นระยะเวลา ๔ ปี ที่ธนาคารสมองได้นำปัญญาความรู้และประสบการณ์อันมีค่าที่สั่งสมมายาวนานของวุฒิสภาธนาคารสมองมาช่วยขับเคลื่อนการทำงานของหน่วยงาน องค์กร ชุมชนต่าง ๆ เพื่อสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามและประโยชน์ส่วนรวมแก่สังคมและประเทศชาติ

ขณะนี้ (ธันวาคม ๒๕๔๗) มีผู้ที่เกษียณอายุและผู้ทรงภูมิปัญญาท้องถิ่นแสดงความจำนงเป็นวุฒิสภาธนาคารสมอง จำนวน ๒,๖๐๐ คน ธนาคารสมองได้จัดทำระบบฐานข้อมูลวุฒิสภาโดยแยกตามประสบการณ์ความเชี่ยวชาญในสาขาการพัฒนาต่าง ๆ ถึง ๒๑ สาขา ตลอดจนจำแนกตามภูมิภานาของวุฒิสภาในแต่ละภูมิภาค โดยได้เผยแพร่ข้อมูลวุฒิสภาในเว็บไซต์ของ สศช. (www.nesdb.go.th) เพื่อให้หน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ใช้ประโยชน์ในการขอรับความช่วยเหลือต่อไป

ผลการดำเนินงาน

๑. การจัดทำโครงการเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ

ในปี ๒๕๔๗ ซึ่งนับเป็นปีมหามงคลที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๖ รอบ ธนาคารสมองจึงได้ร่วมกับหน่วยงาน องค์กร ชุมชนต่าง ๆ ทั้งในระดับกระทรวง/กรม และระดับพื้นที่จัดทำ **“แผนงานวุฒิสภาร่วมพัฒนาประเทศ”** เพื่อน้อมเกล้าฯ ถวายเป็นราชสักการะและร่วมเฉลิมพระเกียรติในวโรกาสดังกล่าว โดย สศช. ได้สนับสนุนการดำเนินโครงการเชิงรุกของวุฒิสภา จำนวน ๑๙ โครงการ ซึ่งเป็นการทำงานในรูปแบบการถ่ายทอดองค์ความรู้ รวมทั้งแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานระหว่างวุฒิสภากับคนรุ่นใหม่ เพื่อช่วยขับเคลื่อนพัฒนาสังคมให้ก้าวเข้าสู่สังคมเศรษฐกิจฐานความรู้อย่างต่อเนื่องในลักษณะร่วมคิดร่วมทำระหว่างวุฒิสภากับหน่วยงาน

องค์กร และชุมชนต่าง ๆ โดยมีเป้าหมายเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน สร้างความอยู่ดีมีสุข ลดปัญหาความยากจนของประชาชน เพื่อสร้างความเข้มแข็งแก่สังคมและเศรษฐกิจฐานราก ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะสนับสนุนขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีกิจกรรมที่สำคัญใน ๓ ด้าน ได้แก่ การเสริมสร้างศักยภาพของทุนทางสังคม การสนับสนุนยุทธศาสตร์เพื่อการแข่งขันทางเศรษฐกิจ และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ธนาคารสมองได้ร่วมกับมูลนิธิอาสาสมัครสุภาพและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดสัมมนาเฉลิมพระเกียรติเรื่อง **“สร้างเด็กไทยให้เต็มศักยภาพด้วยอาหารและโภชนาการ”** ระหว่างวันที่ ๒๙-๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๗ โดยมีผู้เข้าร่วมสัมมนาประกอบด้วย ผู้แทนจากหน่วยงาน สถานศึกษาต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับนโยบายจนถึงระดับปฏิบัติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้วยอาหารและโภชนาการในสถานศึกษา รวมทั้งผลักดันให้เกิดนโยบายและการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง ซึ่งการสัมมนาดังกล่าวได้มีการจัดทำหนังสือสร้างเด็กไทยให้เต็มศักยภาพด้วยอาหารและโภชนาการ และหนังสือธนาคารสมองเพื่อสุขภาพ เพื่อแจกจ่ายให้แก่หน่วยงานและห้องสมุดทั่วประเทศ

นอกจากนี้ ธนาคารสมองได้จัดทำโครงการธนาคารสมองร่วมเฉลิมพระเกียรติใน ๒ รูปแบบ คือ การจัดทำหนังสือ **“๗๒ พรรษามหาราชินี ธนาคารสมองร่วมพัฒนาประเทศ”** เพื่อนำขึ้นทูลเกล้าถวายสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๗ ตลอดจนแจกจ่ายให้หน่วยงาน ห้องสมุดทั่วประเทศและประชาชนที่สนใจทั่วไป และจัดทำวิดิทัศน์สารคดีเทิดพระเกียรติ เรื่องผลการดำเนินงานธนาคารสมอง โดยได้เผยแพร่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ช่อง ๑๑ และไอทีวี

๒. งานธนาคารสมองเชิงรับ - เชิงรุก

ในช่วงที่ผ่านมามูลนิธิอาสาสมัครธนาคารสมอง ประมาณ ๑,๔๐๐ ท่าน ได้ให้ความช่วยเหลือทั้งในลักษณะเชิงรับและเชิงรุกแก่หน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศ ได้แก่

- **ด้านการพัฒนาสังคม ท้องถิ่น และชุมชน** โดยมูลนิธิอาสาสมัครธนาคารสมองได้เป็นที่ปรึกษาแก่องค์กรส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของ อบต. ให้พร้อมรับต่อการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ
- **ด้านการศึกษา** ได้เป็นที่ปรึกษาและวิทยากรแก่โรงเรียนต่างๆ โดยเฉพาะในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งในเขตกรุงเทพฯ และภูมิภาค เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐาน และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
- **ด้านการแพทย์และสาธารณสุข** โดยร่วมออกหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ตรวจรักษาตามชุมชนต่างๆ เป็นวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและรักษาโรค การเผยแพร่ความรู้ด้านสุขอนามัย สาธารณสุขแก่ชมรมและชุมชนต่างๆ การบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด การเป็นอาจารย์บรรยายพิเศษด้านการแพทย์ และสาธารณสุขในสถาบันการศึกษาต่างๆ

- **ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โดยเป็นที่ปรึกษาในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การบำบัดน้ำเสีย และการป้องกันการพังทลายของดิน

๓. การสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกัน

ธนาคารสมองได้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการผู้ประสานงานเครือข่าย วุฒิสภาทั่วประเทศ เมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๔๗ เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ในการทำงานร่วมกันระหว่างวุฒิสภาธนาคารสมองให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และเพื่อพัฒนาคุณภาพงานให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

๔. การเผยแพร่องค์ความรู้ของวุฒิสภา

ธนาคารสมองได้ร่วมกับกรมประชาสัมพันธ์จัดทำรายการสารคดีสั้นทางวิทยุชื่อ **“ธนาคารสมองของคนไทย”** เผยแพร่ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ทุกวันอังคาร พุธ พฤหัสบดี ทางคลื่น เอฟ.เอ็ม ๙๒.๕ เมกกะเฮิรตซ์ ช่วงเวลา ๐๖.๕๐-๐๗.๐๐ น. และ เอ.เอ็ม.๘๙๑ กิโลเฮิรตซ์และเครือข่ายทั่วประเทศ ช่วงเวลา ๑๓.๐๐-๑๓.๑๐ น. ซึ่งในระยะเวลา ๒ ปีที่ผ่านมา มีรายการที่เผยแพร่แล้วกว่า ๓๖๔ ตอน (ธันวาคม ๒๕๔๗) ทั้งนี้ ธนาคารสมองได้รวบรวมบทวิทยุของรายการและจัดพิมพ์เป็นหนังสือ ธนาคารสมองของคนไทย เพื่อเผยแพร่กลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ได้นำไปได้ประโยชน์ตามความสนใจ

จะเห็นได้ว่าการดำเนินงานที่ผ่านมาของธนาคารสมอง ได้พิสูจน์แล้วว่า วุฒิสภาธนาคารสมองซึ่งถือเป็นทุนทางปัญญาของชาติ ได้อุทิศกำลังกาย กำลังใจนำความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์อันมีค่ามาร่วมเป็นพลังของแผ่นดิน ในการสร้างสรรค์เศรษฐกิจสังคมไทย เพื่อความอยู่ดีมีสุขของปวงชนชาวไทย เพื่อสนองพระราชดำริในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ที่ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณในการจัดตั้งธนาคารสมอง

๓ ร่วมสร้างสรรค์พลังแผ่นดินกับมูลนิธิพัฒนาไท

หลังจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ (พ.ศ.๒๕๔๕-๒๕๔๙) ได้ประกาศใช้ สคช. ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล ให้ดำเนินโครงการสร้างสรรค์พลังแผ่นดินให้เป็นไปตามแนวทางพัฒนาประเทศแบบองค์รวมที่มีคนเป็นศูนย์กลางตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๘ และแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ ซึ่งมูลนิธิพัฒนาไทได้รับมอบหมายในการบริหารจัดการโครงการดังกล่าวจนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ทั้งนี้ วัตถุประสงค์ของโครงการในภาพรวม มุ่งสร้างกระบวนการเรียนรู้และผลักดันแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ ไปสู่การปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง โดยเป็นการสร้างให้รู้เนื้อหาจากความรู้ที่มีอยู่อย่างกว้างขวาง มีวิธีการเรียนรู้ในเชิงร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ สร้างสรรค์ให้เกิดการเปลี่ยนกระบวนทัศน์จากภาคราชการที่เป็นผู้ทำเองทั้งหมด เป็นการสร้างเครือข่ายและเป็นกลไกถาวรกับฝ่ายต่างๆ เพื่อดำเนินการร่วมกัน ตลอดจนการสร้างให้เป็นนิสัย เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในระดับองค์กรต่างๆ ทั่วประเทศ

โครงการนี้ได้สร้างการเรียนรู้ร่วมกันของวิทยากรกระบวนการ จำนวน ๒๐๐ คน จากการจัดเวทีประชุม ฝึกอบรม และเรียนรู้ร่วมกัน ๒๒ เวที ซึ่งเป็นวิทยากรระดับแกนนำจากภาคส่วนต่างๆ ทั่วประเทศ ทั้งภาคเอกชน ราชการ รัฐวิสาหกิจ นักวิชาการ องค์กรพัฒนาเอกชน ผู้นำและแกนนำประชาสังคมในพื้นที่ ซึ่งบุคคลเหล่านี้จะแสดงบทบาทเป็นผู้ดำเนินการประชุม และดึงศักยภาพของผู้เข้าร่วมประชุมในเวทีต่างๆ ออกมาให้เกิดความเชื่อมโยงและมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้าร่วมประชุมให้มากที่สุด เพื่อก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่มีพลังและเป็นความพึงพอใจของทุกฝ่าย วิทยากรกระบวนการเหล่านี้จะมีบทบาทขับเคลื่อนงานการพัฒนาประเทศตามสาขาอาชีพที่ตนทำงานอยู่มีบทบาทต่อการผลักดันแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ สู่การปฏิบัติและการจัดการฝึกอบรมสร้างวิทยากรกระบวนการ ขยายผลไปในวงการต่างๆ เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีบทบาทในการขับเคลื่อนกระบวนการแผนชุมชนและการประชุมระดมสมองระดับต่างๆ อย่างหลากหลาย

การสร้างกรณีศึกษาเป็นอีกภารกิจหนึ่งของโครงการฯ โดยคัดเลือกองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติจริงอย่างเป็นองค์รวมของผู้รู้สาขาต่างๆ ในชุมชน มีกระบวนการมีส่วนร่วมของฝ่ายต่างๆ ในชุมชน และมีการทำงานที่ประสานเป็นเครือข่าย องค์ความรู้ที่พัฒนาขึ้นมี ๔ ด้าน ซึ่งเผยแพร่ให้ผู้สนใจได้ศึกษาเรียนรู้ใน Web Page <http://pattanathai.nesdb.go.th> ได้แก่

- **ด้านธุรกิจชุมชน** จัดทำกรณีศึกษาของชุมชนท่าทราย อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท ชุมชนไม้เรียง อำเภอดวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ชุมชนคลองเปี้ยะ อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา และชุมชนศิ่วัง อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช

- **ด้านเกษตรยั่งยืน** จัดทำกรณีศึกษาของชุมชนคำปลาหลาย อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น ชุมชนราชธานีอโศก อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ชุมชนสาคลี อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ชุมชนบ้านสระคูณ อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ และชุมชนโรงเรียน-โรงนา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

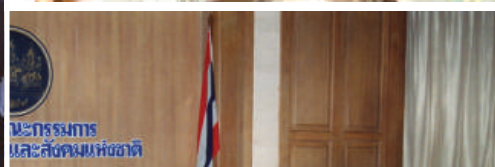
- **ด้านเอตส์และยาเสพติด** จัดทำกรณีศึกษาของชุมชนบ้านป่าบง อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ และชุมชนบ้านคลองวัดไร่ อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก

- **ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** จัดทำกรณีศึกษาของชุมชนศิลาแลง อำเภอปัว จังหวัดน่าน ชุมชนลุ่มน้ำสงคราม อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร ชุมชนบ้านบางขุนไทร อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ชุมชนบ้านลำโน กิ่งอำเภอศรีนครินทร์ จังหวัดพัทลุง และชุมชนบ้านทุ่งตะเคียว อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง

สำหรับภารกิจที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานราชการ (หน่วยงานกลาง) เป็นการสร้างการเรียนรู้ระหว่างผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานกลาง ๖ หน่วยงานได้แก่ กรมบัญชีกลาง สำนักงานประมาณ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อให้เข้าใจและได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับแผนพัฒนาฉบับที่ ๙ ได้ศึกษาดูงาน พูดคุยกับผู้ปฏิบัติงานจริงในชุมชนท้องถิ่นที่ตำบลเกาะจันทร์ ตำบลเค็ง และตำบลไม้เรียง จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้เรียนรู้สภาพปัญหาที่แท้จริงของชาวบ้าน แนวทางการแก้ไขตลอดจนกระบวนการจัดทำแผนชุมชนของชาวบ้าน และการเชื่อมโยงกับท้องถิ่น ซึ่งเจ้าหน้าที่ของ ๖ หน่วยงาน ได้มีโอกาสพูดคุย ปรัชญาหรือระหว่างกันและสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ ความเข้าใจที่ได้มาร่วมโครงการ นำไปพัฒนาโครงการ แผนงาน แนวทางและมาตรการต่างๆที่เข้ากับสถานการณ์จริงได้ในแต่ละหน่วยงาน

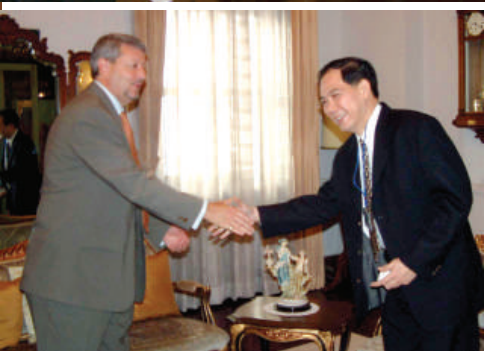
นอกจากนี้ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และการสร้างระบบฐานข้อมูลเครือข่ายทุนทางสังคม เป็นอีกบทบาทหนึ่งของโครงการฯ ที่ได้สนับสนุนให้มีการจัดทำวิดีโอเทปและวีซีดีเรื่อง “แผนพัฒนาฉบับที่ ๙” ผลิตวารสารเศรษฐกิจและสังคม จำนวน ๓ ฉบับ มีการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อแผนพัฒนา ฉบับที่ ๙ การจัดทำสารคดีสั้น ๔๐ ตอน มีสาระเกี่ยวข้องกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ รวมทั้งการจัดทำฐานข้อมูลเครือข่ายทุนทางสังคม ติดตั้งบน Web Site ของ สคช. หรือ <http://pattanathai.nesdb.go.th> ฐานข้อมูลดังกล่าวประกอบด้วยข้อมูลบุคคล องค์กรและองค์ความรู้ต่างๆ

มูลนิธิพัฒนาไทได้ดูแลและปรับปรุงข้อมูลในฐานข้อมูลดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอ และในช่วงปี ๒๕๔๗ ฐานข้อมูลเครือข่ายทุนทางสังคมได้ถูกนำมาให้บริการจัดเก็บข้อมูลบุคคลไม่ว่าจะเป็นผู้รู้ หรือปราชญ์ชาวบ้าน วิทยากรกระบวนการและผู้ประสานงาน ในโครงการบูรณาการแผนชุมชนเพื่อความเข้มแข็งของชุมชนและเอาชนะความยากจนอีกด้วย ณ สิ้นปี ๒๕๔๗ มีข้อมูลบุคคล ๑๕,๐๕๒ รายการ ข้อมูลองค์กร ๒,๓๙๓ รายการ และข้อมูลองค์ความรู้ ๒๖๓ รายการ ผู้สนใจดูได้จาก http://pattanathai.nesdb.go.th/Community_ppr/

ภาพกิจกรรมเด่นในรอบปี 2 5 4 7

ภาพกิจกรรมเด่นในรอบปี 2 5 4 7

เครื่องทางแผนฯ ๙ กับการดำเนินงาน
ของคณะกรรมการ **สศช.**

กริ่งทาบแผนฯ ๙ กับการดำเนินงานของคณะกรรมการ สศช.

โดยที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ เป็นแผนยุทธศาสตร์ที่ชี้นำทิศทางการพัฒนาประเทศระยะปานกลางที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ระยะยาว ๒๐ ปีข้างหน้า มีวัตถุประสงค์และเป้าหมายเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจให้มีเสถียรภาพ และภูมิคุ้มกันเพื่อวางรากฐานการพัฒนาของประเทศให้เข้มแข็ง ยั่งยืน สามารถพึ่งตนเองได้อย่างรู้เท่าทันโลก เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการที่ดีในสังคมไทย เพื่อแก้ปัญหาความยากจนและเพิ่มศักยภาพและโอกาสของคนไทยในการพึ่งพาตนเอง จากวัตถุประสงค์ดังกล่าวได้นำไปสู่การกำหนดยุทธศาสตร์ ๗ ยุทธศาสตร์ที่มีความเชื่อมโยง ซึ่งแบ่งได้เป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ ๑ การสร้างระบบบริหารจัดการที่ดีให้เกิดขึ้นในทุกภาคส่วนของสังคม ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่ดี **กลุ่มที่ ๒** การเสริมสร้างฐานรากของสังคมให้เข้มแข็ง ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและการคุ้มครองทางสังคม ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างการพัฒนาชนบทและเมืองอย่างยั่งยืน และยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม **กลุ่มที่ ๓** การปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจให้เข้าสู่สมดุลและยั่งยืน ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์การบริหารเศรษฐกิจส่วนรวม ยุทธศาสตร์การเพิ่มสมรรถนะและขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และยุทธศาสตร์การพัฒนาความเข้มแข็งทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ในขณะเดียวกันแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ ก็ได้ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาเร่งด่วนของประเทศภายใต้ทรัพยากรอันจำกัด โดยจัดแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ คือ การเร่งฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจให้ฟื้นตัวอย่างรวดเร็วและมีเสถียรภาพ การสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก การบรรเทาปัญหาสังคม และการแก้ไขปัญหาความยากจน ซึ่งมีความสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล

วัตถุประสงค์ ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙

ยุทธศาสตร์ ของ แผนพัฒนาฯ

ลำดับความสำคัญ ของการพัฒนา

ในช่วงครึ่งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ สำนักงานฯ และหน่วยงานปฏิบัติต่าง ๆ ได้เสนอเรื่องต่าง ๆ เข้าสู่การพิจารณาทั้งหมด ๔๒ เรื่อง โดยมีการประชุมทั้งสิ้น ๑๗ ครั้ง

เรื่องที่เข้าสู่การพิจารณาส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาเร่งด่วนของประเทศ และหากพิจารณาตามกลุ่มยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ ในปีงบประมาณ ๒๕๔๗ แล้วพบว่าการพิจารณาใน ๓ กลุ่ม **กลุ่มที่ ๑ กลุ่มยุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่ดี** ซึ่งเน้นการปรับระบบการบริหารจัดการภาครัฐให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส กระจายความรับผิดชอบให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการส่งเสริมความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชน จำนวน ๑ เรื่อง **กลุ่มที่ ๒ กลุ่มยุทธศาสตร์การเสริมสร้างฐานรากของสังคมให้เข้มแข็ง** ซึ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพคนและการคุ้มครองทางสังคม การปรับโครงสร้างการพัฒนาชนบทและเมืองอย่างยั่งยืน รวมทั้งการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๗ เรื่อง และ **กลุ่มที่ ๓ การปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจให้เข้าสู่สมดุลและยั่งยืน** ซึ่งเน้นการบริหารนโยบายเศรษฐกิจมหภาค การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และการพัฒนาความเข้มแข็งทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ๑๐ เรื่อง และเรื่องเกี่ยวกับสำนักงาน ๑ เรื่อง เป็นวงเงินลงทุนที่เป็นแผนงานโครงการด้านเศรษฐกิจในปีงบประมาณ ๒๕๔๗ จำนวน ๓๖,๓๙๘.๕๕ ล้านบาท ซึ่งคณะกรรมการ สศช. ได้ให้ความเห็นชอบวงเงินทั้งหมด โดยมีรายละเอียดการพิจารณาจำแนกตามกลุ่มยุทธศาสตร์ได้ดังนี้

การบริหารจัดการที่ดี

กลุ่มที่ ๑ การสร้างระบบบริหารจัดการที่ดีให้เกิดในทุกภาคส่วนของสังคม : มีเรื่องเพื่อพิจารณา ดังนี้

๑.๑ (ร่าง) กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาศาสนา **ครอบครัวแบบบูรณาการ** สศช. ได้จัดทำยุทธศาสตร์เพื่อเป็นทิศทางการทำงานของทุกภาคส่วนในการฟื้นฟูบทบาทความสำคัญของสถาบันครอบครัวให้กลับคืนมา เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาคนและสังคม โดยคณะกรรมการ สศช. เห็นชอบในหลักการและให้ข้อเสนอแนะเพื่อไปปรับปรุง (ร่าง) กรอบยุทธศาสตร์ฯ ก่อนนำเสนอคณะรัฐมนตรีว่าควรระดมการมีส่วนร่วมจากหน่วยปฏิบัติทั้งภาครัฐและเอกชนและเพิ่มเรื่องการสร้างระเบียบวินัยและค่านิยมที่

ถูกต้องเป็นอีกยุทธศาสตร์หนึ่ง ทั้งนี้ ให้นำ (ร่าง) กรอบยุทธศาสตร์ไปบูรณาการเป็นส่วนหนึ่งในยุทธศาสตร์การพัฒนาทุนทางสังคม

กลุ่มที่ ๒ การเสริมสร้างฐานรากของสังคมให้เข้มแข็ง
: มีเรื่องเพื่อพิจารณา ดังนี้

๒.๑ (ร่าง) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการเศรษฐกิจนอกระบบ สศช. ได้จัดทำร่างยุทธศาสตร์ฯ และนำเสนอในการประชุมเชิงปฏิบัติการ ในการจัดประชุมประจำปี ๒๕๔๗ เรื่อง เศรษฐกิจนอกระบบกับการบริหารจัดการที่ดีของภาครัฐ ในวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๔๗ เพื่อรายงานผลการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ตลอดจนระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การบริหารจัดการเศรษฐกิจนอกระบบ เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจนเสนอต่อรัฐบาล โดย สศช. จะนำความเห็นฯ ไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงเอกสารร่างยุทธศาสตร์ฯ ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งคณะกรรมการ สศช. เห็นชอบกับ (ร่าง) ยุทธศาสตร์ฯ และแนวทางการปรับปรุง ซึ่งประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจนอกระบบให้เป็นฐานในการสนับสนุนเศรษฐกิจไทย ยุทธศาสตร์สร้างความเป็นธรรมและการกระจายโอกาสในสังคม ยุทธศาสตร์คุ้มครองทางสังคม การผลักดันยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ และแนวทางของการดำเนินงานในระยะต่อไป

๒.๒ (ร่าง) ยุทธศาสตร์การพัฒนาทุนทางสังคมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อพัฒนาคนไทยให้มีคุณภาพ คุณธรรม มีจิตสำนึกสาธารณะ และพฤติกรรมเพื่อส่วนรวม พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้เกิดความยั่งยืน และเสริมสร้างระบบบริหารจัดการที่ดีในทุกส่วนของสังคม โดยมีเป้าหมายพัฒนาองค์ประกอบเกื้อหนุน ๓ องค์ประกอบหลัก ประกอบด้วย ทุนมนุษย์ ทุนทางสถาบัน และทุนทางภูมิปัญญาวัฒนธรรม **ซึ่งคณะกรรมการ สศช. เห็นชอบกับ (ร่าง) ยุทธศาสตร์ดังกล่าว และมีข้อเสนอแนะว่าควรมีแผนปฏิบัติการทั้งระดับชาติและระดับพื้นที่ มียุทธศาสตร์เชื่อมโยงกับมิติอื่นๆ เพื่อให้เป็นที่ยอมรับ มีแนวทางการปฏิบัติให้ชัดเจนและเป็นรูปธรรมเพื่อให้สามารถ**

การเสริมสร้าง ฐานรากของสังคม ให้เข้มแข็ง

นำไปปฏิบัติได้ รวมทั้งให้ความสำคัญกับการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และควรให้ความสำคัญกับระบบการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตรวมถึงด้านสุขภาพและสาธารณสุขด้วย

๒.๓ การสร้างขบวนการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สศช. และสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ร่วมกันจัดสัมมนาเรื่องการพัฒนากรอบแนวคิดและการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อรับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ และจุดประกายให้เกิดการบูรณาการกรอบความคิดที่เกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาฯ ประยุกต์ให้เข้ากับหน้าที่และบทบาทของแต่ละบุคคลได้อย่างเหมาะสมและเกิดผลในทางปฏิบัติมากขึ้น โดยผู้เข้าร่วมสัมมนาเห็นควรให้มีการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงในวงกว้าง และให้ สศช. เป็นหน่วยงานหลักในการสร้างขบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่ง **คณะกรรมการ สศช. เห็นชอบและสนับสนุนให้มีการเผยแพร่ไปยังประชาชนทุกภาคส่วนเพื่อให้เข้าใจและนำไปปฏิบัติได้ถูกต้อง**

๒.๔ การจัดทำรายงานภาวะสังคม เพื่อสะท้อนภาวะการเปลี่ยนแปลงและใช้เป็นสัญญาณเตือนภัยทางสังคม รวมทั้งเพื่อใช้จัดทำยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต โดยมีเครื่องชี้ภาวะสังคมใน ๔ มิติ ได้แก่ คุณภาพของคนในสังคม ความมั่นคงทางสังคม ความเป็นอยู่และพฤติกรรมของคนในสังคม และสิ่งแวดล้อม **คณะกรรมการ สศช. เห็นชอบให้ดำเนินการได้ และให้มีข้อเสนอแนะว่าในระยะแรกควรเลือกใช้ดัชนีที่ไวและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทันที และควรเตรียมการศึกษา คัดการณ์สถานการณ์ที่มีผลกระทบต่อสังคมไวล่วงหน้า**

ทรัพยากรธรรมชาติ

๒.๕ แนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการศึกษาและจัดทำแผนงาน/โครงการสำหรับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศโดยรวม รวมทั้งข้อเสนอแนวทางการปรับโครงสร้างการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศให้มีเอกภาพ และการจัดหา

น้ำเพื่อตอบสนองความต้องการในด้านคุณภาพชีวิตและการพัฒนาเศรษฐกิจภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ **ซึ่งคณะกรรมการ สศช. เห็นชอบ โดยมีข้อเสนอแนะว่าการวางแผนและแก้ไขปัญหาทรัพยากรน้ำของประเทศจำเป็นต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและมีเอกภาพในการบริหารจัดการ**

๒.๖ การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในลุ่มน้ำแบบบูรณาการ เพื่อประโยชน์ในการผลิต การบริโภค และการป้องกันอุทกภัย มียุทธศาสตร์หลัก ๔ ยุทธศาสตร์ คือ การสร้างเสถียรภาพของต้นน้ำ การพัฒนาพื้นที่แก้มลิงรองรับน้ำเพื่อป้องกันอุทกภัย การพัฒนาและจัดสรรน้ำในพื้นที่ประสบภัยแล้งซ้ำซากและด้วยโอกาสที่โครงข่ายส่งไปไม่ถึง และการรักษาคุณภาพน้ำของแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคให้อยู่ในระดับที่ปลอดภัย โดยมีกลไกการจัดการน้ำในลุ่มน้ำในรูปแบบคณะกรรมการ **ซึ่ง คณะกรรมการ สศช. เห็นชอบกับยุทธศาสตร์หลักและแนวทางการพัฒนากลไกการจัดการน้ำในลุ่มน้ำและให้ สศช. นำยุทธศาสตร์หลักเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา และมอบหมายให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรับไปดำเนินการตามยุทธศาสตร์ โดยให้ข้อเสนอแนะว่าการจัดตั้งคณะกรรมการจัดการน้ำควรจะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ โดยเฉพาะในเรื่องการประสานงานและสั่งการอย่างมีเอกภาพ**

๒.๗ โครงการแผนผังแม่บทการพัฒนาพื้นที่ถนนราชดำเนินและพื้นที่บริเวณต่อเนื่อง เพื่อเทิดพระเกียรติพระบรมราชจักรีวงศ์และพัฒนาพื้นที่ถนนราชดำเนินและบริเวณต่อเนื่องในพื้นที่เขตพระนคร เขตป้อมปราบศัตรูพ่ายและเขตดุสิต โดยเน้นการพัฒนาบริเวณสองฝั่งถนนราชดำเนินกลางด้านละ ๑.๕ กิโลเมตรเป็นพื้นที่หลักให้มีการออกแบบชุมชนเมืองและใช้ประโยชน์ที่ดินเต็มศักยภาพและให้เป็นเมืองน่าอยู่และชุมชนน่าอยู่อย่างยั่งยืน **ซึ่งคณะกรรมการ สศช. ให้ความเห็นชอบในหลักการและมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่าควรมีแผนงาน/โครงการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการด้านสังคมของสภาพชุมชนด้วย**

การปรับโครงสร้าง ทางเศรษฐกิจ

กรอบงบประมาณ ของรัฐวิสาหกิจ

กลุ่มที่ ๓ การปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจให้เข้าสู่สมดุลและยั่งยืน : มีเรื่องเพื่อพิจารณา ดังนี้

๓.๑ การจัดทำมาตรฐานโรงแรมไทยเพื่อยกระดับความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของประเทศ คณะกรรมการ สศช. เห็นด้วยกับการจัดทำมาตรฐานโรงแรมไทย ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการสร้างมาตรฐานสินค้าและบริการที่ตอบสนองต่อเป้าหมายด้านการท่องเที่ยว เพื่อให้ประเทศไทยก้าวไปสู่การเป็นเมืองศูนย์กลางการท่องเที่ยวแห่งเอเชีย โดยมีข้อเสนอแนะว่า ควรส่งเสริมให้โรงแรมเป็นผู้ลงทุนพัฒนาบุคลากรด้านบริการให้มีความรอบรู้เชี่ยวชาญทั้งด้านการใช้ภาษาและการให้ข้อมูลด้านแหล่งท่องเที่ยว ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมของไทย ซึ่งเป็นบริการที่นักท่องเที่ยวต่างชาติต้องการอย่างยิ่ง

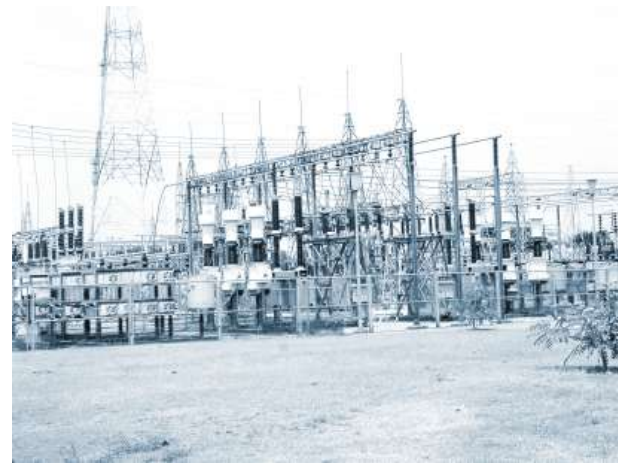
๓.๒ แนวทางการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจของไทย เป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับกระบวนการยกระดับความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการ คณะกรรมการ สศช. เห็นควรสนับสนุนการดำเนินงานตามแนวทางการดำเนินงานพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจในภาพรวม (Roadmap for Cluster Development) ระยะ ๔ ปี (๒๕๔๗-๒๕๕๐) และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการประสานและผลักดันในระดับนโยบายเบื้องต้น โดยมีข้อเสนอแนะว่าภาครัฐควรจัดให้มีหน่วยงานเจ้าภาพและการผลักดันในระยะเริ่มต้นควรดำเนินการในลักษณะโครงการนำร่องโดยเลือกเฉพาะโครงการที่มีความพร้อมก่อน

๓.๓ กรอบงบประมาณประจำปี ๒๕๔๘ ของรัฐวิสาหกิจ รัฐวิสาหกิจทั้ง ๔๙ แห่งเสนอขออนุมัติลงทุนทั้งสิ้น ๓๔๗,๘๕๔ ล้านบาท โดยประมาณวงเงินเบิกจ่ายรวม ๓๐๓,๑๘๓ ล้านบาท คิดเป็นฐานขาดดุลต่อ GDP ร้อยละ ๑.๒ คณะกรรมการ สศช. เห็นชอบกรอบงบประมาณฯ และแนวทางการดำเนินงาน รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะว่าควรเพิ่มสัดส่วนการใช้เงินกู้ภายในประเทศให้สูงขึ้น

๓.๔ งบประมาณประจำปี ๒๕๕๘ ครั้งที่ ๑ รัฐวิสาหกิจ รวม ๒๘ แห่ง เสนอขออนุมัติดำเนินการ ๑๕๑,๗๙๒ ล้านบาท เบิกจ่ายลงทุนรวม ๙๘,๙๙๑ ล้านบาท คณะกรรมการ สศช. เห็นชอบกับความเห็นของคณะกรรมการพิจารณาการลงทุนของรัฐวิสาหกิจเห็นชอบให้ดำเนินการในวงเงิน ๑๔๔,๘๔๑ ล้านบาท เบิกจ่ายลงทุน ๙๔,๕๘๑ ล้านบาท **และให้ข้อเสนอแนะเพื่อประกอบการพิจารณาดำเนินการว่าควรให้กระทรวงเร่งสรรหาผู้บริหารของรัฐวิสาหกิจที่ยังขาดอยู่ให้แล้วเสร็จโดยเร็ว และให้ สบ. จัดทำหลักเกณฑ์การให้เงินอุดหนุน**

๓.๕ งบประมาณประจำปี ๒๕๕๘ ครั้งที่ ๒ รัฐวิสาหกิจ รวม ๒๓ แห่ง เสนอขออนุมัติดำเนินการ ๒๒๔,๐๘๑ ล้านบาท เบิกจ่ายลงทุนรวม ๒๐๖,๖๑๕ ล้านบาท คณะกรรมการ สศช. เห็นชอบให้ดำเนินการในวงเงิน ๑๗๑,๗๓๗ ล้านบาท เบิกจ่ายลงทุน ๑๕๓,๙๗๐ ล้านบาท และให้ สศช. นำผลการพิจารณาครั้งที่ ๑ และ ๒ ที่ คณะกรรมการ สศช. เห็นชอบเสนอต่อคณะกรรมการ กลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติต่อไป โดยมีข้อเสนอแนะว่าการจัดทำแผนการดำเนินงานควรคิดให้เป็นระบบทั้งหมดและรัฐวิสาหกิจทุกแห่ง ต้องทำการศึกษา วิเคราะห์สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ก่อนเสนอของบประมาณ

๓.๖ ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน มีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน ๓ ยุทธศาสตร์ คือ (๑) ยุทธศาสตร์การพัฒนาคู่มือโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อสนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (๒) ยุทธศาสตร์การพัฒนาคู่มือโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสร้างความยั่งยืนในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และ (๓) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่ดี คณะกรรมการ สศช. ให้ **ข้อเสนอแนะเพื่อประกอบการพิจารณาดำเนินการและเสนอคณะรัฐมนตรี คือ ควรให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมและเห็นชอบ ตั้งแต่เริ่มต้นโครงการ ให้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือและประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง และควรให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการเป็นอันดับแรก**

โครงสร้างพื้นฐาน

๓.๗ แนวทางการบริหารจัดการโครงการขนาดใหญ่
ด้านโครงสร้างพื้นฐานประกอบด้วย ๓ องค์ประกอบ คือ การ
กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การใช้หลัก
ธรรมาภิบาลหรือการบริหารจัดการที่ดีในการดำเนินโครงการ และ
การกำหนดกลไกการบริหารจัดการ **ซึ่งคณะกรรมการ สศช. ได้
มอบหมายให้ สศช. รับไปดำเนินการเป็นหน่วยงานประสาน
และจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและแผน
แม่บทรายสาขาที่ชัดเจน และเป็นแกนกลางเพื่อประสาน
การบริหารจัดการในการจัดทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อม
ควรให้สอดคล้องกับสภาพข้อเท็จจริงและควรมีกลไก
ติดตามความก้าวหน้า**

๓.๘ โครงการทางพิเศษสายรามอินทรา-วงแหวน
รอบนอก เพื่อแก้ไขปัญหาการจราจรในเขตกรุงเทพมหานครและ
ปริมณฑล โดยก่อสร้างทางยกระดับ ๖ ช่องจราจร ระยะทางรวม ๙.๕
กิโลเมตร เริ่มต้นโครงการต่อเชื่อมกับทางพิเศษฉลองรัช (อาภากรณรงค์-
รามอินทรา) บริเวณถนนรามอินทรา แนวทางสายมุ่งไปทางทิศ
เหนือและสิ้นสุดโครงการที่ทางหลวงพิเศษหมายเลข ๙ ก่อสร้าง
ทางแยกต่างระดับ ๓ แห่ง ประกอบด้วย บริเวณรามอินทรา กม.๑๑
และวงแหวนรอบนอก รวมทั้งก่อสร้างด่านเก็บค่าผ่านทาง ๔ แห่ง
ประกอบด้วย ขาเข้าเมือง ๒ แห่ง ขาออก ๒ แห่ง **ซึ่งคณะ
กรรมการ สศช. ให้ความเห็นชอบ**

๓.๙ โครงการโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบ CDMA
๒๐๐๐-๑X ในส่วนภูมิภาค ของ บริษัท กสท โทรคมนาคม
จำกัด (มหาชน) มีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาคุณภาพและเพิ่ม
ประสิทธิภาพการให้บริการแก่ผู้ใช้ รวมทั้งสามารถรองรับการใช้
งานที่มีปริมาณมากและขยายพื้นที่บริการให้ครอบคลุมกว้างขวาง
ยิ่งขึ้น โดยจัดตั้งชุมสายวิทยุเซลลูลาร์ขนาดไม่ต่ำกว่า ๒,๓๐๐,๐๐๐
เลขหมาย จำนวน ๕ ชุมสาย และสถานีวิทยุเครือข่ายระบบ CDMA
จำนวน ๑,๖๐๐ สถานี พร้อมอุปกรณ์ประกอบในส่วนภูมิภาคให้
ครอบคลุมทั่วประเทศ **ซึ่งคณะกรรมการ สศช. ให้ความเห็นชอบ**

๓.๑๐ โครงการเพื่อการพัฒนาประจำปีงบประมาณ ๒๕๔๘ ของการประปาส่วนภูมิภาค เป็นการลงทุนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของระบบผลิต ระบบส่ง และระบบจำหน่าย น้ำประปาในพื้นที่ที่ประสบปัญหาให้สามารถบริการน้ำประปาแก่ประชาชนในชนบทได้เพิ่มขึ้นในอีก ๑๐ ปีข้างหน้า โดยลงทุนในโครงการก่อสร้างปรับปรุงขยายการประปา จำนวน ๑๑ โครงการ ๑๑ จังหวัดทั่วทุกภาคของประเทศเป็นประปาดขนาดกลางและขนาดเล็กให้บริการในพื้นที่อำเภอเมืองและอำเภออื่น ๆ โครงการปรับปรุงกิจการประปาภายหลังการรับโอนจากท้องถิ่น จำนวน ๙ โครงการ ๙ จังหวัด ทั่วทุกภาคของประเทศ เป็นประปาขนาดเล็ก และให้บริการในเขตชนบท ซึ่งคณะกรรมการ สศช. ให้ความเห็นชอบ

เรื่องเกี่ยวกับสำนักงานฯ

(๑) **แผนกลยุทธ์ของ สศช. ๒๕๔๗-๒๕๕๐** เพื่อให้ สศช. สามารถดำเนินงานได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและมีประสิทธิภาพสูง สศช. ได้เสนอแนวทางการปรับปรุงการทำงานใน ๗ ยุทธศาสตร์ คือ การวางแผนเพื่อพัฒนา การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันและการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ การพัฒนาทุนทางสังคมและแก้ไขปัญหาความยากจน การพัฒนาพื้นที่และภูมิภาค การพัฒนาระบบข้อมูลและเครื่องชี้วัดเศรษฐกิจและสังคม การกำกับและประเมินผล และการบริหารจัดการองค์กรไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้และมีประสิทธิภาพสูง ซึ่งคณะกรรมการ สศช. เห็นชอบกับการปรับเปลี่ยนบทบาทมาเป็นหน่วยงานวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ และให้ข้อเสนอแนะว่า สศช. ควรมีบทบาทเป็นหน่วยงานจัดการความรู้หลักของประเทศ และเป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ และควรให้ความสำคัญกับยุทธศาสตร์การพัฒนาระยะยาว

การพิจารณาให้ความเห็นและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี การให้ข้อคิดเห็นเพื่อการจัดทำแผนและยุทธศาสตร์และการดำเนินงานของ สศช. มีส่วนช่วยให้การพัฒนาประเทศเป็นไปด้วยความรอบคอบเป็นประโยชน์ต่อประเทศและสังคมโดยรวม นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของประชาชน

การพัฒนางองค์กร สศช.

ที่ปรึกษา

เลขาธิการฯ	นายอำพน	กิตติอำพน
รองเลขาธิการฯ	นายสมเจตน์	เตรศุพ
รองเลขาธิการฯ	นายสันติ	บางอ้อ
รองเลขาธิการฯ	นายวิษณุ	พูลสุข
รองเลขาธิการฯ	นางสาววิไลพร	ลิวเกษมศานต์
รองเลขาธิการฯ	นายกิตติศักดิ์	สินธุวิช
รองเลขาธิการฯ	นายอาคม	เต็มพิทยาไพสิฐ
ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน	นายอุทิศ	ชาวเอียร
ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน	นายสุรนนท์	วงศ์วิทย์กำจร
ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน	นางจุฑามาศ	บาระมีชัย
ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน	นายสมบัติ	ชุตินันท์
ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน	นายปณิธาน	ยามวินิจ
ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน	นายสุวัฒน์	วาณิชบุตร
รักษาการที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน	นางเพ็ญจา	อ่อนชิต

รายชื่อคนทำงานจัดทำรายงานประจำปี ๒๕๕๗ ของ สกษ.

นางนิตยา	กมลวทนนิศา	ประธานคณะทำงาน
นายเดชา	วาณิชวโรตน์	คณะทำงาน
นายสุเกษม	วงศ์สุบรรณ	คณะทำงาน
นายสมหมาย	ภักดีชาติ	คณะทำงาน
นางสมจิตต์	จรรยาพงษ์	คณะทำงาน
นางสาวสมใจ	นิยมพา	คณะทำงาน
นางสาวสุนิสา	บุญโยภาส	คณะทำงาน
นางชุลีพร	บุญยมาลิก	คณะทำงาน
นายยุทธนา	วงศานุพัทธ์	คณะทำงาน
นางจันทร์เพ็ญ	แต่ศรีกุล	คณะทำงาน
นายมนตรี	ดีมานพ	คณะทำงาน
นางสาวพรณี	เรืองโชติ	คณะทำงาน
นายสุภรัฐ	หงษ์มณี	คณะทำงาน
นายตฤณพงศ์	คำทอง	คณะทำงาน
นายไชยงค์	มงคลกิจงาม	คณะทำงาน
นางสาวจินางค์กุล	โรจน์นันต์	คณะทำงาน
นางสาวจันทร์เพ็ญ	ธนาศุภกรกุล	คณะทำงาน
นายโสภณ	แท่งเพชร	คณะทำงาน
นางสาวกานดา	ชูเชิด	คณะทำงาน
นางกมลรัตน์	จุลสุคนธ์	คณะทำงาน
นางสิริมา	โต๊ะมีนา	คณะทำงาน
นายตฤตถ์นัย	นพคุณ	คณะทำงาน
นางสาวแววดาว	มหากายนันท์	คณะทำงาน
นายวรวิทย์	อวิรุทธ์วรกุล	คณะทำงานและเลขานุการ
นางสาวมนนิภา	สังข์ศักดิ์	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
นางนิสวันต์	พิชญ์ดำรง	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

ฝ่ายเลขานุการ

นางภาณี	ชนาธิปกรณ	นางสาววัชรีย์	พุ่มทอง
นายธีระพงษ์	มาลัยทอง	นายเนาวฤทธิ์	ฤทธิแปลก
นางสาวรวีวรรณ	เลียดทอง	นายสุรพล	สวนขยัน
นางสาวรุ่งนภา	จันทร์นวล		

พิมพ์ที่ : **โรงพิมพ์ดอกเบี๋ย** ๑๐๓๒/๒๐๓-๒๐๔ ซ.ร่วมศิริมิตร แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กทม. ๑๐๙๐๐

โทร.๐-๒๒๗๒-๑๑๖๙-๗๒ โทรสาร ๐-๒๒๗๒-๑๑๗๓

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๙๖๒ ถนนกรุงเกษม เขตป้อมปราบ กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

โทร. ๐-๒๒๒๘๒๒-๔๔๔๔๑-๒ โทรสาร ๐-๒๒๒๘๑-๙๗๐๕

<http://www.nesdb.go.th> e-mail : devcomm@nesdb.go.th